

4176

৪লট-ৱ/ধঃ
২১.৮.৭৩

ভোগ

(২)

ଆବୋଦେଶ୍ବର ଶର୍ମା ।

৪৮৮২/৪
২৭.৮.১৯

ভোগ ।

শ্রীবোধেশ্বর শর্মা বি-এ, বি,টি
শিক্ষক, গভর্নমেন্ট হাই-স্কুল।
মোৰহাট

Published by the author.

চন্দ / অঃ

প্রিন্টাৰ— শ্রী বাজেন্দ্ৰ জাল সৰকাৰ
কাত্যারুণী মেসিন প্ৰেস
৩১১ নং শিবনাৰায়ণ দাসেৰ লেন, কলিকাতা।

উচ্চা ।

পিতাম্বর পিতা ধৰ্ম পিতাহি পৰমং তপঃ
পিতৰি শ্রীতিমাপন্নে প্ৰিয়স্তে সৰ্ব দেৱতা ।

শ্রী-জ-শ্রীযুক্ত শ্বিলাথ শৰ্মা
পিতৃদেৱৰ শ্রীচৰণেষ্ট—

উপহাব পিঠি—

.....চিন ঘৰকপে

শ্রী.....ব হাতত

সাদবে দিলেঁ। ইতি

তোমাৰ

শ্রী.....

ঘোবনি ।

মোৰ “ঈচপৰ উপকথা” বাইজৰ হাতত দিয়াত
লৰা বৃটা, ডেকা অনেকেই কিতাপত থকা গল্লবোৰ সক সক
বুলি এঙ্গালে। কিন্তু দিন চেৰেকৰ পাঁচতে শ্ৰীযুত মিৰ্জা দেৱ
মহসুৰ “চন্দ্ৰহাৰ” ওলালত তেওঁৰ কিতাপ খনি ভাল
হৈছে বুলি অনেকেই সলাগিলে। আৰকি কেটবাটি লৰাক
টানিনিহে স্কুলৰ পাঠ্যত মনোষোগ দিয়াৰ পাৰিছিলোঁ। কবি
wordswoth ব'ভাষাত কওঁ যে—

The moving accident is not my trade ;
'To freeze the blood I have no ready arts.
'Tis my delight alone in summer shade
To pipe a simple song for thinking hearts.

এই চাৰিশাৰী কথায়ে মোৰ সকলো মনৰ ভাব প্ৰকাৰ
কৰিছে। মুঠতে মোৰ ডেকা-গাভৰুৰ সাধুতকৈ এনে বোঁ
সাধু পঢ়ি ভাল লাগে। সেই বাবেই আনেও ভাল পাই বুদ্ধি
ভাৰ্বোঁ। সচাকৈয়ে, ভাল পালে, আগ্ৰহ দেখিলে, ইয়া
দ্বিতীয় ভাগ প্ৰকাশ কৰিবৰো মন থাকিল।

শ্ৰদ্ধেয় বায় চাহেব শ্ৰীযুত গোলাপ চৰ্লে বৰুৱা ডাক
বৌয়াই কিতাপ খনি আগবে পৰা শুবিলৈকে চাই দিয়
বাবে তেখেতক সন্মান জনাইছেঁ। আৰু তেখেতে দিয়
উপদেশ মতে সন্তুষ্পৰ সাল সলনি কৰাও হৈছে।

নম্রাজ শ্রুতির উপদেষ্টা—শ্রীযুত চন্দ্রনাথ নন্দ
ফুকনে বর্ণাশুক্রি ঢাই দিয়া বাবে তেওঁর সলাগ লৈছে।।

কেইবাজন সোকেও কিংতু খনি প্রকাশ কবিবৰ কাৰণ
কোৰাত হে এই কার্যালৈ আগ বাঢ়িলোঁ।। এতিয়
মোৰ উপকৃত কবিব ভাষাত কোৱা সকল কিমান ভাবে
অটুট রাখিব পাবিছেঁ।, তাৰ বিচাৰ ৰাইজে কবিব। ইতি—

তৰাজ্ঞান, ঘোৰহাট

}

বিনীত—

২১ আহিন, ১৮৪৬ (বিজয়া)

১৮
৩৭২৮ ৮

শ্রীব্ৰোদ্ধেশ্বৰ শ্রম্ভা

সূচি ।

	পৃষ্ঠা
বিষয়	পৃষ্ঠা
প্রহলাদ	১
কংশ	১০
সতী	১২
শ্রীকৃষ্ণ	২১
বিশ্বামিত্র	২৭
ক্রব	৩৫
গঙ্গা	৩৯
ভৌগু	৪৩
অশ্বথামাব দণ্ড	৫০
জড় ভব	৫৭
দেবযানৌ	৬১
জ্বোপদৌ	৭৭
সাবিত্রী	৮৪
নল-দময়ন্তী	৯০—১০০

সামাজিক সভা ।
তাইদেবী ।
১৪/২৭
তোগা । নং ৭৬২

—[::*:]—

প্রচলাদ ।

অংগব দিনত চাবিজন সিন্ধ আছিল। তেওঁলোকে বিয়া
বাক নকৰাই সদাই ঈশ্বরক চিন্তা কৰি বনে বনে ফুবিছিল।
ঈশ্বর তেওঁলোকৰ ভক্তি সন্তুষ্ট হৈ সকলো পাপৰ পৰা
মুক্ত কৰিলে। সেইবাবে তেওঁলোকক সিন্ধ বোলে !

এদিন কৰবাৰ পৰা ফুবি ফুবি আহি বৈকুণ্ঠত ভগৱন্তক
দেখা কৰিবৰ মনেৰে ভোঁ ভোঁ কৰে কাকো নোমোধাকৈ
যত শ্রীকৃষ্ণ ভগৱন্ত লক্ষ্মী মাৰে সৈতে অনন্ত শয্যাত শুই
আছিল, তালৈকে সিবিলাক সোমাই গৈছিল। ভগৱন্তৰ
হৃষাবমুখত দুজন জয় বিজয় নামে দুৱৰী আছিল। হঠাৎ
চাবিজন মানুহ সোমোৱা দেখি তেওঁলোকে আগভেটা দিলে।
ইয়াতে হয়োদলৰ কথাই কথাই কাঁজিয়া লাগিল। চাবিসিন্ধক
ভিতৰলৈ সোমাই ঘাৰ নিদিয়াত খঙ উঠি দুৱৰী অস্বৰ হৈ
উপজিবলৈ শাও দিলে।

বাহিৰত হাইশনি লক্ষ্মীদেবীয়ে গোসাইক কি হৈছে
বুলি চাবলৈ পঠিয়াই দিলে। এত'ত আহি দেখে যে কাও

তেতিয়া ব্রহ্মাই প্রথমতে এই বব দিবলৈ অলপ টান
পাইছিল, কিন্তু শেহত তথাস্ত বুলি গুচি গল ?

হিব্যক্ষিপু দৈত্যব বজা আছিল। তেওঁ গাৰ বলেৰে
তিনিও লোক জয় কৰি প্ৰভূত খটাইছিল। তেওঁ ঈশ্বৰত বিশ্বাস
নকৰিছিল। মাধৱৰ নামে খেৰতো জুই নিদিছিল। তেওঁৰ
মহিষীৰ নাম কয়াধু আছিল। তেওঁলোকৰ চাৰিটি পুত্ৰ হয়।
সৰুটিৰ নাম প্ৰহ্লাদ। প্ৰহ্লাদ সকৰে পৰা বিষুভক্ত আছিল।
দৈত্যগৰে যথা সময়ত তেওঁৰ লৰা কেইটাক দৈত্যশাস্ত্ৰ
পঢ়াবলৈ শুক্ৰৰ পুত্ৰে বণ্ণামাৰ্কক লগাই দিলৈ। অনেক
লৰাই সেই দৈত্যশাস্ত্ৰ পঢ়ে প্ৰহ্লাদেও শুক্ৰৰ আগত তাকেই
কৰে, কিন্তু মনে হলে নেমানে। কিয়নো তেওঁ বেচকৈ
জানিছিল যে ঈশ্বৰ বিশুধী হলে এই পৃথিবীত কাৰো গতি
নাই।

এদিন ভূমলীয়া পুত্ৰেকক কোলাত বহুৱাই লৈ “বোপাই
কি পঢ়িছা বুলি” সাদৰেৰে বজাই শুধিলৈ। পুত্ৰেকে কলে
শুনা পিতৃ ইটো গৃহ অঙ্ককূপ এৰি।

তপোবনে একচিন্দ্ৰে আৰাধিয়ো হৰি ॥

দৈত্যগৰে পুত্ৰেক এই ভেদ ভাৱ শুনি পণ্ডিতক মাতি
আনি কলে যে কোনোৰা বৈষণৱে এই লৰাটিক বেয়া কথা
শিকাইছে। তুমি বিশেষ যত্ন লৈ ইয়াক আমাৰ পথলৈ
আনা। পণ্ডিতে ঘৰলৈ আনি প্ৰহ্লাদক এনে বিপৰ্য্যয়
বৃক্ষ কোনে দিলে বুলি শোধাত, তেওঁ কলে, ‘‘ব্ৰহ্মা আদি

ভয়ানক। চাবিসিঙ্ক খঙ্গ জলি পকি আছে। তেতিয়া
গোসায়ে বহুত কাকুতি মিনতি কবি সাহসনা করিসে :

তাব পাচত চাবিসিঙ্কই গোসাইক অনেক স্মতিবাদ করিলে।
জয় বিজয়েও আচল কথা জানিব পাবি শাপৰ পৰা মোচন
কবি দিবলৈ কাকুতি মিনতি করিবলৈ ধৰিলে। তেতিয়া
গোসায়ে কলে বামুনৰ কথা জুইতকৈও চোকা। এনে
আক্ষণ্য কথা অথলে নেয়ায়। তথাপিও তোমালোকে

বৈবতাবে চিন্তিবাহা মোক।

অল্পকালে পাইবা এহিলোক ॥

এই বুলিকৈ বিদায় দিলে ! তেওঁ বিলাক দুয়ো। আহি দিতিৰ
গৰ্ভত কশ্যপৰ ঔৰসত হিবণ্যাক্ষ আৰু হিবণ্য কশিপু নামে জন্ম
ললেহি। হিবণ্যাক্ষক বৰাহকৃপ ধৰি গোসায়ে বধিলে। সেই
খঙ্গতে হিবণ্যকশিপু তপস্তা করিবলৈ বনলৈ গৈ তপস্তাতে
“বহিগৈলা দিব্যবৰিষ শত”—শেহত ব্ৰহ্মা বৰ দিবলৈ
আহিল। হিবণ্যকশিপুৱে এই দৰে কলে—

বিধতাক বোলে যদি মোক দিবা বৰ।

তুমি শ্ৰজি আছা যত প্ৰাণী নিবন্ধন ॥

কাতোহন্তে মোৰ ছুহিবেক মৰণ।

ত্ৰেলোক্যৰ লোকে লৌক আমাত শৰণ ॥

ন মৰিবো বাত্ৰিত দিনত ঘৃত্য নৌক।

অন্ত্ৰে শন্ত্ৰে মাৰিবাকু নোৱাৰোক মোক ॥

কবি ষাব শুণত মোহিত হয় সেই বিষ্ণুরেই মোৰ বুদ্ধি ভেন
কৰিছে। যেনেকৈ চুম্বকৰ ওচৰলৈ লোহা চাপি আহে
সেই দৰেই বিষ্ণুৰ কাষ্টল মোৰ মন চাপি গৈ ক্ৰমে মোক
আপোনাসকলৰ পৰা আঁতৰাই আনিছে। পশ্চিতৰ এই
কথা শুনি খং উঠিল। অনেক গালি শপনি পাৰি ভয় ভাস্ত
দেখুৱাই দৈত্যশাস্ত্ৰ পঢ়াবলৈ ধৰিলে। বহুত দিনৰ পাচত
পঢ়া সাজ কৰাই গুৰুৱে বজাৰ ওচৰলৈ লৈ আহিল। বজাই
পুতেকক আদৰ সাদৰ কবি কোলাত বহুৱাই লৈ কি পাঠ
পঢ়িছা বুলি সুধিলত প্ৰহ্লাদে কলে।

শ্রবণ কীৰ্তন

শ্রবণ বিষ্ণুৰ

অৰ্চন পদ মেৱণ।

দাশু সথিত

বন্দন বিষ্ণুত

কৰিব দেহা অৰ্পণ।

নব বিধ ভক্তি

বিষ্ণুত আচৰে

সেহিমে পাঠ উত্তম।

এনেকুৱা কথা শুনি দৈত্যপতিয়ে পশ্চিতক গালি পাৰি
লৈ? পশ্চিতে কলে যে তেওঁ এই বোৰ একো কথা
শিকোৱা নাই, পুতেকে নিজেহে কৰদাৰ পৰা শিকিছে।

তেতিয়া আকো পুতেকক সুধিলে, যে এই বোৰ কথা
তেওঁ কত শিকিলে? তেতিয়া প্ৰহ্লাদে কলে যে দৈত্যক
চিন্তিবলৈ আৰু নো কোনে শিকাব লাগিছে? যি পাপাঞ্চা
মি সদায় নবকত থাকিবল মনকৰে তেনেবোঃ লোকেহে

বিশুণ্ড ভক্তি কবিলৈ আওকান কৰে । এই কথা শুনা
মাত্ৰেই পিতাকে প্রহ্লাদক কোলাৰ পৰা আচাৰ মাৰি পেলাই
দিলে । বাক্ষসবোৰক কলে, “ই মোক এৰি ভাতু বৈৰী
বিশুণ্ডক আপোন বুলিছে । ইয়াক মাৰি পেলাইক । বাক্ষস
বোৰে অনেক চেষ্টা কৰিও প্রহ্লাদক মাৰক চাৰি মাখি চালকে
ছিঞ্জিব নোৱাৰিলে । প্রহ্লাদে বিশুণ্ড নাম লৈ বহি থাকিল ।
তেতিয়া দঁতাল হাতী বোৰক আগত মাৰিবলৈ পেলাই দিলত
দঁতাল হাতী বোৰে দাঁতেৰে ভিৰ দিয়াত সিইতৰ দাঁত
ভাগিল । সাপক কামুবিবলৈ দিয়াত সিইতৰো দাঁত ভাগিল ।
টেটুত শিল বাকি পাণীত পেলাই দিলত, শিল ওপংজি বল ।
পৰ্বতৰ টিঙৰ পৰা পেলাই দিলতো প্রহ্লাদেকেৰেপ নকৰিলে ।
মাটিত গাঁত খানি পুতি থ’লে, জলা জুইত পেলাই দিলে,
তথাপি প্রহ্লাদক মাৰিব নোৱাৰিলে ! এতিয়া পিতাকে বুঝিৰ
পাৰিলে যে পুতেকেই তেওঁৰ মৰণৰ কাৰণ হ’ল । এই ভাবি
মৌন হৈ ব’ল । ষণ্মার্কই বজাক বেজাৰ মনেৰে থকা দেখি
কলে, “মহাবাজ আপুনি ত্ৰেলোক্যৰ বজা । এনে এটা সামান্য
কথাত চিন্তা কৰা অযুগ্মত । কিয়নো ই এতিয়া কেচুৱা লৰা ।
ইয়াক :—

“বৰুণৰ পাশে বাকি ধৈয়ো কত কাল,

আপুনি বয়স হৈলে বুদ্ধি হৈব ভাল”,

এই কথাত বজাই উশাহ পাই আকো ষণ্মার্কৰ হাতত
পুতেকক গতাই দিলে । প্রহ্লাদ কিন্তু আগৰ দৰেই থাকিল

শিক্ষকৰ ওচৰত দৈত্যশাস্ত্ৰ পঢ়ে, শিক্ষক আঁতিৰি গলেই বিঘুক
উপাসনা কৰে আৰু লবাবোৰক কয় । —

“অসাৰ সংসাৰ নাই ইহাত বিশ্বাস ।

জানি হৰি ভক্তিক কবিয়ো অভ্যাস ।”

দৈত্য শিশু বোবো লাহে লাহে প্ৰহ্লাদৰ কলীয়া হ'ল ।
এজন দৈত্যশিশুৰে এদিন প্ৰহ্লাদক সুধিলে, তেওঁ অন্তঃপুৰুত
থাকি ভক্তি কৰ পৰা শিকিলে ? তেতিয়া তেওঁ কলে, “পিতা
তপস্যা কৰিবলৈ গৈ বহুত দিন উভটি নহাত আইক ইন্দ্ৰই
হৰি নিলে । বাটত থাওঁতে আয়ে চিঞ্চিৰি চিঞ্চিৰি কান্দি
বলৈ ধৰিলে । তেতিয়া নাৰদ আহি একৱাই দি এজন খৰিব
আশ্রমত থলেগৈ । আৰু পিতৃহৃষ্য নাৰদে আইক বিঘুভক্তি
দিলে । মই তেতিয়া তেওঁৰ গৰ্ভত থাকি সকলো কথা শুনি
আছিলোঁ । আয়ে পিতাক পাই সকলো কথা পাহবিলে,
মোৰ কিন্তু মনত আছে । এতিয়াও তোমালোকে বিঘুক ভক্তি
কৰা । তপ, জপ, ঘৱ সকলো মিছ । ভক্তি কৰিবলৈ দেৱ
দিজ বা খৰি হ'ব নেলাগে । বহুত শাস্ত্ৰণ জানিব নেলাগে ।
অকল ভক্তিতেই হে নাৰায়ণ সন্তুষ্ট হয় । এই কথা শুনি
সকলোৰেই বিঘুভক্তি হ'ল । ষণামার্কই আৰু পঢ়াৰ নোৱাৰা
হ'ল । পশ্চিমতে আহি বজাক গোচৰ দিলেহি ।

প্ৰহ্লাদক ওচৰলৈ মাতি আনি বজাই থাওঁ থাওঁ মূর্তি
ধৰি গৰ্জনি মাৰি কলে, “মই ত্ৰেলোক্যৰ বজা । ত্ৰিদশ
মোৰ ভয়ত কঁপি থাকে । কেচুৱা লৰা এটাই ইমান দন্তালি

কব, আজি তোৰ মূৰ খাম ?” প্রহ্লাদে তলকা মাৰি শুনি
থাকি লাহৈকে উত্তৰ দিলে, “পিতা ! প্ৰভু চক্ৰপাণি সবা-
তকৈও ডাঙৰ, তোমাৰ মোৰ কথাই নাই, ব্ৰহ্মা আদিয়েও
তেওঁৰ চৰণ সেৱে। ত্ৰেলোক্য গোটেই তেওঁৰ মাঝা।
তেওঁবেই সকলো ইয়াকে জানি অসুৰ প্ৰবৃত্তি এবি তেওঁৰ
শৰণ লোৱা। তেহে পৰকালৰ গতি পাবা। তেতিয়া
বজাই ক'লে, “মষ্ট জানিলো তোৰ মৰিবৰ মন গ'ল। মোতকৈ
আৰু সৈধৰ কোন আছে ? বাক মই এতিয়া তোক খণ্ড খণ্ড
কৰি কাঁচি পেলাওঁ। চাঁও বাক তোৰ হৰিয়ে বাথক। আৰু
হৰি যদি জগতৰ সৈধৰ সি ক'ত আছে মোক ক ।”

তেতিয়া প্রহ্লাদে ক'লে,

“সবাতে আছ'ন্ত জগৎ স্বামী
স্ফুতিক স্তন্তে দেখোহৈ আমি,”

এইকথা দৈত্যপতিয়ে শুনিয়েই দাঁত মূৰ কামুৰি আসনৰ
পৰা জাপ মাৰি পৰি বিশ্বা-শবদে, গৈ খণ্ডৰ কোবত ওচৰত
থকা স্তন্তো একে ভুকুয়ে ভাঙি পেলালে ।

স্তন্তৰ ভিতৰৰ পৰা সিংহনাদ কৰি নৃসিংহ অৱতাৰ হৈ
হিবণ্যকশিপুক আঠুৰ ওপৰত লৈ নথেবে চিৰি মাৰি পেলালে ।
ঝঙ্ক মাৰিলত দেৱতা সংকলেও সন্তোষ পালে । তেতিয়া
সকলোবোৰ দেৱতা আহি নৃসিংহৰগী বিষুক ক্ৰোধ সামৰি-
বলৈ প্ৰাৰ্থনা কৰিলেহি সিমানতো তেওঁৰ খণ্ড মাৰ নোয়োৱা
দেখি লঙ্ঘনী দেবীক স্বামীৰ খণ্ড মাৰ নিয়াবলৈ মাতি আনি-

লেইগে। লক্ষ্মীয়ে আহি ভয়ঙ্কর কপ দেখি অঁতবৰে পৰা উঠচি
লৰ মাৰিলে।

তেতিয়া অহ্লাদক ব্ৰহ্মাই বিশুণুৰ খঙ মাৰ নিয়াবলৈ
ক'লে। প্ৰহ্লাদে ব্ৰহ্মাব বচন মতে লাহে লাহে তেওঁৰ ওচৰলৈ
গৈ মাটিত দৌৰল দি কবয়োৰ কবি চৰণত ধৰি পৰি আছে।
নৃসিংহই বহুত পৰৱ পাচত হাঁহি পেলালে আৰু নিজ হাতে
অহ্লাদক কোলাত তুলি ললে। প্ৰহ্লাদে তেতিয়া অনেক
কাকুতি কৰিলেঃ—

কিবা স্তুতি নতি কবিবোহেঁ আমি
 অশুব ক্ৰূৰ স্বভাৱ।

ভয়ঙ্কৰ কোপ দেখিয়া তোমাৰ
 প্ৰভু ভয় মোৰ নাই।

সংসাৰ চক্ৰৰ নিকাৰ দেখিয়া
 সদায় ধাতু উৰাই।

এইদৰে বহুবিধ স্তুতি কৰি প্ৰহ্লাদ পৰি আছে। তেতিয়া
নৃসিংহৰ খঙ মাৰ গ'ল আৰু অহ্লাদক কলে,
“তোমাৰ ভক্তি মই তৃষ্ণ হৈছেঁ। এতিয়া কি বৰ লাগে
লোঁৱা” তেতিয়া প্ৰহ্লাদে ক'লে—

“তোমাৰ অকাম ভৃত্য আমি
 তুমিও নিষ্কাম মোৰ শ্বামী”

এই কথা শুনি নৃসিংহই বৰ সন্তোষ পাই গদ গদ মাতেৰে
ক'লে, “তোমাৰ নিচিনা ভক্তক একো বৰ দিব নেলাগে।

ଏକେଶ୍‌ପୁରୁଷ ତୋମାବୁଡ଼ାବ ହ'ଲ । ଏତିଯା ପିତାବବ ପ୍ରେତାଦି
କାର୍ଯ୍ୟ କର୍ବା । ଆକୁ ସନାୟ ମୋତ ଚିନ୍ତ ଅର୍ପଣ କରି କାମ କରିବା ।
ମହି ଏକାନ୍ତ ଭକ୍ତ ସକଳବ ଦାସ । ଏହି ବୁଲି କୈ ନୃସିଂହ
ନାଇକୌୟା ହ'ଲ ।

ଟ୍ୟାବ ପାଚ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟୁଷାଦେ ବାପେକବ ପ୍ରେତାଦି କାର୍ଯ୍ୟ କରି
ସକଳୋବେ ଅନୁମତି ମତେ ପିତାକବ ସିଂହାସନତ ବିଧି ମତେ
ଉଠି ବଜାଇଛେ ବହୁତ ବହୁ ବାଜ୍ୟଶାସନ କରିଲେ ।

କଂଶ ।

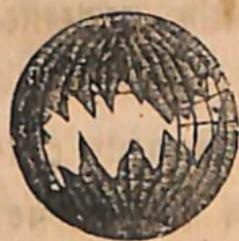
ମଥୁବାତ ଉଗ୍ରମେନ ନାମେ ଏଜନ ବଜା ଆଛିଲ । ତେଓବ
କଂଶ ନାମେ ଏଜନ ପୁତେକ ଆଛିଲ । ଏଣ୍ ଜବାସଙ୍କ ସଜାବ
ଅଟି ଆକ ଆପ୍ତି ନାମେ ଦୁଜନୀ ହୋରାଲୌ ବିଯା କରାଲେ ।
ଏଣ୍ ସକବେ ପରା ଖଡ଼ାସ ଆକ ଦୁଷ୍ଟ ଆଛିଲ । ତେଓବ ଦବେଇ
ଜବାସଙ୍କ ଶହବେକକ ପାଇ ଏଣ୍ ଦୌରାତ୍ୟ ଦୁଣ୍ଡଗେ ଚବିଲ । ଏଣ୍
ଆନକି ପିତାକକୋ ଅନେକ କଟ୍ଟ ଦିଛିଲ । ସକଳୋ ମାନୁହଙ୍କ
ଦୁଖ ଦିଯାବ ସୌମୀ ନବଲ । ଏନେତେ ଏଣ୍ ଭନ୍ନୀଯେକ ଦୈବକୀକ
ବନ୍ଧୁଦେଇଲେ ବିଯା ଦିଲେ ।

ବିଯାବ ଦିନାଇ ଆକାଶର ପରା ଦୈବବାଣୀ ଶୁଣିଲେ, “କଂଶ !
ଦୈବକୀର ଅଷ୍ଟମ ପୁତ୍ରଇ ତୋମାକ ମାବିବ ।” ଏଇ କଥା ଶୁଣିଯେଇ
ଭନ୍ନୀଯେକକ ମାବି ପେଲାବ ଖୁଜିଛିଲ କିନ୍ତୁ ଅନେକେ ବରାଇ ବୁଜାଇ
ହେ ତେତିଯା ବାଖିଲେ । ବିଯାବ ପାଚତ ବନ୍ଧୁଦେଇ—ଦୈବକୀକ ବନ୍ଦୀ-
ଶାଲତ ସୁମାଇ ଥିଲେ । ସମୟତ ଏଟା ଏଟାକୈ ସାତେଟୋ ଲବା ହଲ ।
ସାତେଓଟାକ କଂଶଇ ଘପଜା ମାତ୍ରେଇ ନି ମାବି ପେଲୋରାଲେ ।
ଇତି ମଧ୍ୟେ ଉଗ୍ରମେନକ ବନ୍ଦୀ କବି କଂଶ ବଜା ହଲ ।

ତାଦ ମାହବ କୁଷଣ ଅଷ୍ଟମୀର ଦିନା ଦୁପର ବାତି ବୋହିନୀ
ନକ୍ଷତ୍ରତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଜମ୍ବ ହୟ । ମେଇ ସମୟତ ଭୟାନକ ଶିଳ
ବସୁଣ ହୈଛିଲ । ପାଲୀ ପହବୀରା ଆଟାଇ ବୋବର ଟୋପଣି

আহিছিল। বস্তুদেরে এনে স্বুষ্ঠোগ পাই কংশব ভয়ত
শ্রীকৃষ্ণক নন্দ যশোদাৰ ঘৰত পলুৱাই থলে। আৰু ঠিক
সেই দিনাই উপজাৰ যশোদাৰ চোৱালী যোগমায়াক আনি
দৈবকীৰ বুলি প্ৰকাশ কৰিলে। এইকথা মাক বাপেকত
বাহিবে কেঁৰে গম নেপালে।

অবিশ্বাসী কংশই বাজত্য যিমান লব। হৈছিল আটাই
বোৰক মৰাই ফুৰিছিল। শ্রীকৃষ্ণকো মৰাবলৈ অনেক চেষ্টা
কৰিছিল। কিন্তু নোৱাৰিলে? শেহত শ্রীকৃষ্ণ ডাঙৰ হৈ
এদিন কংশব লগত যুজ কৰি কংশক মাৰি পেলালে।
ককাক উগ্রসেনক বজা পাতি বাজ্যত শাস্তি স্থাপন কৰিলে।
দৈৰকী আৰু বস্তুদেৱক মুক্ত কৰিলে।

সতৌ।

স্বায়ন্ত্ৰ মুনিব ভৰ্য্যাৰ নাম শতকপা। তেওঁলোকৰ
আকৃতি, দেবপুতি আৰু প্ৰসূতি নামে তিনটি ছোৱালী হয়।
প্ৰসূতিক দক্ষলৈ বিয়া দিয়ে? এওঁলোকৰ ঘোলজনী
ছোৱালী হয়। নিচেই মুগলীয়াটীৰ নাম সতৌ। এওঁক
অক্ষাৰ কথামতে মহাদেবলৈ বিয়া দিয়ে। মহাদেৱৰ গাত
বাঘৰ ছাল মূৰতি জঁট ডিঙিত মারুহৰ মূৰৰ মালা। কঁকালত
লেংটি কাষলটিৰ তলত ভাঙ্গ খোৱা সজুলীৰ এটা
জোলোঙ্গ।—তেওঁৰ ঘৰ নাই দুৱাৰ নাই, আপোন নাই,
পৰ নাই যতে বাতি ততে কাটি।

এদিন ভৃঞ্চ খৰিয়ে এটা বৰ ডাঙৰ যজ্ঞ পাতিছিল। সেই
যজ্ঞলৈ ব্ৰাহ্মণ দেৱতা আদি সকলোকে মাতিছিল। সদা-
শিৱও বাদ পৰা নাছিল। যজ্ঞৰ দিন। সকলোবোৰ গৈ সভাত
বহি থকাৰ পাচত দক্ষ সেই সভাত সোমালগৈ। এওঁক দেখি
অক্ষা। আৰু বিষুণ্ব বাহিবে আটায়ে বহাৰ পৰা থিয় হৈ যথা-
বিহিত সম্মান কৰিলে কিন্তু মহাদেৱে শহৰেকক মান কৰক
চাৰি তেওঁৰ ফাললৈ চকুৰেই নেচালে। শহৰৰ এনে অনাদৰ
দক্ষই সহিব নোৰাৰিলে। তেওঁৰ জঁৰায়েকলৈ বৰ
খড় উঠিল আৰু সভাৰ আগতে শিৱক এইদৰে গালিপাৰি-

বলৈ ধৰিলে ।—“সভাসদ সকল ! চাওকচোন শিব কেনে নিলাজ । ই. ইয়াত থাকি আপোনালোকৰো মান হানি কৰিছে । চাওক চোন এই নাঙ্গঠা, লেতেৰা অষৱীটোৱে কোনেও নকৰা কাম বোৰ কেনেকৈ কৰি ফুৰে । সি এই বিষয় দুখ পাওক চাবি আনন্দ তে পায় । মোৰ সাবিত্ৰীৰ নিচিনা সতীক এই মদাহীটোলৈ ব্ৰহ্মাৰ খাটিবত বিয়া দিলোঁ । ই গ্ৰতিয়া মোৰ শিষ্য । ই মোক কি কৰিব লাগিছিল আৰু কি কৰিছে । ইয়ালৈ মোৰ ছোৱালৌ নিদিলো জানিবা শুদ্ধিবক বেদ জ্ঞান দিলোঁ । ই স্মৰণৰ মাঝুহ, মদখাই পৰি থাকিব লাগে, এই জ্ঞানী মণ্ডলীলৈ ইয়াক কোনে মাতিছিল ?” এই দৰে উধাই মুখাই পাবে মানে শিৱক গালি পাৰিবলৈ ধৰিলে । শক্তবৰ খঙ্গ উঠক চাবি এই বোৰ কথালৈ কাণ সাৰেই নহল । দক্ষব খং ইমান বেচিকৈ উঠিছিল যে তেওঁ আৰু তাত থাকিব নোৱাৰি ঘৰলৈ উলটি গল । এওঁ ঘোৱাৰ পাচত সদাশিৱৰ ফঙ্গীয়া জন চেৰেক লোকেৰে দক্ষব ফঙ্গীয়া জন চেৰেকেৰ কাজিয়া লাগিল । ক্ৰমাং উভয় দলৰে মৰা-মৰি লাগে যেন হল । কথা বিষম দেখি সদাশিৱই তেওঁৰ ফঙ্গীয়া কেজনক লগত লৈ কৈলাশলৈ গুচি গল !

দক্ষব ঘৰতো খঙ্গ মাৰ নগল । শিৱক কি উপায়ে অপ-মান কৰিব পাবে সেই কথা দিসে বাতিয়ে ভাৰিবিলৈ ধৰিলে । দৈবাৎ এদিন ব্ৰহ্মা আহি দক্ষক কলেহি,—যদি তেওঁ এটা যজ্ঞ পাতি সকলোৰ দেৰতা বামুণ আনি খুৱাৰ পাৰে তেনে-

হলে তেওঁক সকলো বজাৰ ওপৰত চক্ৰবৰ্তী বজা পাতিব।
দক্ষই ষিহকে বিচাৰিছিল তাকে পালে।

ব্ৰহ্মাৰ কথামতে বাজপেয় যজ্ঞ শেষ কৰি বৃহস্পতি ষড়ৰ
আবস্তু কৰিলে। ইয়াত সকলো দেৱ দেৱতা মিঠিব ঝুটুম
লবা ছোৱালী, অঙ্গহি বঙ্গহী সকলোলৈকে ভাগ থলে কিন্তু
নথলে অকল সতৌ আৰু মহাদেৱলৈ। নাৰদক মানুহ মতাৰ
ভাৰ দিলে। তেওঁক কলে স্বৰ্গ মৰ্ত্যব ভিতৰত কোনো
দেৱতা ব্ৰাহ্মণেই বাদ নপৰে যেন। কিন্তু সতৌয়ে যেন এই
কথাৰ তৃকে নেপায়। নাৰদে আনন্দ মনেৰে এই কামৰ
ভাৰ ললে, আৰু দক্ষৰ আগত সৌতৰ ঘৰ নোমোমাওঁ বুলিষ
কৈ থলে।

নাৰদে মানুহক কাজিয়া জগাই ভাল পায়, সেইবাবেই
হব পাই পোন প্ৰথমেই সতৌৰ ঘৰতেই সদাশিবই নেদেখাকৈ
সোমাল আৰু সকলোকথা ভাঙি পাতি কলে। এই কথা
বিন্দু শক্রে নজন। ভাৰতে থাকিল।

ষড়ৰ দিন পৰিল, লাহে লাহে এটি ছুটিকৈ মানুহ ঘোৱা
দেখি সতৌৰ মন উগুলুঁগুল লাগিবলৈ ধৰিলে।

লাহে লাহে মহাদেৱৰ ওচৰ চাপি সতৌয়ে কৰলৈ ধৰিলে—
“নাথ ! পিতাই মহাযজ্ঞ পাতিছে। তালৈ যাওঁহক বলক।
তাত আমাক ভাল ভাল কাপোৰ আৰু অলঙ্কাৰ দিব। আই-
বাই হিংতক বহুত দিনৰ মূৰত দেখি আনন্দ পাম। চাওক
চোণ সৌৱা অনেক নিলগীয়া মানুহো তালৈ গৈছে।” তেতিয়া

মহাদেরে কলে, “প্রিয়ে পিতাবাই যে যজ্ঞ পাতিছে তুমি কেনেকৈ জানিছা । যদিওবা জানিছা আমাক তো মতা রাই । এনে স্থলত আমি কেনেকৈ যাম ?” তেতিয়া সতীয়ে কলে ।—“মই মাইকী মানুহ মই সেইবোৰ কথাৰ বুজ নেপাওঁ । মাকৰ ঘৰলৈ নেমাতিলেইবা গঙে নো কি হব” ? তেতিয়া আকো সদাশিৱাই মিচিকীয়া হাঁহি মাৰি কলে “সতী তাহানি যে ভৃগু মুণিৰ যজ্ঞত মোক গালি পৰাৰ কথা কৈছিলোঁ । মনত আছেনে ? আজি তাৰেহে প্ৰতিশোধ লব খুজিছে । গোটেই সংসাৰক মাতিবলৈ নেপাহ-বিলে অকল তোমাক আক মোক হে পাহবিলে বুলি তুমি কৰ খোজানে ? ইফালে আকো তুমি তেওঁলোকৰ নুমজীয়া জীয়েক । অৱশ্যে পিতাবাৰ মোৰ প্ৰতি অন্তঃকৰণ শুন্দ বুলি জনা হলে নমতাকৈয়ো যাব পাৰিলা হেঁতেন কিন্তু তেওঁ মোক বেয়া পায় যে এই কথা খোলা খুলিকৈ কৈছে । মোৰ কাৰণে তোমাকো এবিছে । শাস্ত্ৰত আছে বিদ্যা, তপস্তা, ধন, স্বাস্থ্য, বয়স আক কুল এই ছটা সজলোকৰ গাত থাকিলে ভাল আক অসজলোকৰ গাত থাকিলে বেয়া হে হয় । এতিয়া পিতাবাৰ এই বোৰ গুণ থাকি বিবেক শক্তিহে নষ্ট কৰিছে । এনে স্থলত তুমি তালৈ গলে অপমান হে পাৰা । মোৰ কথা শুনা, তুমি যাব নেলাগে । এই কথা শুনি সতীয়ে কলে “পিতাৰ ওচৰত মান অপমান কি ? মই কাৰো কৈ মাতিছেঁ । মোক আইৰ ওচৰলৈ যাবলৈ অনুমতি

দিয়ক। মোৰ মন বৰ উত্তারল হৈছে। তেতিয়া মহাদেবেৰ
আকো কলে “মোক অপমান দিয়াৰ কথা ভাবিছোৱা;
ভাতৰ তিতা খাৰ পাৰি মাতৰ তিতা খাৰ পাৰিনে? যি দিব
থব নোৱাৰে যালৈ ভয় নাই যাৰ পৰা একো আশা কৰিব
নোৱাৰি তাক কোনে খাটিৰ কৰে? এতিয়া এবাৰ মোৰ
অবস্থালৈ মন কৰি এই আশা এৰি দিয়া।

সতী এতিয়া বিমোৰত পৰিজ, এফালে গিবিয়েকৰ হাক
বচন ইফালে মাকৰ ঘৰলৈ যোৱাৰ হেপাহ! এই ছয়োটা
ভাবে খুণ্ডিয়া খুণ্ডি কৰিবলৈ ধৰিলে, এখোজ আগলৈ
দিয়ে এখোজ পাচলৈ দিয়ে শেহত মাকৰ ঘৰলৈ যোৱাকে
স্থিৰ কৰিলে। মহাদেবলৈ হাক দিয়াৰ কাৰণে বৰ খঙ্গ
উঠিল আৰু এক ভয়ঙ্কৰ মূর্ণি ধৰি ঘৰব পৰা শুলাল।
মহাদেবে একো উপায় নেপাই আগতে দৌৰঙ্গ দি পৰিজ,
সতীয়ে খঙ্গ আৰু বেজাৰত নিজকে নিজে পাহবি তেওঁৰ বুকত
ভবি দিয়েই ঘুঁচি গল। মহাদেবে তেতিয়া জনচেৰেক
অনুচৰক পাচত পঠিয়াই দিলে। সতীয়ে আৰু উস্তি নেচাই
পোনে পোনেই পিতাকে ঘজ্জ কৰি থকা বভা পালেগৈ।

যজ্ঞত পিতাকে সতীক দেখিও নেদেখা ভাও ধৰিলে,
আয়েক আৰু বায়েক হাতে আদৰ সাদৰ কৰিছিল কিন্তু সেই
বোৰলৈ তেওঁ কান নকৰি যজ্ঞত সদাশিৰৰ ভাগ আছেনে
নাই এইটো কথাহে ঢাই ললে।

যজ্ঞত ভাগ নেদেখি পিতাকক তাৰ কাৰণ সুধিলত

পিতাকে মহাদেরক আগতকৈও বেচিকৈ গালি পারিবলৈ ধৰিলে।
 সদাশিবৰ ইফালে যজ্ঞত ভাগ নাই আনফালে সভাস্থলত
 মহাশুক স্বামীৰ এনে নিন্দা শুনি সতীৰ খঙ আগতকৈও
 হৃগুণে জলিল। খঙত চকুৰেদি ফিবিঙ্গতি ওসাল। এই
 ফিবিঙ্গতিৰ পৰা কিছুমান ভূত প্ৰেত ওসাই দক্ষক মাৰিব
 খুজিলে কিন্তু সতীয়ে হাক দি বাখিলে। তাৰ পাচত সতীয়ে
 পিতাকক আধাকুট। মাতৰে এই বুলি ক'লে ‘‘পিতা এই
 পৃথিবীত যাতকৈ ডাঙৰ নাই যাৰ প্ৰিয় অপ্ৰিয়। শক্র মিত্ৰ
 নাই, যাৰ নাম উচ্চাবণ কৰিলে লোকে স্বৰ্গলৈ যাৰ পাৰে
 যাক সকলোৱে পূজা কৰিলে, সি নোপজে আৰু নমৰে,
 তেওঁৰেই মোৰ স্বামী মোৰ এই মহাশুকক আপুনি আঁতৰৰ
 পৰা সামান্য ষেন দেখি এনেদৰে অৱহেলা কৰিলে আৰু মোৰ
 আগতে মদপী নাঙ্গট। য়েচ আদি বুলি গালি পারিছে, অতএব
 আপুনি অতি নীচ আৰু অসৎ। যত স্বামীৰ নিন্দা হয় সেই
 ঠাই এবিব লাগে বা নিন্দা কৰা জনৰ জিভা কাঢ়িব লাগে
 বা মেই ঠাইতে প্ৰাণত্যাগ কৰিব লাগে।—এইয়ে পতিৰুতা
 ধৰ্ম—এতিয়া আপুনি মোৰ পিতা অতএব প্ৰাণত্যাগ কৰাহে
 যুগ্মত, ‘‘এই বুলি জন্মে জন্মে সদাশিৰহী ষেন তঙ্গৰ স্বামী
 কৰ্ম এই কথা ভাবি তেওঁ প্ৰাণত্যাগ কৰিলে।’’

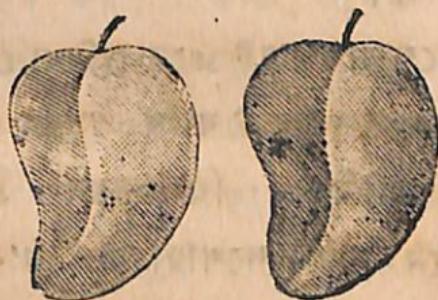
সতীৰ এইদৰে মৰা দেখি সকলো অবাক হল, অনেকে
 অনেক ভাল বেয়া কথা কৰলৈ লাগিল। ইফালে এই বাতৰি
 নিমিষতে মহাদেৱৰ ওচৰ পালেগৈ, মহাদেৱে শুনিয়েই ডাঙৰ

ଜୋଲୋଙ୍ଗାଟୋରେ ବାସଚାଳ ଥିଲେ ଆବି ଜୋକାବିଲେ ଥିଯି ହ'ଲ ।
 ଜତାବ ପରା ବୀରଭଜ୍ଞ ନାମେ ଏଟା ସଙ୍କ ଉଲିଆଲେ ଆକ ଅନେକ
 ଭୂତ, ପ୍ରେତ ଲଗତ ଲୈ “ବବଦମ୍” ବବଦମ୍ ବୁଲି ଦକ୍ଷବ ସବବ ଫାଲେ
 ଥୋଜ ଲଲେ । ବହୁତ ଆତବରେ ପରା ଭୂତ ପ୍ରେତ ବୋବବ ଚିଏଣ୍ଠିବ
 ବାଖବ ଶୁନିବଲେ ପାଲେ ଆକ ଅଲପ ପାଚତ ଧୁଲି ଉବାଇ ଶିରଟ
 ଅନୁଚବେ ମୈତେ ବଭାତଳ ପାଲେଛି ସଦାଶିରଇ ପୋନେଇ ସତୀର
 ମରାଶ ଦାଙ୍ଗି କାନଲୈ ଲଲେ । ଅନୁଚବ ସକଳ କୁହିଯାରନିତ ହାତୀ
 ମୋମୋରାବ ଦବେ ଏପିନବ ପରା ସଜ୍ଜତ ଥକାଦେରତା ବାମୁଣ୍ଡ ସକଳକ
 ମାବି ନିବଲୈ ଧାବିଲେ । ଯି ସାବିଲେ ପଲାଇ ସାବିଲେ । ଏହାଦେରେ
 କୋଢାଳବ ମାଜତେ ଚିଏଣ୍ଠିବ ବୀରଭଜ୍ଞକ ଦକ୍ଷକ ମାବି ପେଲାବଲୈ
 କଲେ । ବୀରଭଜ୍ଞଇ ହାତର ଦବେ ମୁଚବି ମୂର ଛିଙ୍ଗ ଜୁଇତ ପୁରି
 ପେଲାଲେ । ଇକାଲେ ସଦାଶିରବ କଜ୍ଜ ମୂର୍ତ୍ତୀ ଦେଖି ଦେରତା ସକଳ
 ଭୟ ଖାଇ ବିମୁଣ୍ଡ ଓଚବ ପାଲେ ଗୈ । ବ୍ରନ୍ଦା ବିମୁଣ୍ଡ ଆକ ମୁଖିଆଳ
 ଦେବତା ସକଳ ଗୈମହାଦେରକ ଅନେକ କାକୁତି ମିନତି କର୍ବିଲତ
 ତେବେବ ଖଣ୍ଡ ମାବ ଗଲ ଆକ କଲେ, ଦକ୍ଷବ ନିଚିନୀ ଲବା ମତୀଯା
 ଲୋକବ ଦୋଷ ଧବା ଦୂବେ ଥାଣକ ମଟ ମେଇଟୋ କଥା ମନତୋ
 ଅନା ନାଇ । ମଟ କେବଳ ମୁର୍ଖକ ହେ ଜ୍ଞାନ ଦିଛେ । ବାକ ଦକ୍ଷ
 ଭାକୋ ଆଗବ ନିଚିନୀ ହୁଏକ । ମୂରଟୋ ଜୁଇତ ପୁରି ପେଲାଲେ
 ମେଇବାବେ ଛାଗବ ମୂର ଏଟା ଖୁରାଇ ଦିବା । ସାମାଗ୍ର ଲୋକ
 ସକଳୋ ଆଗବ ଦବେ ହକ । ଆକ ବିମୁଣ୍ଡ ଆଗତ ଥାକି ସଜ୍ଜ ଶେଷ
 ବବକ ।

ଏଇ ବୁଲି କୈଯେଇ ସତୀକ କାନତ ଲୈ ଗୋଟେଇ ପୃଥିବୀ

ভ্রমণ করিবলৈ জাগিল । বিষ্ণুরে উপায় নেপাই সদাশিরই
গম নোপোরাকৈ সুদর্শনেবে সতীৰ দেহাটা ডোখৰ ডোখৰ
কৈক কাটি যাবলৈ ধৰিলৈ । এই দবেই একাৱন খণ্ড কৰি
সতীক কাটে । যত এই বোৰ পৰিলৈ এতিয়া সেই আটাই
বোৰেই একোখন পীঠ । কামাখ্যাত এক পীঠ বা তীর্থস্থান
ইয়াত সতীৰ যোনী পৰিছিল সেইবাবেই মহাপীঠ ।

ইয়াৰ পাচত সতীয়ে হিমালয় বজাৰ মহিষী মেনকাৰ
গৰ্ভত গৌৰী নাম লৈ জন্ম হয় । সদাশিরই হৰ কপ ধৰি
এওঁক বিয়া কৰায় । এই তুজনা স্বামী স্ত্রীৰ এনে মৰম আৰু
ভক্তি দেখিয়েই আজিও লোকে দৰা ছোৱালৌক “হৰগৌৰী”
বসতি কৰক বুলি আশীৰ্বাদ দিয়ে ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।

ମଥୁବାବ ବଜା ଉତ୍ତରସେନବ ଜୌଯେକ ଦୈଵକୀକ ଯତ୍ନବଂଶର ବସ୍ତୁ-
ଦେବେ ବିଯା କବାଯ । ଏଓଲୋକର ଆଠୋଟା ଲବା ହୟ, ମୁମଲୀଯା
ପ୍ରତେକର ନାମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ଏଓ ଦ୍ଵାପର ଯୁଗର ଶେଷ ଭାଗତ, ଭାଦ୍ର
ମାହର ବୋଗିନୀ ନକ୍ଷତ୍ରତ ଦୁଃଖର ବାତି କଂଶର ବନ୍ଦୀଶାଳତ ଜନ୍ମ
ହୟ । କଂଶଇ ପିତାକକ ବନ୍ଦୀ କବି ନିଜେ ବଜା ହୈଛିଲ,
ଭାଗିନୀଯେକର ହାତତ ମରିବ ବୁଲି ଦୈଵବାଣୀ ହୋରାତ ଭନ୍ନୀଯେକ
ଆକ ବୈଣାଯେକକ ବନ୍ଦୀ କବି ହୈଛିଲ । ଆଗର ସାତଟା କଂଶଇ
ମାବିଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମ ହୋରାବ ସମୟତ ପାଲି ପ୍ରହ୍ରୀୟାବ
ଟୋପନି ଆହିଲ, ଶିଳ, ବତାହ ବବସ୍ତୁ ଆନିଛିଲ ଆକ ହଠାତ
ଦୈଵକୀର ହାତ ଭବିବ ବାକ ମୁକଳି ହୈ ଗଲ, ଫାଟେକର ଦୁରାବ
ଏନେଯେ ମୁକଳି ହଲ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମ ହୋରାମାତ୍ରେଇ ଏନେ ସୁବିଧା ଦେଖି କଂଶର ଭୟତ
ନନ୍ଦର ସରତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପଲ୍ଲୁରାଇ ବାଖି ତେଁବେ ସେଇ ଦିନା ଓପଜା
ଯୋଗମାୟାକ ଲୈ ଆହିଲ । ଯି ସମୟତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମଳାଇ
ଯୋଗମାୟାକ ଆନେ ନନ୍ଦ ଯଶୋଦାଯୋ କ'ବ ନୋରାବିଲେ ।
ତେଁଲୋକ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିଜର ଲବା ବୁଲିହେ ଭାବିଲେ ।

କେଚୁରା କାଲତେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଇ ଅନେକ ଆଚବିତ ଆଚବିତ କାର୍ଯ୍ୟ
କବିଛିଲ । ଅଲପ ଡାଙ୍କର ହୈଯେ ଆନ ଆନ ଲବାବ ଲଗତ
ଗୋମାୟେ ଗକ ଚବାବଲୈ ଲାଗିଲ । ଏଁବ କଥ, ଶୁଣ ଆକ

ବଲତ ସକଳୋ ବ୍ରଜବାସୀ ମୋହିତ ହୈଛିଲ ଆକ ଏବ ଭାଲ ପାଇଛିଲ । ଲବାକାଳତେ କଂଶଇ ପଠିରା ପୁତନା, ତୃଣାବର୍ତ୍ତ, ଅଘ ଆଦି ଅସୁର ଆକ ଅସୁରୀ ବୋବକ ମାରିଛିଲ । କାଲୀୟ ନାଗର ଦୌରାତ୍ୟାତ କୋନୋ ମାନୁହେ କାଲିନ୍ଦୀ ହୁନ୍ଦବ ପାନୀ ଖାବ ନୋରାବା ହଲତ ମେହି ସାପକ ମାରି ଲୋକର ଉପକାର କରେ । ଏହଁ ଉପଦେଶ ମତେଇ ଗୋପ ସକଳେ ବ୍ରଜର ପରା ବ୍ରନ୍ଦାବନଲୈ ଠାଇ ସଲନି କରେ ।

ଅନେକ ସଞ୍ଚ କବିଓ କୃଷ୍ଣକ ମାରିବ ନୋରାବି କଂଶଇ ଧେଇ ନାମେ ଏଟା ସଞ୍ଚ ପାତି ତାଲୈକେ ତେଓକ ଆନିବଲୈ ଅକ୍ରୁବକ ପଠିଯାଇ ଦିଲେ । ଅକ୍ରୁବ ମୁଖର ପରା କଂଶର ଅତ୍ୟାଚାରର କଥା ଶୁଣି ତେଓକ ମାରିବବକାବଣ କକାୟେକ ବଲୋବାମେ ମୈତେ ମଥୁରାଲୈ ଯାଯ । କଂଶଇ ଆକେ ଏହଁଲୋକକ ମାରିବର କାବଣ ହାତୀ ଆକ ମାଲ ଆଗଧରି ପଠିଯାଇ ଦିଯେ । ବାଟତ ଏଇବୋର ମାରି ମଭାତ ଉପଶ୍ରିତ ହୟଗେ । ତାତ ଅନେକ ବାକ-ବିତନ୍ଦାର ପାଚତ କଂଶ ଆକ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଯୁଜ ହୟ । ଯୁଜତ କଂଶକ ମାରେ । ତେତିଯା ସକଳୋରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକ ବଜା ହବଲୈ ଅମୁରୋଧ କରେ । କିନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣ ନିଜେ ବଜା ନହେ କକାକ ଉଗ୍ରମେନକ ବଜା ପାତି ନିଜେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯାଦବ ସକଳର ଦବେ ତାତେ ଥାକେ ।

ଇମାନ ଦିନେଓ କୃଷ୍ଣର ପଢା ଶୁନା ହୋଇ ନାହିଁ ବୁଲିଲେଓ ହୟ । ମେହ କାବଣ ଦାଦାକେ ମୈତେ କାଶୀର ଓଚରତ ଥକା ଅବସ୍ତିପୁରବ ସାନ୍ଦୀପନୀ ମୁଲିବ ଓଚବ ପାଯଗେ । ଶ୍ରୁକ ଗୃହତ ଅଲପ ଦିନ ଥାକିଯେଇ ସକଳୋ ଶାସ୍ତ୍ରତ ଦୟୋଜନ ପାଇକେତ ହୟ । ତେତିଯା

গুরুবে দক্ষিণ। স্বকপ পঞ্জন দৈত্যই চুবকৈ নিয়। মুনির পুত্রক
আনি দিবলৈ থাটে। তেতিয়া তেওঁলোক দুয়ো পঞ্জনক
মাৰি গুৰু পুত্রক আনি দিয়ে। আক সেই দৈতাব পৰা
পাঞ্জন্ত্য শজ্ঞা পাই ঘৰলৈ উলটি আহে।

মগধৰ বজা জৰাসন্ধই জোৱায়েক কংশক মৰাত খঙ উঠি
কুৰি অক্ষোহিনী মেনালৈ শ্রীকৃষ্ণকে আদি কবি এটাই যছকুল
ধৰংস কবিবৰ কাৰণ পৰ্যব বাৰ মথুৰালৈ আহে কিন্তু প্রত্যেক
বাবেই শ্রীকৃষ্ণৰ কৌশলত হাবি গুচি যায়। শেহত জৰাসন্ধই
কালযবনৰ সহায় লয়। এনে দুটা প্ৰবল শক্তিৰ লগত যুজ
কবি প্ৰজা ক্ষয় কৰাতকৈ সেইঠাই এবি ধোৱাটি ভাল ধেন
ভাবি আন আন লোক সকলক বুজাই তাৰ পৰা দ্বাৰকালৈ
বাজধানী উঠাই নিয়ে। তাৰ পিচত অকলে মথুৰালৈ আহি
বুদ্ধিবে মুচুকুল বজাৰ পৰ্বতৰ গুহালৈ লৈ গৈ কালযবনক
বধ কৰে।

বজা ভৌম্বকৰ জৌয়েক কঞ্জলী বৰ কপৰতী আক গুণবতী
আছিল। তেওঁ শ্রীকৃষ্ণৰ কপৰ কথা শুনি পতি স্বকপে
পাৰলৈ আবাধনা কৰে, আক চিঠিবে তেওঁৰ লগত বিয়াৰ
দিহা কৰে। তাৰ পিচত কঞ্জলীৰ ককায়েক হঁতে বিয়া
পাতে তেনেতে শ্রীকৃষ্ণই কঞ্জলীক চুবকৈ লৈ যায়। কঞ্জলীৰ
ককায়েক কল্পবীৰে খেদি যায়। বাটতে উভটি ধৰি যুজ
লাগে। যুজত কল্পবীৰসমুলি হাবে। ভৰীয়েকৰ থাটনিত
নেমাৰি মূৰ খুবাই এবি দিয়ে। ককায়েকে ও শাজত আক

ସବଲେ ଉତ୍ତି ନାହିଁ ତାତେ ବାଜ୍ୟ ପାତି ବଜାଇଛେ ଥାକେ । ସେଇ
ବାଜ୍ୟାଇ ହେମୋ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଣ୍ଠାବ ଦେଶ, ସେଇ ପୂର୍ବ ପ୍ରଥମତେ
ଏତିଯାଏ କେଣ୍ଠାଇ ମୁବ ଖୁବାବ ଲାଗେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟେଇଟୋ
ମୂର ମୁଖୁବାଇ ମାଜେ ମାଜେ ଖୁବାଇ ବୁଲି ଇଯାତ ଜନ ପ୍ରବାଦ
ପ୍ରଚଲିତ । କଞ୍ଚିତ୍ତିବ ଗର୍ଭତ ପ୍ରଦ୍ୟମକେ ଆଦି କବି ଦହେଟା ଲବା
ହୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପକ୍ଷ ପାନ୍ଧିକ ବବ ଭାଲ ପାଇଛିଲ । ଅର୍ଜୁନବ
ଲଗତ ସଥୀ ବନ୍ଧାଇଛିଲ । ଦ୍ରୌପଦୀର ସ୍ଵୟହ୍ଵତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉପସ୍ଥିତ
ଆଛିଲ । ଅର୍ଜୁନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କବି ଦ୍ରୌପଦୀକ ପୋରାବ
ପାଚକ ଛାନ୍ଦବେଶୀ ଭୀମାର୍ଜନବ ସୈତେ ଯେତିଯା ଆନ ଆନ ବଜାବ
ଯୁଜ ଲାଗେ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଜ ଏରାଇ ଦିଯେ । ଯୁଧିଷ୍ଠିରେ
ବାଜସୂଯ ସଜ୍ଜ କରେତେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନିଜେ ଟଙ୍ଗପ୍ରକୃତ ଉପସ୍ଥିତ
ଥାକି ଯାତେ ସଜ୍ଜ ସୁକଳମେ ହୟ ତାବ କାବବାବ କବିଛିଲ ସଜ୍ଜ
ଆବନ୍ତର ପୂର୍ବତେ ଭୀମାର୍ଜନେ ସୈତେ ଜ୍ଵାସନ୍ ବାଜାବ ଓଚବଲୈ
ଗେ ବନ୍ଦୀ ବଜା ସକଳକ ମୁକଳି କବି ଦିବଟିଲ କଯ ନାଇବା ତେଓଁ-
ଲୋକ ତିନି ଜନବ ଭିତରେ ଏଜନେବେ ସୈତେ ଯୁଜ କବିବଲୈ
କଯ । ଜ୍ଵାସନ୍କ ଭୀମକେ ଶକତ ଯେନ ଦେଖି, ତେଓଁବେ ସୈତେ
ଯୁଜ କବେ, ଆକ ଯୁଜତ ଜ୍ଵାସନ୍ ମବେ । ଆକ ବଜା ସକଳକ
ମୁକଳି କବି ଦି ସଜ୍ଜଟିଲେ ଗୁଚି ଆହେ । ଭୀଘର କଥା ମତେ
ଅର୍ଚନାବ ଅର୍ଧ ସକଳୋତ୍ତକେ ଆଗତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦିଯାତ ଶିଶୁପାଲବ
ଖଣ୍ଡ ଉଠି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିନ୍ଦା କବେ ଆକ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସୁଦର୍ଶନେବେ
ଶିଶୁପାଲକ କାଟି ପେଲାଯ ।

শ্রীকৃষ্ণের ইচ্ছামতে অর্জুনে স্বতন্ত্রাক চুব করি আনে, খাণ্ডুর দাহনত সহায় করাৰ বাবে অগ্নিয়ে শুদ্ধণ চক্র আৰু কৌমদকী গদা দিয়ে। উত্তৰাৰ সৈতে অভিমন্ত্যুৰ বিয়াত শ্রীকৃষ্ণই নিজে আগত থাকি বিয়াৰ কাৰ্য্য শেষ কৰোৱাৰ তাৰে পিচত দুর্যোধনেৰে সৈতে মিত মাত্ত কৰাৰৰ কাৰন হস্তিনালৈ পাণুৰৰ পক্ষৰ দৃত পঠিয়াই তেওঁ দ্বাৰকালৈ শুচি ঘায়। শেহত শ্রীকৃষ্ণই নিজেও কুকুক্ষেত্ৰৰ যুজ নহবৰ কাৰন অনেক চেষ্টা কৰি দুর্যোধনৰ মন ঘূৰাৰ নোৱাৰি ঘৰলৈ শুচি ঘায়। যুজ লগা ঠিক হোৱাত অর্জুন আৰু দুর্যোধন দুয়ো এওঁক বিচাৰি ঘৰলৈ ঘায়। শ্রীকৃষ্ণই টোপনি ভাও ধৰি শুট থাকে। আআভিমানী দুর্যোধনে মূৰৰ ফালে থকা আসনত আৰু অর্জুনে ভবিৰ ফালে থকা আসনত বহে। সাৰ পাই পূৰ্বৰ কথা মতে শ্রীকৃষ্ণই পাণুৰৰ পক্ষ লয় আৰু অর্জুনৰ বথৰ সাৰথি হয়। দুর্যোধনক মন ভাল লগাৰলৈ তেওঁ নিজে কুকুক্ষেত্ৰৰ যুজত অন্ত নধৰে। বুলি কলে আৰু দুর্যোধনৰ কথা মতে এক অৰ্ববুদ্ধ নাৰায়ণী সেৱা তেওঁক দিলৈ।

কুকুক্ষেত্ৰৰ যুজৰ মাজত অর্জুনে জ্ঞাতি বধৰ ভয়ত যুজ নকৰে। বুলি ধনুশৰ পেলাই দিয়াত শ্রীকৃষ্ণই অনেক প্ৰকাৰ বুজণি দি তেওঁক যুজ কৰিবলৈ মাঞ্চি কৰায়। এই বুজনি বোৰেই জগৎ বিখ্যাত শ্ৰীমন্তগবদ্ধ গীতা। তৃতীয় আৰু নৱম দিন। পাণুৰ হাৰে ঘেন দেখি, নিজেও শবত জৰ্জুৰিত হৈ

ଅର୍ଜୁନକ କକାକେ ମୈତେ ଅଳପ କରାଇ ଯୁଜ କରା ଯେନ ଦେଖି
ଭୌଦ୍ଧକ ମାବିବଲୈ ନିଜେଟି ଥେବା ମାବି ଗୈଛିଲ ; କିନ୍ତୁ ଅର୍ଜୁନେ
ଓଡ଼ୋଟାଇ ଆନେ । ଭଗଦତ୍ତର ବୈଷଣ୍ଵାସ୍ତ୍ରବାଣ ଅର୍ଜୁନେ କାଟିଲ
ନୋରାବାତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିଜେ ବୁକୁ ପାତିଲଯ । ସକଳୋ ବିଷସତେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ସହାୟତ ପାଣ୍ଡରେ ଯୁଜତ ଜିକେ । ଅଶ୍ଵଥାମାଇ ଉତ୍ତରାବ ଗର୍ଭ
ନଷ୍ଟ କରିବ ଖୋଜାତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମେହି ଗର୍ଭଙ୍ଗ ସନ୍ତ୍ରାନ ବନ୍ଧା କରେ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଲେଖ ଯୁଜ କରିବ ଲଗିଯା ହୈଛିଲ, କେତ୍ତିଯାବା
ଜ୍ଞାତି କୁଟୁମ୍ବ କାରଣ, କେତ୍ତିଯାବା ଦୁଷ୍ଟର ଅତ୍ୟାଚାରର ପରା ଝବି
ମୁଣି ସକଳକ ବନ୍ଧା କରିବଲେ ଅନେକ ଯୁଜ କରିଛିଲ ! କଂଶ,
ଜବାସନ୍ଧ, ପଞ୍ଚଜନ, କାଲସରନ, ଶିଶୁପାଲ, ଶୃଗାଲ, ବାନାସ୍ତ୍ର,
ହଂସ ଡିଷ୍ଟକ, ନରକାସ୍ତ୍ର, ନିକୁଣ୍ଠ, ପୌଣ୍ଡକ ଆଦି ଅନେକ ବୀଷ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ହାତତ ଅରିଲ । ଏଣ୍ କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଯୁଜ କରେ ବୁଲି
କାବୋ ଲଗାତ କରା ନାଟ । ନୋରାବାତ ହେ ଏହି ବୋବକ ମାବିଛେ ।
ବସନ୍ତ ହାତେ ପ୍ରାଣୀବନ୍ଧ ନହୟ ତାବେ ହେ ସଦ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରିଛିଲ ।

ନିଜର ଭିତବତ କାଜିଯା ଲାଗି ଯେତିଯା ଯଦୁବଂଶ ନଷ୍ଟ ହଲ,
ତେତିଯା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦାକକ ହସ୍ତିନାଲୈ ଅର୍ଜୁନକ ଆନିବଲୈ
ପଠିଯାଇ ବସୁଦେବକ ବ୍ରଜ ଆକ ତାତ ଥକା ତିକତା ସକଳକ
ଗତାଇ ଦି ନିଜେ ବନଲୈ ଗୈ ଏଜୋପା ଗଛର ତଳତ ବହି ଘୋଗ
ଆବସ୍ତ କରିବଲେ ଲାଗିଲ । ଏହି ଦରେ ଥାକୋତେଇ ଜବା ନାମେ
ଏଟା ବ୍ୟାଧେ ହରିଗ ବୁଲି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଭବିତେ ଶବ ମାବି ଦିଲେ ଆକ
ତାବ ବିଷତେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କରିଲେ,— ଅର୍ଜୁନେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
ଜୀଯାଇ ଥାକୋତେ ନେପାଲେହି ।

শ্রীকৃষ্ণক হিন্দুরে বিষ্ণুর পূর্ণ অরতাৰ বুপি মানে। ভাগবতৰ
মতে দশম অরতাৰ ! এওঁৰ নাম সহস্রাধিক ; জীৱনৰ একো
একোটি ঘটনাকে লীলা বোলে। এওঁৰ লীলা কীৰ্তন কৰাই
বৈষ্ণবৰ ধৰ্ম। এওঁৰ লীলাৰ সমষ্টিয়ে দ্বাদশ স্বর্ক ভাগবত
আৰু তাৰ পৰাই উলিওৱা অসমীয়া কীৰ্তন, দশম, ঘোষা,
বত্তাবলী আদি পুথি। সকলো হিন্দুৰে কৃষ্ণৰ নাম উচ্চাবণ
কৰি মৰিব পাৰিলে ঘূৰাই জনম নহয় বুলি আজি লৈকে
বিশ্বাস কৰে।

বিশ্বামিত্র

গাধিব পুতেক বিশ্বামিত্র। বাপেক মৰাৰ পিচত পিতকৰ
সিংহাসনত উঠি নিয়ম মতে ৰজা হৈ প্ৰবল প্ৰতাপেৰে ৰাজ্য
চলাবলৈ আৰম্ভ কৰে। এওঁৰ এশ পুতেক, অতুল ধন সম্পদ্বি
আৰু অসংখ্য সৈন্য আছিল।

এদিন এক অক্ষোহিনী সৈন্য আৰু পুতেক হতক লৈ
মহৰি বশিষ্ঠৰ আশ্রমলৈ গল। বশিষ্ঠৰ শবলা নামে এজনী
কামধনু আছিল। কামধেনুজনীৰ অশেষ গুণ, যিহকে
গৃহস্থক লাগে তাকে দিব পাৰে। ঝৰিয়ে ৰজা অহা দেখি
কামধেনুক জনাই ৰজাৰ উপযোগী সকলো খোৱা বস্তু আৰু
শোৱা সামগ্ৰী আনি ৰজাক আৰু তেওঁৰ লগত অহা
মানুহক ৰজাৰ ঘৰতকৈও সুখেৰে ৰাখিলো। বশিষ্ঠ এজন
হাবিত থকা ফকীৰ; তেওঁৰ বাহিৰে ভিতৰে একো নাই—
আছে মাথোন এজনী গৰু আৰু তেওঁ। এনে অকলসৰীয়াকৈ
থাকি অত বোৰ বস্তু কৰ পৰা পালে এই কথা ৰজাই ভাৰি
উলিয়াবকে নোৱাৰিলো। উপায় নেপাই ঝৰিক কথাটো
সুধিলো, ঝৰিয়ে গৰু জনীৰ গুণৰ কথা ভাঙ্গি কলে।

গৰু জনীৰ কথা শুনি ৰজাৰ সোভ লাগিল। পাচ দিনা
পুৱাই ঝৰিক বিশ্বামিত্রই কামধেনু জনী খুজিলো কিন্তু বশিষ্ঠই
প্ৰাণ থাকে মানে গৰু নিদিও বুলি খোলোচা কৈ দিলো।

ইয়াতে বজাৰ বৰ খঙ্গ উঠিল কথাই কাজিয়া হ'ল।
 বজাই তেতিয়া পুতেক হঁতক আৰু সৈন্ধবোৰক বলেৰে
 কামধেনু কাঢ়ি আনিবলৈ পাচিলে, সৈন্ধ সামন্ত থাৰ থাৰ মূর্ণি
 থৰি খেদা মাৰিলৈ। তেতিয়া মুনিয়ে কামধেনু শবলাক
 কলে, “মই নিজে তোমাক বজাৰ হাতৰ পৰা বখাৰ নোৱাৰো,
 যদি পাৰা নিজেই নিজৰ আত্মবক্ষা কৰা। এই বুলি কোৱা
 মাত্ৰেই শবলাব গাৰ পৰা অসংখ্য বনুৱা চিপাই ওলাই
 বিশ্বামিত্ৰৰ সৈন্ধৰ ওপৰত পৰিলগৈ আৰু চকু চাওতেই বজাৰ
 সৈন্ধ নাইকিয়া হল। বিশ্বামিত্ৰৰ পুতেক হঁতে আকে
 মুনিলৈ খেদা মাৰি গৈছিল কিন্তু মহৰ্ষিৰ ব্ৰহ্ম তেজেৰে বজাৰ
 এশ পুতেকক ভস্ত কৰি পেলালৈ। শবলাৰ গাৰ পৰা
 ওলোৱা সৈন্ধ শবলাতে মৰি গল।

বিশ্বামিত্ৰ বৰ অভিমানী বজা আছিল। এজন হাড় চাল
 ওলোৱা গচৰ ফল মূল থাই থকা বামুনৰ হাতত হষ্ট পৃষ্ঠ এশ
 পুতেক আৰু এক অকৌছিনী সৈন্ধৰ নাম কবলৈ নোহোৱা
 হলত বৰ বেজাৰ মনেৰে বাজ্যলৈ গুচি আছিল। বাজ্য পায়েই
 ঘৰত এৰিথে ঘোৱা লবাটোকে বাজ্য গতাই দি বনলৈ গৈ
 মহাদেৱক আৰাধনা কৰিবলৈ লাগিল, কিছুকাল তপস্যা কৰাৰ
 পাচত মহাদেৱ তেওঁৰ ভক্তি সন্দৃষ্ট হৈ বৰ দিবলৈ আহি
 তেওঁৰ আগত ঠিয় হলহি। বিশ্বামিত্ৰই ধনুৰ্বেদত বৰ
 পাকৈত হবলৈ বুলি বৰললৈ। মহাদেৱ “তথাস্ত” বুলি গল।
 মহাদেৱৰ বৰ পাই বিশ্বামিত্ৰই পূৰ্ব শক্র মহৰ্ষি বশিষ্ঠৰ

প্রতিশোধ লবৰ মনেৰে ঝৰিব আশ্রম সোমাই তেওঁৰ তপোবন
একালৰ পৰা ভাঙ্গি চিঙ্গি যাবলৈ ধৰিলে । মুনিয়ে এনেদেৰে
তপোবন নষ্ট কৰাৰ কাৰণ মুখিলত বিশ্বামিত্রই সোধ পোচ
নোহোৱাকৈ তেওঁৰ ওপৰত শৰ বৰষিবলৈ লাগিল । কিন্তু
মহর্যিয়ে ব্ৰহ্ম দণ্ড হাতত লৈ বিশ্বামিত্ৰৰ সমস্ত অস্ত্ৰ ওফোৰাই
পেলালে ; এই দৰে ছনাই লাজ পাই ক্ষত্ৰ বলতকৈ ব্ৰহ্ম বল
শ্ৰেষ্ঠ বুলি বুজি 'নিজে ব্ৰাহ্মনস্ত পাবৰ কাৰণ চেষ্টা কৰিবলৈ
ধৰিলে ।

তেওঁৰ পঞ্জীয়ে সৈতে দক্ষিণ ফাললৈ গৈ কঠোৰ তপ
কৰিবলৈ লাগিল । বহু বছৰৰ পাচত ব্ৰহ্মাই তপস্থাত তৃষ্ণাই
এওঁক বাজৰ্ধি পাতেহি ।

ইয়াৰ কিছুদিনৰ পাচত ত্ৰিশঙ্কু নামে এজন বজাই সশৰীৰে
স্বৰ্গ লৈ ষাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল, কিন্তু তেওঁৰ শুক আৰু লৰা
ছোৱালী বোৰৰ পৰা যাৰ নোৱাৰিলে তাৰ পিচত তেওঁ
বিশ্বামিত্রত শৰণাপন হলগৈ । বাজৰ্ধি বিশ্বামিত্রই তেওঁৰ ইষ্ট
সিদ্ধিৰ কাৰণ এটা ষজ্জ কৰিলে আৰু সশৰীৰে স্বৰ্গ লৈ
পঠিয়াই দিলে, কিন্তু দেৱতা সকলৰ আদেশত গৃথিবীলৈ নামি
আহা দেখি বিশ্বামিত্রই নিজৰ তপৰ বলত মাজতে দ্বিতীয়
ব্ৰহ্মাণ্ড সৃষ্টি কৰিবলৈ কাৰবাৰ কৰিলে । ইয়াকে দেখি দেৱতা
সকল তেওঁৰ শুচৰলৈ আহিল আৰু তেওঁ যে নতুনকৈ তৰা-
বোৰ স্বজিছিল তাৰ মাজতে ত্ৰিশঙ্কুক থাকিবলৈ দিলে আৰু

তেওঁক নতুন সৃষ্টি করাৰ পৰা ক্ষান্ত কৰাই দেৱতা সকল ঘৰা
ঘৰি গুচি গল ।

এই দবে দক্ষিণত তপৰ বিশ্বামিত্ৰ পশ্চিম
ফাললৈ, পুস্তৰ পাৰত থকা হাবি এদৰাৰ মাজত তপস্যা
কৰিবলৈ বহিল গৈ ।

এই সময়ত অযোধ্যাৰ বজা অস্বীকৈ এটা যজ্ঞ পাতি
ছিল। ইন্দ্ৰই সেই যজ্ঞৰ বলি টো চুব কৈ নিলো। পুৰো-
হিতে বজাক এটা নৰবলি দি যজ্ঞৰ বিশ্বামিত্ৰ গুচাবলৈ কলে,
বজাই বলি বিচাৰি ফুৰি ফুৰি সব শেহত ঝচিক মুনিৰ মাজিউ
পুতেক শুনংশেফকক পালে গৈ আৰু তেওঁক লৈ ঘৰ লৈ
উভতি আহিল। উভটি আহোতে বাতি হ'লত বাটতে
বিশ্বামিত্ৰ আশ্রমত থাকিল। শুনং শেফকে বাজৰ্ধিৰ ওচৰত
শৰনাপন্ন হৈ প্ৰাণ ভিক্ষা মাগিলে, বিশ্বামিত্ৰই অগ্ৰিৰ স্তৰ
শিকাই দিলে, সেই স্তৰ পাঠ কৰি শুনং শেফকে অগ্ৰিৰ মাজৰ
পৰা বক্ষা পৰিল ।

ইয়াতে বছদিন কঠোৰ তপস্যা কৰিলত ব্ৰহ্ম। তুষ্ট হ'ল,
এওৰ ওচৰলৈ আহি ঋষিৰ প্ৰদান কৰিলে। বিশ্বামিত্ৰই
কিন্তু ইয়াত সন্তোষ নেপাই আকো উগ্ৰতপ আবস্তু কৰিলে ?
এদিন অপ্লৰা মেনকা পুস্তৰ তৌৰত স্নান কৰিবলৈ আহিছিল।
ঋষিৱে তেওঁক দেখি মোহ গল আৰু তেওঁৰে সৈতে দহ
বছৰ থাকিল। এই সময়ত মেনকাৰ গড়ত শকুন্তলাৰ জন্ম
হয়। দহ বছৰৰ পিচত বিশ্বামিত্ৰ তপৰ কথা মনত পৰিল ।

মেনকাক বিদায় দি বৰ বেজাৰ মনেৰে উত্তৰ ফাললৈ ঘাতা
কৰিলে। হিমালয় পৰ্বতৰ দাঁতিৰ কৌশকী নৈৰ পাৰত
তপস্থা কাৰিবলৈ বাহি গ'ল।

বহুত দিন তপস্থা কৰি থকাৰ পিচত বিশ্বামিত্ৰৰ ওচৰলৈ
ৰক্ষা আহি মহৰিহ দিলেহি, কিন্তু কলে “তোমাৰ সিঙ্কি লাভ
কৰিবলৈ বহুত দিন আছে কিয়নো এতিয়াও তুমি ইন্দ্ৰিয় জয়
কৰিব পৰা নাই। এই কথা শুনি বিশ্বামিত্ৰই আকো তপস্থা
কৰিবলৈ ধৰিলে।

এই সময়ত এওঁৰ তপ ভাঙ্গিবলৈ ইন্দ্ৰৰ আদেশত ধস্থা
ওচৰলৈ আহিছিল। মহৰিব খঙ উঠি তেঁক শিলহৈ
খাকিবলৈ শাও দিলে, পাচত খঙ উঠা বাবে তপস্থা নষ্ট
হোৱাত তাৰ পৰা পূৰ্বেই, কল্মাষ পাদ নামে এজন বজাক
বশিষ্ঠৰ বৰ পুতেক শক্তিয়ে কিবা কাৰণত বাক্ষস হবলৈ
বুলি শাও দিয়ে। বিশ্বামিত্ৰৰ কৌশলতে বাক্ষসকুপী কল্মাষ
পাদে বশিষ্ঠৰ এশ পুতেকক খায় পেলায়। আৰু এই দৰেই
বিশ্বামিত্ৰই প্ৰতিশোধ লয়।

বহুত বছৰৰ মূৰত এইবাৰ ইন্দ্ৰিয় জয় কৰিব পাৰিলে,
ৰক্ষাই আহি ব্রাহ্মণত দিলেহি। বিশ্বামিত্ৰই ৰক্ষিব,—
পৰমায়, চতুৰ্বেদ আৰু ওঁকাৰ লাভ কৰিলে। মনোৰথ সিঙ্কি
হলত তেঁক বৰ আনন্দ পালে আৰু বশিষ্ঠেৰে সৈতে মিতিৰ
পাতিলৈগৈ।

ଏଦିନ ବ୍ରକ୍ଷାର୍ଥୀ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ତେଓଁର ଫୁଲନି ବାବିତ ଧେମାଳା କବି ଥକା ଅପ୍ସବୀ ତିନିଜନୀ ଧେମାଲିତେ ଧବି ଆନିବଲେ ମାନୁହ ପଠିଯାଇ ଦିଛିଲ । ପାଚେ ସିଂହତେ ଭୟ ଥାଇ “ମବିଲେଁ । କ୍ଷୁଣ୍ଣ” ବୁଲି ଚିଞ୍ଚିବ ମାବି ଲବ ମାବିଲେ । ଦୈଵାଂ ଅଯ୍ୟେଧ୍ୟାବ ବଜା ହବିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସେଇ ବନତେ ମୃଗୟା କବିବଲେ ଆହିଛିଲ : ତିବୋତାବ କାନ୍ଦୋନ ସେନ ଶୁଣି ଲବ ମାବି ସେଇ ଠାଇ ପାଲେଗେ । ପାଇ ଦେଖେ ଯେ ଅକଳ ମହର୍ଷିଯେ ଆଗତେ ଜୁଇ ଏକୁବା ଲୈ ଚକ୍ରମୁଦି ବହି ଆଛେ । ହବିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଆଗେଯେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ନାମ ହେ ଶୁଣି ଛିଲ କିନ୍ତୁ ଏଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖା ନାହିଲ । ଚିନିବ ନୋରାବି କୋନୋବା ଭଣ୍ଡଇ ଜୁଇତ ମାଇକୀ ମାନୁହ ପୁରିଲେ ବୁଲି ଭାବି ଖଣ୍ଡତ ଦମ୍ଦମାଇ ଉଠିଲ । ମାନୁହର ମାତ ଶୁଣି ଝବିଯେ ଚକୁ ମେଲି ଚାଇ ଦେଖେ ଯେ ଏଜନ ବଜା । ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଏନ୍ତେଯେ ଖଣ୍ଡାଳ ଝବି ତାତେ ଆକୋ ଆନ ଏଜନେ ଖଣ୍ଡ କବାତ ହେଓଁ ଏକେବାବେଇ ଜୁଇତ ସିଉ ଢାଙ୍ଗା ସେନ ହୈ କଲେ—“ପାଷଣ ମୋକ ତଟି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବୁଲି ଚିନି ପୋରା ନାଇନେ ? କାବ ଆଗତ ଇମାନ ଦ୍ୱାରା ଲିକବ ? ଶାପି ଭ୍ରମ କବିମ ବୁଲି ନେଜାନନେ ?” ଏଇ ବୁଲି କୋରା ମାତ୍ରେଇ ହବିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଧନୁ କାଡ଼ ଏବି ଝବିର ଚବଣତ ଦୌସଲ ଦି ପବି କବଲେ ଧବିଲେ । “ହେ ବ୍ରକ୍ଷାର୍ଥୀ, ମହି ଆପୋନର ତପର ପ୍ରଭାର ଶୁଣିଛେ । ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ଦେବତା ସକଳୋ ସାବ ଭୟତ କୁଣି ଥାକେ ତେଣେ ଜନକ ମହି ଆଜି ଖଣ୍ଡ ତୋଳାଲୋ । ମହି କ୍ଷତ୍ରିୟ ବଜା ହବିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର, ତିବୋତାବ କାନ୍ଦୋନ ଶୁଣି ଏଇ ଫାଲଲେ ଆହି ଆପୋନାକ ଦେଖି ଚିନିବ ନୋରାବିହେ ଅପରାଧ ଲଗାଲୋ । କ୍ଷତ୍ରିୟଙ୍କ

তিরোতা আৰু আতুৰত পৰা লোকক বক্ষা কৰা কৰ্ত্তব্য বুলি
 ভাৰিহে মই এনে কৰিলৈঁ। এতিয়া মোৰ দোষ ক্ষমা কৰে
 যেন। মই ঘিহকে লাগে তাকে দিওঁ তথাপি মোক শাপ
 নিদিব। শৰণাগতক বক্ষা কৰা আপোনাসকলৰ নিচিনা
 লোকৰ ধৰম,—এই কথা শুনি বিশ্বামিত্রই ঘিহকে খোজে
 তাকে দিবলৈ বুলি হৰিষচন্দ্ৰক শপত খুৱাই লৈ কলে, “বাক
 এতিয়া তুমি ঘৰলৈ যোৱা, সময়মতে যাম।” এই বুলি
 কোৱাৰ কিছুদিনৰ পাচত এদিন বাজ্যলৈ গৈ পূৰ্বৰ কথা
 সোৰবাই কলে, “মোক তোমাৰ বাজ্য দিয়া”। বজাই হাতত
 তিল কুশ লৈ বিশ্বামিত্রক বাজ্য দান দিলে তাৰ পিচত দানৰ
 দক্ষিণা বিচাবিলত ধন ভঁড়ালীক দক্ষিণা আনিবলৈ হকুম
 কৰেঁতেই কলে, “মোৰ বাজ্য হ’ল যেতিয়া ধন ভঁড়ালো
 মোৰ; তুমি আম উপায়ে দক্ষিণা দিয়া। এই কথা শুনা
 মাৰেই হাৰ মূৰত আকাশী স্বৰগ ভাগি পৰিল, ভাৰি চাই
 কথা সঁচা দেখি কিছু দিনৰ সময় লৈ হৰিষচন্দ্ৰ বাজ্য এৰি
 খুজি মাগি দক্ষিণা গোটাবলৈ ওলাল, তাকে দেখি পতি
 ভক্তা শৈব্যাও পুতেক বোহিতক লৈ বজাৰ লগতে ওলাল।
 দেশ কুবিও দক্ষিণা নেপাই কাশীত পোনতে পুতেক আক
 শৈব্যাক এজন বামুনক বেচিলে। সিমানতো টকাই নোজোৰাত
 নিজে চাওালত বিকীৰ্ণ গৈ ঝৰিৰ ঝণৰ পৰা মুক্ত হ’ল।
 দক্ষিণা আদায় নোহোৱা দিলৈকে, ঝৰি দিনে দিনে অহা
 যোৱা কৰি আছিল।

এদিন বামুণৰ ঘৰত বোহিতে ফুল তুলি থাকোতে ফুলৰ
মাজত থকা সাপে কামুৰি বোহিতক মাৰিলে। মৰা লৰা লৈল
দেশৰ নিয়ম মতে মৰিশালীলৈ লৈগল। মৰিশালী বথীয়াই
পাচোতা কড়ি বিচাৰিছিল। কড়ি নথকাত গাৰ কাপোৰকে
খহাই দি শৈব্যাট পুতেকৰ গুণ আৰু উপৰি পুকৰৰ কথা কৈ
ইনাই নিনাই কান্দিবলৈ ধৰিলে। শুশান বথীয়া হৰিশচন্দ্ৰট
সকলো কথা জানি আঢ়া পৰিচয় দিলে। পুতেকৰ লগতে
ছয়ো মৰিবলৈ যো যা কৰোত্তেই বিশ্বামিত্ৰ আহি বক্ষা
কৰিলেহি। খবিয়েই মৰা পুতেকক জীয়ালে আৰু বাজ্য
ওভোটাই দি সশৰৌবে স্বৰ্গলৈ ঘাৰলৈ বৰ দি তেওঁ তপস্বা
কৰিবলৈ গল। হৰিশচন্দ্ৰ বাজ্য লৈ উভটি আহিল।

ব্ৰহ্মৰি বিশ্বামিত্ৰই গায়ত্ৰী বচনা কৰিছিল। এওঁৰেই
ধনুৰ্বেদো লিখিত অৱস্থালৈ নিয়ে। বাক্ষসবোৰৰ পৰা
যজ্ঞ কৰিব নোৱাৰি এওঁ শ্ৰীৰাম লক্ষণক যজ্ঞ বক্ষা কৰিব-
লৈ লৈ যাইছি আৰু বাটত যাওঁতে অনেক অস্ত্ৰ শিকায়।
বামে তাৰকাক মাৰি খৰিব যজ্ঞ কৰোৱালত তেওঁ লোকক
মিঠিলালৈ লৈ আহে, বাটত বামৰ হতুৱাই অহল্যাক শাপৰ
পৰা উক্তাৰ কৰায়। এওঁৰ যত্নতে শ্ৰীৰামচন্দ্ৰ আদিৰ
বিবাহ হয়।

ଶ୍ରୀ ।

ଆଗବ ଦିନତ ଉତ୍ତାନପାଦ ନାମେବେ ଏଜନ ବଜା ଆଛିଲ । ତେଣୁ ବବ ଚହକୀ ଆକ ବଲରସ୍ତ ଆଛିଲ । ତେଣୁକ ପ୍ରଜାଇ ମାକ ବାପେକବ ଦବେ ଭାଲ ପାଇଛିଲ । ତେଣୁ ଓ ପ୍ରଜାକ ନିଜବ ସନ୍ତାନବ ଦବେ ପାଲିଛିଲ ।

୪୯୮/ଅ:

ବଜା ଉତ୍ତାନପାଦବ ଶୁକ୍ରଚୀ ଆକ ଶୂନ୍ୟାତି ନାମେ ଦୁଗବାକୀ ମହିଷୀ ଆଛିଲ । ତେଣୁ ଲୋକବ ସଥା କ୍ରମେ ଉତ୍ତମ ଆକ ଶ୍ରୀବ ନାମେ ଦୁଟି ଲବା ହ'ଲ । ଦୁଯୋ କୋରବବ ସଥେଷ୍ଟ ମିଳା ପ୍ରୀତି ଥାକିଲେଓ ଦୁଯୋ ସତିନୀବ ସ୍ଵାଭାବିକ ଅମିଲ ସଦାୟ ଆଛିଲ ।

ଏଦିନ ବଜା ଉତ୍ତାନପାଦ ଅକ ବାଣୀ ଶୁକ୍ରଚୀ ଦୁଯୋ ଉତ୍ତମ କୋରବକ ଲଗତଲୈ ବାଜ ସିଂହାସନତ ବହି ଆଛେ । ଏନେତେ ଶ୍ରୀ ଆହି କାସତ ଉପାସିତ ହ'ଲ ହି । ଶ୍ରୀ ତେତିଯା ପ୍ରାଚ ବଚ୍ଛବୀଯା ଲବା ; ପିତାକବ କୋଲାତ ଉଠିବବ ମନ ଗଲ, ପିତାକେ କୋଲାତ ତୁଳିବଲୈ ବୁଲି ହାତ ମେଲୋଡେଇ ଶୁକ୍ରଚୀଯେ ବଜାକ ଏନେଦବେ ନିନ୍ଦା କରିଲେ ଯେ ବଜାବ ଆକ ଶ୍ରୀବକ କୋଲାଲୈ ତୁଳି ତାନିବବ ସାହ ନହ'ଲ ।

ଶୁକ୍ରଚୀଯେ ଅକଳ ବଜାକ ବଡା ବଚନ ବୁଲିଯେଇ ମନେ ମନେ ଥାକିଛିଲ ଯେ ଏନେ ନହୟ ମେହି ପ୍ରାଚ ବଚ୍ଛବୀଯା ଲବାଟିକେ ଏନେଦବେ ବିକର୍ଥଗୀ କରିଲେ ଯେନ ଶ୍ରୀ ବଜାବ ଏକୋରେଇ ନହୟ, ଶ୍ରୀବ ମାକ ଯେନ ବଜାବ ବେଟୌତକୈଓ ଏଲାଗୀ । ଶ୍ରୀଇ ମାହୀଯେ-

কৰ এনে কঠুরা ব্যৱহাৰ আৰু পিতাকেও মাহীয়েকৰ কথাত
মনে মনে থকা দেখি বৰ বেজাৰ মনেৰে মাকৰ আগলৈ গৈ
কান্দি কান্দি সকলো কথা কলেইগ। মাকৰ পক্ষে এইটো
একো নতুন কথা নহয়। এনেকুৱা লোহোৱা হেতেন হে মাক
আচবিত হ'ল হেতেন। সেইবাবে শ্ৰবক সাঁত পাচ কথা
কৈ ভুলাবলৈ ষত্র কৰিলে কিন্তু শ্ৰব বৰ একা চেকা লৰা।
মনত পৰাৰে পৰা এনে দৰে মনত দাগ পোৱা নাই। সেই
বাবেহে শ্ৰবক কোনো মতে মাকে নিচুকাৰ নোৱাৰিলৈ। শ্ৰবৰ
মুখত মুঠতে এটা কথা “মই উত্তমৰ সমান নহম কিয় ?” মাকে
উপায় নেপাই কলে, “সোনাই ঈশ্বৰক খাটা তেওঁ যেন
তোমাৰ মনৰ বাঞ্ছা পূৰ্ণ কৰে।

ঈশ্বৰক কি উপায়ে খাটে শ্ৰবই নেজানে। তথাপি ও
হাবিত ধৰি মুনিয়ে তপস্তা কৰাৰ কথা লোকৰ মুখে শুনিছিল ;
সেই কথাকে ভাবি চিন্তি এদিন শ্ৰব মনে মনে হাবি লৈ
গুচি গল।

কেইবা দিবো ঘোৱাৰ পিচত বাটত নাৰদে দেখা দি কি
উপায়ে ভগবানক চিন্তা কৰিব লাগে শিকাই দিলে। গৈ গৈ
এখন নৈব পাৰব হাবি এডেখিৰৰ মাজত ঈশ্বৰৰ ধ্যানত বহি
গ'ল।

ইফালে শ্ৰবৰ মাকে পুতেক কলৈ গ'ল বিচাবি নেপাই
কান্দি কাতি বাটুলী হ'ল। নাৰদ আহি সুকচীক আপোন
পাহৰা হৈ থকা দেখি কলে “আই আপুনি বৰ বেয়া কাম

କରିଛେ । ଆପୋନାର ପୁତେକ ଈଶ୍ଵର ଚିନ୍ତାତ ମଘ । କାଚଇ ବାମତ କର୍ଣ୍ଣ ପାବି ଦ ପାନୀତ ପବି ସନ୍ତୋନ୍ଧ ମଞ୍ଜଳ ଚିନ୍ତା, ଧ୍ୟାନ କବି ବହି ଥାକେ । ମାଛବ ପୋନାକ ମାକେ ଲଗେ ଲଗେ ଫୁବି ବିପଦ ଆପଦବ ପବା ବକ୍ଷା କବି ଫୁବେ । କୁକୁରାଇ ପୋରାଲୀକ ଦୌକାବ ତଳତ ସୁମାଇ ଲୈ ଫୁବାଯ । ଆପୁନି ସତୀ । ଏତିଆ ଶୋକ ବେଜାବ ଏବି ପୁତେକବ ମଞ୍ଜଳ ଚିନ୍ତାତ କାଚବ ଦବେ ଧ୍ୟାନଙ୍କ ହୁଏକ । ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ତେଣୁବ ମନୋବାଙ୍ଗୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ କବି କୁଶଲେ ସୁବି ଆହିବ ।” ଏଇ କଥା କୈ ନାବଦ ଗୁଚି ଗ’ଲ । ନାବଦବ କଥାକେ ସାବ ମାନି ମାକେ ଶୋକ ବେଜାବ ଏବିଦି ପୁତେକବ କୁଶଲ ଚିନ୍ତା କବିବଲୈ ଲାଗିଲ ।

ଶ୍ରୀବବ ତପବ ପ୍ରଭାର ଦେଖି ସ୍ଵର୍ଗବ ଦେବତା ସକଳ ତବଧ ଲାଗିଲ । ଈଶ୍ଵରେ ଶ୍ରୀବବ ସ୍ଵତିତ ତୁଟ୍ଟିଛେ,—“କି ବବ ଲାଗେ” ବୁଲି ଚତୁର୍ଭୁଜ ଶୃଙ୍କି ଧରି ଆଗତେ ଠିଯି ହଲହି । ତେଣୁ କଲେ ‘‘ମୋବ ଯେନ ସଦାୟ ତୋମାତ ମତି ହୁଏକ” ଏଇ କଥାତ ଭଗବାନେ ପବମ ପ୍ରୀତି ଲଭି କଲେ ‘‘ତୋମାର ନିଚିନୀ ଭକ୍ତ ତୈଳୋକ୍ୟତ ନହୁଏକ । ତୁମି ବଜା ହବା; ତୋମାର ଭାଯେର ଉତ୍ସମ ଆକ ମାହୀୟା ଅକାଲତେ ଧୁକାବ । ତୁମି ଶାନ୍ତିବେ ଆକ ସୁଧ୍ୟାତିବେ ବାଜ୍ୟ ଚଲାଇ ଆୟୁଷ ଶେବ ହଲେ ମୋବ ଓଚବଲୈ ଗୁଚି ଆହିବା; ତୋମାର ନିମିନ୍ତେ ମଇ ଏଥନ ସୁକୀୟା ସ୍ଵର୍ଗ ଶ୍ରଜନ କବି ଥମ ।” ଏଇ ବୁଲି କୈ ଭଗବାନ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହ’ଲ :

ଶ୍ରୀବବ ମନୋବଥ ସିନ୍ଧି ହ’ଲତ ଆନନ୍ଦ ମନେବେ ସବଲୈ ଗୁଛି ଆହିଲ । ଭଗବାନେ ବବ ଦିଯା ସକଳୋ ଆଖବେ ଆଖବେ

ଫଲିଯାଲେ । ବହୁତ ବହୁ ବାଜନ୍ତ କବି ତେଓର ନିମିତ୍ତେ ସାଜି
ଥୋରା ସର୍ଗଲୈ ଶୁଣି ଗଲ । ମେହି ଠାଇକ ଆଜି କାଲି ହ୍ରଦ
ଲୋକ ବୋଲେ ।

“ସପନ୍ତ୍ରୀ ମାତୃବ ବାକ୍ୟ ବିଦାବିଲ ମନ ।

ହ୍ରବେ ଆସି ଆବାଧିଲ ତୋମାବ ଚବଣ ॥

ତୈଲୋକ୍ୟର ଓପରେ ତାହାକ ଦୈଲା ଥାପି ।

ଗୋଧିକାବ ପୁଛ ଭାଗେ ଦେଖିଓ ଅଞ୍ଚାପି ॥

গঙ্গা ।

ভারতবর্ষৰ উত্তৰ ফালে গঙ্গা নামেৰে এখন নৈ আছে। হিন্দু সকলৰ এই নৈ বৰ পৰিত্ৰ। আৱকি ইয়াৰ পানীত গী
ধূলেও স্বৰ্গত বাস হয়, বুলি তেওঁলোকে বিশ্বাস কৰে। বোধ
কৰেঁ। তোমালোকে ওচৰ চুবুবৌয়া মিতিৰ কুটুম আদি তীর্থলৈ
যোৱা মানুহৰ পৰা এই কথা শুনিছা। এই গঙ্গা নৈৰ বিষয়ে
পুৰণি পুথিত এটা সাধু আছে, শুনাইঁক।

দেৰ্ঘি নাৰদে এদিন আজৰি পাই বৌনাথন ঠিক কৰি লৈ
ছয়ত্ৰিশ বাগ বাগিনীৰ গান গাবলৈ ধৰিলে, পিচে বজাওঁতে
অলপ ভুল হল। তেওঁ হলে বুজিব নোৱাৰিলে বৰঞ্চ ভাবিছিল
যে তেওঁ বৰ ভাল গান কৰিব পাৰে। নাৰদৰ এই অহঙ্কাৰ
শুছাবৰ মনেৰে বাগ বাগিনী বিলাকে খোৱা আৰু কোঙ্গা
মানুহৰ ভাও ধৰি বাটৰ দাঙ্গিত পৰি থাকিল। নাৰদে এই
বাটেন্দি যাওঁতেই তেওঁ বিলাক চকুত পৰিল আৰু কাৰণ
সোধাত কলে, নাৰদ নামে এজন ঝৰি আছে। তেওঁ ভাবে
যে তেওঁ বৰ সুন্দৰ গান কৰিব পাৰে, কিন্তু আচলতে তেওঁ
সিমান নেজানে। আমি বাগ বাগিনী। সিদিন। এদিন তেওঁ
আমাক এনে বেয়াকৈ গাইছিল যে গাওঁতে গাওঁতে আমাৰ
হাত ভৰি ভাগি গল। (অর্থাৎ ভাল মান ঠিক কৰি গান
কৰিব নোৱাৰিলে)। আৰু তেতিয়াৰে পৰা আমি এনে

ଦବେ ପରି ଆଛେ । ନାବଦେ ଏହି କଥା ଶୁଣି ଏକେବାବେଇ ମରା
ଆୟ ହଲ, ଅନ୍ତର୍ବତ ଯି ଅଳପ ଅଚବପ ଅହଙ୍କାର ଆଛିଲ ସିଓ
ନାଇକିଯା ହଲ । ତାର ପିଚତ ତେଞ୍ଜୋକବ ନୋ କି ଉପାୟେ ଭାଲ
ହବ ତାର କାବଣ ସୁଧିଲତ କଲେ ଯଦି ମହାଦେବେ ସ୍ୟଂ ଗାନ କବେ
ତେହେ ଆମି ପୂର୍ବ ଅବସ୍ଥା ପାମ ।

ଏହି କଥା ଶୁଣା ମାତ୍ରେଇ ନାବଦ ମହାଦେବର ଓଚବଲୈ ଗଲ ।
ଆକ ବହୁତ କାକୁତି ମିନତି କବି ତେଞ୍ଜେ ଦୁଖର କଥା କଲେ ।
ଶିରଇ ନାବଦର କଥା ମତେ ଉପସୁକ୍ତ ଶୁନୋଡା ପାଲେ ଏଦିନ ଗାନ
ଗାବଲୈ ଗାତ ଲଲେ । ନାବଦେ ବୁଜିଲେ ସେ ଯେତିଯା ତେଞ୍ଜ ଭାଲ
ଗାୟକ ନହୟ, ତେତିଯା ଉପସୁକ୍ତ ଶ୍ରୋତାଓ ନହୟ । ଏହି ଭାବି
ମହାଦେବକ ସୁଧିଲେ ସେ ଏହି ତୈଳୋକ୍ୟତ ନୋ କୋନ ଭାଲ
ଶୁନୋଡା ଆଛେ । ମହାଦେବେ ଅଳପ ପର ତଳକା ମାବି ବୈ
ଥାକି କଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାଲ ଶ୍ରୋତା ନାଇ ବୁଲିଲେଓ ହୟ ।
ବ୍ରନ୍ଦା ଆକ ବିଝୁରେଇ ଯହନ-ତହନ ତେଞ୍ଜୋକକେ ପାବିଲେ ଆନା ।
ଏହି କଥା ଶୁଣି ନାବଦେ ବହୁତ କାକୁତି କବି ତେଞ୍ଜୋକ
ହ୍ୟୋକୋ ମହାଦେବର ଓଚବଲୈ ଆନିଲେ ।

ମହାଦେବେ ତେଞ୍ଜ ଡସ୍ତକଟୌ ଠିକ କୈ ଲୈ ଗାନ ଗାବଲୈ
ଆବସ୍ତ କବିଲେ । ଆକ ଅଳପ ପାଚତେ ବାଗ ବାଗିନୀ ସକଳ
ଆଗବ ଦବେ ହଲ ।

ମହାଦେବେ ଯି ଗାନ କବିଲେ ବ୍ରନ୍ଦାଇ ତାକ ଭାଲକୈ ବୁଜିବ
ନୋରାବିଲେ । ବିଝୁରେ କିଛୁ ବୁଜିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ତେଞ୍ଜ ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ଗଲି ଗଲ । ବ୍ରନ୍ଦାଇ ନବୁଜ୍ବୁ ବାବେଇ

ଅଲପ ଆଶ୍ରମନୀୟା ହେଛିଲ । ବିଷ୍ଣୁ ଗଲି ଯୋରା ଦେଖି ଉପାୟ ନେପାଇ ତେଣୁବ କମଣ୍ଡଲୁତେ ଭବାବଲୈ ଧରିଲେ । ଏଇ ବ୍ରଙ୍ଗାବ କମଣ୍ଡଲୁତେ ଗଲି ପାନୀ ହେ ଥକା ବିଷ୍ଣୁରେଇ ଗନ୍ଧୀ ।

ଇଯାବ ବହୁତ ଦିନର ପାଚତ କପିଲ ମୁନିର ଶାପତ ପତିତ ହେ ଥକା ଭଗୀରଥ ବଜାବ ପୂର୍ବ ପୂର୍ବ ସକଳକ ଉଦ୍ଧାବ କରିବର ମନେରେ ଭଗୀରଥେ ତପ କରି ବ୍ରଙ୍ଗାକ ତୁଟ୍ଟ କବେ । ଆକ ତେଣୁବ ପରା ବର ସ୍ଵକପେ ଗନ୍ଧାକ ତେଣୁବ କମଣ୍ଡଲୁବ ଭିତବର ପରା ଆନେ । ବ୍ରଙ୍ଗାବ କମଣ୍ଡଲୁବ ପରା ପରିବର ସମସ୍ତ ମହାଦେରେ ତେଣୁବ ଜଟାବ ମାଜିତ ଶୁମାଇ ଥିଲ । ଭଗୀରଥର ଗୁରୁ ମହାଦେର ତୁଟ୍ଟ ହେ ବିନ୍ଦୁ ସବୋବବତ ପେଲାଇ ଦିଯେ । ତାବ ପରାଇ ଗନ୍ଧୀ ତିନି ସୌଭାଗ୍ୟ ହେ ବୈ ଯାଇ । ସ୍ଵର୍ଗର ସୌଭାଗ୍ୟର ନାମ ମଣ୍ଡାକିନୀ ପାତାଳର ସୌଭାଗ୍ୟର ନାମ ଭୋଗରୁତୀ ଭଗୀରଥର ଲଗତ ଅହା ସୌଭାଗ୍ୟକ ଭାଗୀରଥି ବା ଗନ୍ଧୀ ବୋଲେ । ଐରାରତେ ଏଣ୍ଠକ ବିଯା କବାବ ଖୁଜିଛିଲ, କିନ୍ତୁ ସୋତତ ଉଟାଇ ନି ଏଣ୍ଠକ ମରାପ୍ରାୟ କରି ଏବି ଦିଯେ । ହିମାଳୟ ପର୍ବତର ଗୋମୁଖୀ ନାମେ ଠାୟେଦି ଏଣ୍ଠ ଭାରତର୍ବର୍ଷ ମୋମାଯ । ବାଟତ ଜହୁ ମୁନିର ସଜ୍ଜର ସାମଗ୍ରୀ ଉଟାଇ ଅନାତ ଥିଲା ଉଠି ତେଣୁବ ଶୋହା ମାବି ଖାଇ ଥିଲ । ଆକୋ ଭଗୀରଥେ କାବୋ କୋକାଲି କବାତ କରଙ୍ଗନେଦି ଉଲିଯାଇ ପଢିଯାଯ । କୋନୋରେ ଆଠୁରେଦି ବୁଲିଓ କଯ । ତେଣୁ ତାବ ପାଚତ ଭଗୀରଥେ ଦେଖୁରୀ ବାଟେଦି ଆହି ତେଣୁବ ଓପର ପୂର୍ବ ସକଳକ ଉଦ୍ଧାବ କବେହି ଆକ ଇଯାତେ ଥାକେ ।

ଏଦିନ ଗନ୍ଧୀ ବ୍ରଙ୍ଗାବ କାବର ପରା ଉଭତି ଆହୋତେ ବାଟତେ

অষ্টবস্তুক লগ পালে । (অষ্টবস্তুরে আকেৰ গৰু চুব কৰা বাবে
 মাহুহৰ ঘৰত জন্মিবলৈ বুলি খৰিয়ে শাপ দিছিল) বৰকে
 ধৰাত তেওঁলোকক শাপাস্তু কৰিবলৈ গাত লৈ মাহুহৰ বেশ
 ধৰি শাস্ত্রনুৰ লগত বিয়া মোমাই সাতো জনকে উদ্ধাৰ কৰে ।
 শেহৰ জনক কিছুকাল ধৈহে উদ্ধাৰ কৰিব পাৰিলৈ । তেঁৰেই
 ভৌম দুর্যোধনৰ ককাক ।

ভৌম্ব ।

বশিষ্ঠ মুনিয়ে হিমালয় পর্বতত এখন আশ্রম পাতি তগস্তা
কৰি থাকে । তেওঁৰ একমৌ সুবভি নামে গুৰু আছিল ।
সুবভিৰ এটোপ গাথীৰ কোনো মানুহে থালে দহ হেজাৰ
বছৰ জীয়াই থাকে আৰু বেমাৰ নহয় । এই আশ্রমলৈকে
আঠজন বসু অৰ্থাৎ দেৱতা সপৰিবাৰে ফুৰিবলৈ আহিছিল ।
আশ্রমত ফুৰি ফুৰোঁতে হঠাৎ দিব্য বস্তুৰ ঘৈনৌয়েকৰ এই
গুৰুজনীত চকু পৰিল । আৰু তেওঁৰ গুণ জানি তেওঁৰ সখী
য়েক উৰ্বৰশীৰ জীয়েক জীতৱতৌৰ কাৰণে গুৰু জনী লাগে বুলি
কলে । দিব্যবস্তুয়ে ঝৰিব গুৰু নিব নোৱাৰিব বুলি অনেক
কৈয়ে । ঘৈনৌয়েকক মাস্তি কৰিব নোৱাৰিলে । অগত্যা বাকো
কেজনৰ অনুমতি মতে তিবোতাৰ কথা শুনি আগ পাচ কুগুণি
গুৰু জনী চুবকৈ লৈ গল । কিছু পৰৰ পাচত বশিষ্ঠ মুনি
আহি গুৰু নেদেখি বিচাৰি চাই গুৰু নেপালে, ধ্যান কৰি
আচল চোৰ জানিব পাৰি চোৰক মানুহ জনম লবলৈ বুলি
শাও দিল । (আগৰ কালৰ ঝঁষি মুণি সকলে ধ্যান অথাৎ
দকৈক চিন্তা কৰিলৈ সকলো কথা কৰ পাৰিছিল, ই এটা যোগ
বল ।)

শাপ দিয়া গন পাই গুৰু দ্বিভেটাই দি অনেক কাৰুতি
মিনতি কৰাত মুনিৰ খঙ মাৰ গল আৰুকলে “মই তোমা-

লোকক একেবাবে শাপৰ পৰা মুকলি কবিব নোৱাৰো।”
 কিয়নো কৰা কাম নকৰা কবিব নোৱাৰি; কিন্তু তোমা-
 লোকৰ সাতজন এবছৰ এবছৰ মূৰত স্বৰ্গলৈ গুচি আহিবা
 আৰু যি জনে আচলতে গুৰু চুৰ কবিছিল তেওঁ কিছুদিন
 নবলোকত থাকিহে মুক্তি পাব। এই কথা শুনি অষ্টবশু
 বিমৰ্শ মনেৰে ঘৰমূৰা হৈ আহি আছে এনেতে গঙ্গা দেবীক
 অক্ষাৰ ঘৰৰ পৰা উভটি যাওঁতে বাটতে লগ পালে। গঙ্গাৰ
 আগত সকলোকথা ভাঙ্গি কৈ তেওঁক পৃথিবীত জন্মোৱাবলৈ
 খাটিলে। মাইকীৰ মন সদায় কোমল, পৰৰ দুখত সদায়
 দুখী। সেই কাৰণেই অষ্টবশুৰ কথা মতে তেওঁ মাঝুহ হৈ
 তেওঁলোকক গৰ্ভত ধাৰণ কবিবলৈ গাত ললে।

কিছুদিনৰ পাচত কুকু বজা শান্তভুৱে গঙ্গাৰ পাবত কুবি
 কুবিছে। এনেতে তেওঁ এজনা বৰ ধূনৌয়া গাভৰ ছোৱালায়ে
 পানীৰ জুৱলীত ধেমালী কৰি থকা দেখিলে। প্ৰথমে বজাই
 কোনোৰা অপৰী বুলিহে ভাবিছিল। কিন্তু ওচৰ পাই মাঝুহ
 দেখি তেওঁৰ পৰিচয় স্মৃথিলে আৰু তেওঁক বিয়া কৰাবলৈ মন
 কৰিলে। গঙ্গা দেবীয়ে কলে “মোৰ পৰিচয় এতিয়া নিদিওঁ,
 তুমি কোৱা মতে তোমাক মই স্বামীৰবণ কবিব পাৰেঁ। কিন্তু
 তোমাৰ হলে মই তলতীয়া নহওঁ। যেতিয়াই মই যিহকে
 কবিব খোজোঁ তাত তুমি হকা বধা কবিব নোৱাৰিবা। যেই
 দিনাই মোৰ কামত বা ইচ্ছাত তুমি বাধা দিবা সেই দিনাই
 তোমাক এবিত্বে গুচি আহিম।

বজাই কপত ইমান মোহ গৈছিল যে আক কোনো কথা
কবলৈ ভাবি নেপাই তেওঁর কথাতে মাস্তি হৈ ঘৰলৈ আনি
বিয়া কৰাই ললেহি। কিছু দিনৰ পাচত গঙ্গা দেবীৰ
এটি লৰা হ'ল। লৰা ওপঞ্জা মাত্ৰেই মাকে পানীত উটাই
দিলগৈ; বজাই কাৰ্য্য দেখি অবাক, মাক হৈ যে ইমান কাঠ
চিতৌয়া হৰ পাবে এই কথা বজাই ভাবি স্থিৰ কৰিবকে নোৱা-
ৰিলে। চাই ধাক্কাতে ধাক্কাতেই আক এটি লৰা হল।
এইটিকো আগৰটিৰ দৰেই কৰিলে। বজাই পূৰ্বৰ প্রতিজ্ঞা
কৰা মতে একো কৰও নোৱাৰে। সাতোটা লৰা হল, আটাই-
কেইটিকে ঠিক একেদৰেই পানীত উটাই দিলে। ৰেতিয়া
অষ্টম পুত্ৰটা জন্মা মাত্ৰেই পানীত পেলাই দিবলৈ ওলাল
বজাই আক সহ কৰিব নোৱাৰি গঙ্গা দেবীক বহুত টান কথা
কলে, আক লৰাটো কোলাৰ পৰা কাঢ়ি আনিবলৈ গল।
ইয়াকে কৰা দেখি গঙ্গাই হাঁহি হাঁহি পূৰ্বৰ প্রতিজ্ঞা সোৱ-
ৰাই নিজক নিজে চিনাকী দিলে। অষ্ট বশ্বৰ জন্মৰ কথা কৈ
লৰাটি এবি ধৈ অন্তর্ধান হল। বজাই পত্নী বিয়োগত বৰ
হৃথ পাই ছিল, যদিও লৰাটিৰ মুখ চাই বহুত পাহবি থাকিল।

লৰাটিৰ নাম দেবৰূত বাখিলে, আক বশিষ্ঠৰ ওচৰত যুব
বাজৰ উপযুক্ত শিক্ষা দিয়াই ডেকা কৰিলে। এই দেবৰূতেই
পূৰ্বৰ দিব্য বস্তু।

এদিন শান্তনুৰে ষমুনাৰ পাৰত ফুৰি ফৰোঁতে হঠাৎ এজনী
ছোৱালী আকো দেখা পালে। এই জনী আকো দান বজাই

ହେବା ପୋରା ଛୋରାଲୀ । ଏହି ଡୋମବ ବଜା । ଛୋରାଲୀଟିବ
ଗାଟେ! ଆଗେଯେ କେହା ମାଛବ ଦରେ ଗୋକ୍ରାଇଛିଲ । କିନ୍ତୁ
ପରାଶବ ମୁଣିବ ଅନୁଗ୍ରହତ ପଦୁମ ଫୁଲବ ନିଚିନା ଗୋକ୍ର ହଲ । ଏଇ
ଜନୀ ଛୋରାଲୀ ଦେଖିବବେ ପବା ବଜାବ ଥାରଣ ଶୋରଣ ନାଇକିଯା
ହଲ । ଜାନୋଚା ଦେବବ୍ରତବ ନିଚିନା ଏହି ସର୍ବ ଗୁନୀଯା ପୁତେକେ
ବେଯା ପାଇ ଏହି ଭୟତ ବିଯା କରାବଲେ ଭୟ କବି ଆହେ ।
ଦେବବ୍ରତେ ବଜାବ ଚିନ୍ତାବ କାବଣ ବିଷୟା ସକଳବ ପବା ଜାନି ଦାସ
ବଜାବ ଓଚବଲୈ ଗୈ ପିତାକ ଶାନ୍ତନୁବ ମନବ ବାଞ୍ଛାପୂର୍ଣ୍ଣ କବିବଲୈ
ଥାଟିଲେଗୈ । ଦାସ ବଜାଇ ଦେବବ୍ରତବ ନିଚିନା ପୁତେକ ଥାକୋତେ
ତେଣୁବ ଜୀଯେକ ସତ୍ୟବତୀବ ଲବା ବଜା ହବବ ଆଶା ନାଇ କାବଣେ
ମେଇ ପ୍ରସ୍ତାବତ ମାନ୍ତ୍ରି ହବଲେ ଅସ୍ତ୍ରିକାବ କବିଲେ । ତେତିଯା
ଦେବବ୍ରତେ କେତିଯାଓ ବଜା ନହେଁ ବୁଲି ଶପତ ଥାଲେ । ଦାସ ବଜାଇ
ଆକୋକ କଲେ ଯେ ଦେବବ୍ରତବ ପୁତେକ ଆକ ସତ୍ୟବତୀବ ନାତିନୀଯେକ
ହିଁତବ ମାଜତ ବାଜ୍ୟ ଲୈ କାଜିଯା ହବ ପାବେ । ତେତିଯା ଦେବବ୍ରତେ
କେତିଯାଓ ବିଯା ନକରାଣୁ ବୁଲି ଶପତ ଥାଲେ । ଦାସ
ବଜାୟୋ ଛୋରାଲୀ ଦିବଲୈ ମାନ୍ତ୍ରି ହଲ । ଦେବବ୍ରତବ ପିତୃ-ଭକ୍ତି
ଦେଖି ଶାନ୍ତନୁରେ ବବ ସନ୍ତୋଷ ପାଲେ ଆକ ପୁତେକକ ଇଚ୍ଛା ମୃତ୍ୟୁ
ବବ ଦିଲେ । ଅର୍ଥାତ୍ ତେଣୁ ନିଜେ ମବେ ବୁଲିଲେହେ ମରିବ ।

ଏଣେ ଭୀଷଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କବା ବାବେଇ ତେଣୁବ ନାମ ଭୀତ୍ୟ ହଲ ।

ସତ୍ୟବତୀବ ବିଚିତ୍ରବୌଦ୍ୟ ନାମେ ଏଠି ଲବା ହଲ । ବାପେକ
ମବୋତେ ଏହି ନିଚେଇ ସକ ଆଛିଲ । ଭୌମାଇ ମେଇ ନାବାଲକବ
ନାମେଇ ବାଜ୍ୟ ଚଲାଇ ଆଛିଲ । ଡେକା ହଲତ କାଶୀବଜାବ

জীয়েক তিনি জনীক স্বয়ম্বৰ পরা বলেবে ধৰি আনে। পিছে বব জনী অস্বাট আগেয়ে শান্তক স্বামি বৰণ কৰা জানিব পাৰি শান্তৰ গুৰিলৈ পঠিয়াই দিয়ে। পিচৰ দুজনী অস্বিকা আৰু অস্বালিকাক বিচ্ছ্ৰ বীৰ্য্যলৈ বিয়া কৰায়।

শান্তই লোকে সত্তাৰ পৰা হাতত ধৰি লৈ ঘোৱা ছোৱালী নেলাগে বুলি অস্বাক খেদাই দিয়ে। অস্বাই নিকপায় হৈ ভৌগ্নৰ শিক্ষা গুৰুক পৰশুৰামৰ ওচৰত দীঘলদি পৰি তেওঁৰ অবস্থাৰ কথা ভাঙ্গি পাতি কোৱাত পৰশুৰামে অস্বাক লৈ ভৌগ্নৰ ওচৰ পালেহি। ভৌগ্নই অস্বাক বিয়া কৰাবৰ কাৰণে ধৰিলে। কিন্তু তেওঁ প্রতিজ্ঞা ভঙ্গ নকৰিলে তাতে গুৰু শিষ্যৰ যুজ লাগিল। গুৰু হাৰি পলাই লৰ মাৰিলে। তাৰ পাচত অস্বাই ভৌগ্নক বধ কৰিবৰ কাৰণে তপস্যা কৰিবলৈ ধৰিলে। আৰু মহাদেৱৰ বব পাই জুইত জাপদি মৰে। ভৌগ্ন ভায়েকৰ বাজ্যত সামান্য প্ৰজাৰ দৰে থাকিবলৈ ধৰিলে। এওঁৰ বংশ বাঢ়িয়েই কৌৰৰ আৰু পাণ্ডুৰ হল। বহুতদিনৰ পাচত যেতিয়া কুৰু-ক্ষেত্ৰ যুদ্ধ লাগিব খোজে তেতিয়া তেওঁ দুর্ঘ্যোধনক অনেক বুজায়ো মন ঘোৱাৰ নোৱাৰি তেওঁ কুৰু কুল ধৰংশ হব বুলি জানিলে। আৰু যি বজাৰ তলত আছিল, অৰ্থাৎ দুর্ঘ্যোধনক এৰি ধৈৰ্যে বিদ্রোহ কৰাতকৈ যুজত পাণ্ডুৰ হাতত জীৱন দিয়া বেচি ভাল ভাবি সেনাপতি পদ লালে আৰু প্রতিজ্ঞা কৰিলে মই দহ দিন যুদ্ধ কৰিম, দিনে ১০০০ মৈন্য মাৰিম, শ্ৰীকৃষ্ণক অন্ত ধৰাম; শ্ৰী কিংবা

ନପୁଂସକର ଲଗତ ଯୁଦ୍ଧ ନକବୋ । ଯୁଦ୍ଧ ଆବଶ୍ୟକ କବିଲେ । ଦିନେ ୧୦୦୦୦ ସୈନ୍ୟ ମାବିବଲେ ଧବିଲେ । ତୃତୀୟ ଆକୁ ନବମ ଦିନା ଏଣେ ଦବେ ଯୁଦ୍ଧ କବିଲେ ଯେ ଅର୍ଜୁନର ଫାଲେ ଟନାଟନି ସେନ ଦେଖି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସ୍ଵଦର୍ଶନ ଥବି ବକ୍ଷା କବିବଲେ ବାଧ୍ୟ ହଲ ।

ଭୌଦ୍ଧ ଜ୍ଞାଯାଇ ଥାକିଲେ ପାଞ୍ଚରବ ଜୟର ଆଶା ନାହିଁ ଦେଖି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅର୍ଜୁନକ କଲେ ସଥି । ଶିଖଗ୍ରୀକେ ଆନି ତୋମାର ବଥର ଓପରତ ତୁଳି ଲୋରା । ଭୌଦ୍ଧଙ୍କ ଶିଖଗ୍ରୀକ ଦେଖିଲେ ଯୁଜ ନକବେ । କିଯନେ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମତ ଏବେଇ ଅସ୍ତ୍ରା । ନପୁଂସକ ହେ ଡ୍ରପଦ ବଜାର ସବତ ମହାଦେଇରବ ବବତ ଉପଜିଛିଲ । ପିଚତ କୁବେର ଅନୁଚବ ସ୍ତୁଲକର୍ଣ୍ଣର ଅନୁଗ୍ରହତ ପୁରୁଷଙ୍କ ପାଇଛେ । ଏହି କଥା କକାରାଇ ଜାନେ କାବଣେ ଛୁଯୁଜେ । ଅର୍ଜୁନେ ପ୍ରଥମତେ ଯଦିଓ ଆପଣି କବିଛିଲ ଶେହତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର କଥାତ ମାନ୍ତ୍ରି ହେ ଶିଖଗ୍ରୀକ ବଥତ ବହରାଲେ । ତେଣୁ ଦେଖିଯେଇ ଭୌଦ୍ଧଙ୍କ ଧନୁ କାଡ଼ ଏବି ଦିଲେ । ଅର୍ଜୁନେ ତେଣିଯା ଏନେଦରେ ଶବେରେ ବିକ୍ରିଲେ ଯେ ଭୌଦ୍ଧ ବଥର ପରା ବାଗବି ଆହି ଶବ୍ର ଓପରତେ ବଲ । ମାଥୋନ ମୂରଟୋ ଓଲମି ଥାକିଲ । ଭୌଦ୍ଧଙ୍କ ପରା ଦେଖିଯେଇ ଯୁଜ ଏବି ଆଟାଇବୋର ତେଣୁର ଓଚବଲୈ ଗଲ, ଆକ କାନ୍ଦି କାଟି ବ୍ୟାକୁଲ ହଲ । ଅର୍ଜୁନେଓ କାନ୍ଦିଲେ । ତେଣୁ ଆଟାଇ ବୋବକ କୋମଳ କଥାବେ ଶାନ୍ତନା କବିଲେ ।

ମୂରଟୋ ଦାଙ୍ଗି ଦିବଲୈ କୋରାତ ହର୍ଯ୍ୟାଧନେ ମୋନର ଗାକ ଏଟା ଆନି ଦିଛିଲ, ଭୌଦ୍ଧଙ୍କ ଶବ୍ର ଶଯ୍ୟାତ ମୋଣର ଗାକ ଲବଲୈ ଅମାନ୍ତ୍ରି ହେ ଅର୍ଜୁନର ଫାଲେ ଚୋରାତ ମାଟିତ କାଡ଼ ମାବି ତାବ ଓପରତ ତେଣୁ ବ ମୂରଟୋ ତୁଳି ଦିଲେ । ଆକୋ ପିଯାହ ଲଗାତ

হর্ষ্যোথনে সেই দৰেই পাণী আনি দিছিল, তেখেতে তাক
গ্রহণ নকবি অর্জুনলৈ চোৱাত শব মাৰি পাতালক
ভোগবতী গঙ্গাৰ পাণী আনি দিলে। ইয়াৰ পাচত সকলে
দিহা দিহি গল।

ভৌম্ব শবৰ শষ্যাত পৰি থাকি উত্তৰায়ণ সংক্রান্তি আবস্থ
হঙ্গত নিজ ইচ্ছাত প্ৰাণ এবিলে।

কি বলত, কি কৌশলত, কি সত্য-পৰায়ণতাত বা বাজ্য
পালনত, ভৌম্বৰ সমান পুৰুষ এজন আজিলৈকে ওলোৱা
নাই। তেওঁ ধীৰ আৰু জিতেন্দ্ৰিয় আছিল। সেই বাবেই
জ্ঞানী লোকে আজিও মাঘৰ শুল্কা অষ্টমীৰ দিনা—

“ভৌম্বঃ শাস্ত্রানকে। বীৰঃ সত্যবাদী জিতেন্দ্ৰিয়ঃ

অভিবস্তিবাপ্তোতু পুত্ৰ পৌত্ৰো চিতাং ক্ৰিয়াঃ।”

বুলি তর্পণ কৰে। ইয়াকে কৰিলে বছৰেকৰ পাপ ভৌম্বৰ
পুণ্যৰ ফলেৰে নষ্ট হয়।

କାଳ ତ୍ୟାଗରେ ଜୀବିଲି ନିଆଇ ଶିଖିବା ରୁହି ତ୍ୟାଗାଟ୍ୟାଗ ଚାଲିଥାଏ ଦୀର୍ଘ ଅଶ୍ଵଥାମାର ଦୃଢ଼ ।

ତୋମାଲୋକେ କୌବବ ପାଞ୍ଚରବ ସୁଜବ କଥା ଶୁଣିଛା । ତାତ
ହେଁ କାଳର ବହୁତ ସକ ଡାଙ୍କର ବୀର ମରିଲ । ପୃଥିବୀର ଅନେକ
ଲୋକ କ୍ଷୟ ହଲ । କୁକ ଆକ ପାଞ୍ଚ ବଂଶକ ଅନ୍ଧ ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା
ଦିଯା ଏଜନ ବାମୁଣ ଆଛିଲ । ତେଣୁର ନାମ ଜ୍ଞାନଚାର୍ଯ୍ୟ, ମାନୁହେ
ତେଣୁକ “ଶ୍ରୀ ଦ୍ରୋଣ” ବୁଲି ମାତିଛିଲ । ତେଣୁ ଅତି ସଜ ଆକ
ଜ୍ଞାନୀ ବାମୁଣ ଆଛିଲ । ତେଣୁ ହଞ୍ଚିନାପୁରତେ ଲବା ତିରୁତା
ଲୈ ବସନ୍ତି କରିଛିଲ । ତେଣୁ ଅଶ୍ଵଥାମା ନାମେ ଏଟି ଲବା
ଆଛିଲ । ଜନ୍ମବେ ପରା ଏହି ଲବାଟିର ମୂରତ ଏଟି ମଣି ଆଛିଲ ।
ଲବାଟି ପଡ଼ାଇ ଶୁନାଇ ଭାଲ ହେଛିଲ । ବଢ଼ିଆକେ ସୁଜ କରିବା
ପାରିଛିଲ । ସଦିଏ ବାମୁଣ ତେଣୁ ତେଣୁ ସୁଜ କରିଛିଲ ? କିନ୍ତୁ
ତେଣୁ ଲବାକାଳବେ ପରା ଅଲପ ଉଥବା ସ୍ଵଭାବର ଆଛିଲ । ଆକ
ମେଇ ପରକିତିଟୋ ବିଯାବାକ କବୋଯାବ ପାଚଲୈକୋ ମୁଣ୍ଡିଛିଲ ?
ଏଣୁ ଆକ ଏଣୁ ପିତାକେ କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନର ପକ୍ଷକେ ସୁଜିଛିଲ ।

କୁକକ୍ଷେତ୍ରର ମହାୟନ୍କ ପ୍ରାୟ ଶେଷ ହେଣୁ ହେଣୁ ହେଛେ । ଭୌଷ
କର୍ଣ୍ଣ, ଦ୍ରୋଣ ଆଦି ମହା ମହା ବୀର ସକଳ ସୁଜତ ପରିଲ, ଭୌମେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନର କବଜଣଟୋ ଗଦାବେ କୋବାଇ ଭାଙ୍ଗିଲେ, ଅଶ୍ଵଥାମାଇ
ତେଣୁର ଗବାକୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନକ ଭାଲବି ବୋଲାବଲୈ ବାତି ମନେ ମନେ
ସମାଧିରକ ଆବାଧନା କରି ତେଣୁର ପରା ବବ ଲୈ ସୁଜବ ବାହବ
ମୋମାଇ ଦ୍ରୋପଦ୍ମୀର ଶୁଇ ଥକା ଲବା ପାଂଚାଟିରେ ମୂର ପାଂଚ

পাণ্ডবৰ নূৰ বুলি কাটি আনি হৰ্য্যাধনৰ আগত দিলেহি।
 দ্ৰৌপদীৰ পঁচ পাণ্ডবেই শ্বামী। পঁচ জনৰ ফালৰ পাঁচোটি
 লৰা হৈছিল। পাঁচোটি লৰা বুকত লৈ মাক দ্ৰৌপদী শুই
 আছিল। অশ্বথামাই বাতি আকাৰে মুধাৰে পুত্রেকনে
 বাপেক একো তৰ্কিব মোৱাৰি অজ্ঞান শিশু কেইটিক বধ
 কৰিলে ? হৰ্য্যাধনেও ভত্তিজা পুত্রেকহিঁতৰ মূৰ কেইটা
 দেখি অশ্বথামাক ভাল পাওক চাবি খংহে কৰিলে। কিয়নো
 তেওঁ লহ্পহ কৰে উঠি অহা লৰা কেইটা বিনাশ কৰাত
 বৰ বেজাৰ পাইছিল ?

দ্ৰৌপদীয়ে সাৰ পাই গোটেই পাতিখন তিতি থকা যেন
 পালে। আক খেপিয়াই চাই লৰা কেইটিৰ মূৰ বিচাৰি
 নেপালে, চাকি লগাই চাই দেখে যে মূৰ নাই কোনোবাই
 কাটি নিলে ? পাটিখন তেনেই তেজোবে বাঙলী হৈ আছে !
 তেতিয়াই তেওঁ চিঞ্চিৎ মাৰি হৱা-হৱা লগাই দিলে।

ষৰৰ সকলোটিয়ে চাপি কুচি আহি দ্ৰৌপদীক সাম্রাজ্য
 দিবলৈ ধৰিলে, দ্ৰৌপদীয়ে তেতিয়াও কান্দোন সামৰা নাই,
 শেষত অজ্ঞু'নে কলে, ‘‘দ্ৰৌপদী ! মই মোৰ গাণ্ডীবৰে শৰ
 কৰি এই মাত্ৰ তিকহ বামুণৰ মূৰ কাটি আনি তোমাৰ হাতত
 দিমহি, তুমি নাকান্দিবা, মিছাতে শোক নকৰিবা। কপালৰ
 লিখন কোনেও বঙ্গাৰ নোৱাৰে। তুমি সেই উদ্ধত বামুণৰ
 মূৰত ভৰি দি গা ধুলে তোমাৰ লৰাৰ কাৰণে বেজাৰ কমিব ?
 এই বুলি দ্ৰৌপদীক অজ্ঞু'নে আদৰ সাদৰ কৰি বুজাই বৰাই

যৈ বুজৰ সাঙ্গ পিঞ্জি, পিঠিত তুণ আৰু হাতত ধনু লৈ বথত
 উঠি তেওঁৰ শুকপুত্ৰ অশ্বথামাক বিচাৰি গল ? শিশুবধী
 অশ্বথামাই দুৰবে পৰা অৰ্জুনক খেদি অহা দেখি ভয়ত
 কঁপিবলৈ ধৰিলে ? কেনেকৈ অৰ্জুনৰ হাতৰ পৰা সাবি
 ষাৰ পৰা যায় এই কথা ভাবি বিমোৰ হৈ মহাদেৱৰ ভয়ত
 ব্ৰহ্মা পলোৱাৰ দৰে লবি পলাবলৈ ধৰিলে ? আৰু ‘খালেও,
 মৰিলোঁও’ বুলি চিৰঁবত খলক লগালে ? কিন্তু কোনেও
 তেওঁক বক্ষা কৰিবলৈ নাছিল ? তেওঁ যাৰ নোৱাৰা হল,
 তেওঁ গাঁ সকৱাৰ উপায় নেপাই বিপদ ওচৰ চপাত বিমোৰ
 হৈ ব্ৰহ্মান্ত্ৰত প্ৰাণ বক্ষা পৰিব বুলি স্থিৰ কৰিলে। দ্ৰোণপুত্ৰই
 ব্ৰহ্মান্ত্ৰৰ মোল ভাসকৈ ঝুবুজিছিল ; কিন্তু প্ৰাণৰ ভয়ত
 নিৰূপায় হৈ তাকেই মাৰিলে। মৰা মাত্ৰকে সেই ভয়ানক
 শব আকাশলৈ উঠি গ'ল আৰু সূৰ্যৰ পোহৰৰ দৰে গোটেই
 আকাশ উজলাই পেলালে। ইয়াকে দেখি অৰ্জুনেও ভয়
 খালে আৰু ব্যাকুল হৈ শ্ৰীকৃষ্ণক মিনতি কৰিবলৈ ধৰিলে
 (এওঁ অৰ্জুনৰ সখিয়েক আৰু বথৰ সাৰথি-লগত নেথাকিলেও
 বিপদত পৰি নাম সোৱা মাত্ৰেই ওচৰ পাইছি) “হে কৃষ্ণ !
 হে বলীৰো বলী ! হে ভকতৰ ভয় দূৰ কৰেওতা ! সংসাৰৰ
 আপদত পৰা মানুহৰোৰে তোমাৰ নাম লৈয়ে তবে। হে
 প্ৰতো ! তোমাৰ দাসক এই বিপদৰ পৰা বক্ষা কৰা ।” এই
 দৰে কাকুতি মিনতি কৰি ঈশ্বৰক প্ৰার্থনা কৰিবলৈ ধৰিলে ?
 তেতিয়া শ্ৰীকৃষ্ণ আহি কলে, “সবি ! এইপাত ব্ৰহ্মান্ত্ৰ !

ইয়াক অশ্বথামাই প্রাণৰ ভয়ত নেজানিহে মাবিছে । ইয়াক
বন্ধাস্ত্রত বাহিবে আন অস্ত্রবে কাটিব নোরাবা । তুমি অস্ত্র
বিদ্যাত পৈৱত মানুহ, তুমি অস্ত্রবে ইয়াক নষ্ট কৰা ।
অর্জুনে শ্রীকৃষ্ণৰ এই কথা শুনি তেওঁক প্রণাম কৰিলে আৰু
মুখ হাত ধূই শুচি হৈ অস্ত্র মাবিলে ? দুয়ো পাত শব
মুজ খালত আকাশত এনে এটা পোহৰ পবিল যে নাশনৰ কাল
উপস্থিত হোৱাত আকাশত জুই আৰু বেলি গোট খাই
পৃথিবীৰ মানুহক নাশ কৰিবলৈহে যেন কাৰবাৰ কৰিছে ।
তেতিয়া অর্জুনেও বিপদৰ আশঙ্কা কৰি শ্রীকৃষ্ণৰ আদেশ লৈ
দুয়ো পাত শব নাশ কৰিলে আৰু অশ্বথামাক বলি কাটিবলৈ
নিয়া ছাগলিব দৰে ডোলেবে বাঞ্চি নিজৰ বহালৈ লৈ আহি-
ছিল, আহোতে বাটত শ্রীকৃষ্ণই অর্জুনক কলে, “অর্জুন,
এই নীচ বামুনক জীয়াই থোৱা উচিত নহয় । কিয়নো ই
গুৰুৰে বাতি কোনেও গম নোপোৱাকৈ শুই থকা কেচুৱা
লৰাকেইটাক বিনা দোষত মাবিলে । কোৱা আছে যে
জ্ঞানী লোকে কেতিয়াও সহায় সাবধি নোহোৱাকৈ বা ভয়ত
পৰি সহায় খোজাক বধ নকৰে । বিশেষকৈ লৰা, মাইকী
মানুহ, লৰচৰ কৰিব নোৱাৰা মানুহ আৰু ভয়াতুৰক
কেতিয়াও মাৰিব নেপায় । যদি কোনো নিলাজ কাঠচিতীয়া
মানুহে অনক মাৰি নিজে জীৱিকা চলায়, তেনে সেই
মানুহক মৰতি দোষ নাই ; কাৰণ তাৰ প্রাণবধেই পৰাচিত
তেতিয়াহে তাৰ পাপ ক্ষয় হয় ; নহলে সি সদায় নৰক ভোগ

করিব লাগে ? আক তুমি দ্রৌপদীর ওচবত শপত খাই
 আহিছা যে পুত্রধাতীর মূৰ তেওঁক দিবাগৈ ? এই কথা মই
 নিজ কানে শুনিছেঁ। সেই উটমুরা পুত্রধাতীক মাৰা।
 অর্জুন ই কুলাঙ্গাৰে অকল আমাকেই হে অপকাৰ কৰিছে
 এনে নহয়, ইয়াৰ নিজৰ বজা দুর্যোধনৰো মহৎ অপকাৰ
 কৰিলে। কিৱনো দুর্যোধনে তোমালোকৰ লৰা বুলি গম
 পাই পিণ্ডলোপ হল বুলি ভাবি শোকত প্ৰাণত্যাগ কৰিলে ;
 আগবে পৰা কৰদৰ বিষত বৰ দুখ পাই আছিল ?” শ্ৰীকৃষ্ণই
 এই দৰে যদিও অশ্বথামাক কাটিবলৈ বুলি কৈ আহিছিল
 তথাপি অর্জুনে তেওঁক নেমাৰি বাঞ্ছি লৈ আহি পুত্ৰ শোকত
 কান্দি কাটি থকা দ্রৌপদীৰ হাতত শোধাই দিলেহি।
 দ্রৌপদীৰ যদিও অশ্বথামালৈ প্ৰথমতে বৰ খৎ উঠিছিল কিন্তু
 গুৰুপুত্ৰক গুৰু দৰে বাঞ্ছি অনা দেখি বৰ দুখ পালে আক
 নিজেই লাজত তলমূৰ কৰিলে আক অর্জুনে এনে অপমান
 দিয়া। দেখি বৰধং সেৱাহে কৰিলে ? আক অর্জুনক শীঘ্ৰে
 বাঞ্ছি মোকোলাই দিবলৈ এই দৰে ক'লে, “নাথ ! এই
 বামুন জনক এৰি দিয়ক ? এওঁ আমাৰ গুৰু। যাৰ ওচবত
 আপুনি মন্ত্ৰ লৈছে, যি আপোনাক ধেছু কাঢ় মাৰিবলৈ
 শিকাইছে, যাৰ যহত অ্যপুনি ত্ৰেলোক্যৰ মহাবীৰ বুলি
 সুখ্যাতি পাইছে সেই ভগৱান দ্ৰোগ এই পুত্ৰকপে সাক্ষাত
 হৈ আপোনাৰ ওচবত ঠিয় হৈ আছে। তেওঁৰ ধৰ্ম পঞ্জী
 কৃপাও আজিলৈকে জীয়াই আছে। অশ্বথামাৰ নিচিনা বীৰ

পুত্রব মাক বুলিয়েই গুক জ্বোগব লগত সতী ঘোরা
নাই;

প্রতো ! গুক সকলব অপকাৰ কৰা আপোনালোকৰ
নিচিনা মহৎ লোকৰ কাম নহয় । গুক পত্রীয়ে পুত্ৰ শোকত
যেন মোৰ দৰে কান্দিব লগা নহয় । শাস্ত্ৰত আছে যদি
কোনো ক্ষত্ৰিয়ই খং সামৰিব নোৱাৰি বামুনৰ অপকাৰ কৰে
তেনে তেওঁ সপৰিবাৰে সদায় শোকত যগন থাকিব লগাত
পৰে ?” সেই খিনিতে যুধিষ্ঠিৰকে আদি কৰি যিমান বোৰ
মাঝুহ আছিল আটাইবোৰে জ্বোপদীৰ এনে আয় সঁচা আৰু
অকপটীয়া মৰমে ভৰা কথা গুনি শলাগিবলৈ খবিলে ; কিন্তু
ভীমৰ খং হলে মাৰ নগ’ল, তেওঁ খঙ্গত একোনাই হৈ কলে,
এই শিশুঘাতীক বধ কৰাই হে ইয়াৰ যথোচিত পৰাচিত হ’ব ?
এই ঢৃষ্টিটোৱে বাতি বিৱাদোৰত গুই থকা কেচুৱা লৰা
কেইটাৰ মূৰ কাটিবলৈ গৈ তাৰ বজাকো সন্তোষ দিব নোৱা-
বিলে নিজেও একো কৰিব নোৱাৰিলে । ভীম আৰু
জ্বোপদীৰ কথা গুনি শ্রীকৃষ্ণই অজ্ঞনলৈ চাই কলে, “সখি
বামুনক মাৰিব নেপায়, কিন্তু আপদত মাৰিলেও দোষ নাই
বুলি শাস্ত্ৰত আছে । তুমি ছয়োৰো কথা বাধি এটা কাম
কৰা ; তেনে হলে জ্বোপদীৰ মনত ভাল লাগিব : ভীমবো খং
মাৰ ঘাৰ আৰু তোমাৰো প্ৰতিজ্ঞা বথা হব ? অশ্বথামাৰ
মূৰত এটা মণি আছে, সেই মণিটোকে কাটিলে বামুনৰ প্ৰাণ
নেৰায় কিন্তু বধ কৰাৰ নিচিনা কষ্ট আৰু লাজ পাৰ । এই কথা

ଶୁଣି ଅର୍ଜୁନେ ଦା ଏଥନ ଲୈ ଅଶ୍ଵଥାମାର ମୂରବ ମଣିଟୋ ଚୁଲିବେ
ସୈତେ କାଟି ଲୈ ଗୁଡ଼ି ଆହିଲ । ଜ୍ରୋଗର ପୁତେକେ ଶିଶୁବଧକବି
ଜୀଜୀତ ଶେଂତା ପବି ଆହିଲ, ତାତେ ମୂରବ ମଣି କାଟି ନିଯାତ
ମୂର କଟା ସେନ ଅପମାନ ପାଇ ତେଣୁବ ମୁଖର ତେଜ ଏକେବାବେଇ
ନାଇକିଯା ହ'ଲ ? ଅର୍ଜୁନେ ମୂରବ ମଣି କାଟିଲେ ବାନ୍ଧ ମୋକୋ-
ଲାଇ ଦି ତାବ ପବା ଦୂରକେ ଖେଦାଇ ଦିଲେ । ଇକାଲେ ଢାଳେ
ସୈତେ ଅଶ୍ଵଥାମାର ମୂରବ ମଣି କାଟି ନିଯାତ ମୂରତ ଏଡୋଘର ସା
ହ'ଲ ? ସଦାୟ ଚେଷ୍ଟଚେଷ୍ଟାଇ ଭକ୍ତ ଭକ୍ତାଇ ଥାକେ, ସେଇବାବେ
ବ୍ୟାସଦେବେ କଲେ, ତୁମି ଏନେ ଡାଙ୍ଗ ପାପ କରିଛା ସେ, ତାବବାବେ
ତୋମାକ ମାବିହେ ପେଲାର ଲାଗିଛିଲ । କିନ୍ତୁ ତୁମି ବାଞ୍ଗୁ,
ତୋମାକ ମାବିବ ନେପାଯ, ତୋମାର ମୂର ଖୁରୁରା, ଧନ ବନ୍ତ କାଟି
ଲୋରା ଆକ ଦେଶାନ୍ତର କବି ଖେଦି ଦିଯା ହେଛେ, ଆକ ବାମୁଣ
ମକଳେ ସେତିଯା ଗା ଧୋରାବ ସମୟତ ତେଲ ସିଂହିବ, ତେତିଯା
ତୋମାର ନାମ କୈ ମାଟିତ ତିନିବାର ତେଲ ପେଲାର ଆକ ସେଯା
ତେଲ ତୋମାର ମୂରତ ପରିବହି ଆକ ତାବପରା ଅଲପ
ଚେଂଚେ ପାବା । ଇଯାବ ବାହିବେ ଆକ ଏକୋ କରିବ ନୋରାବି ।

ରାଜ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସମ୍ମାନ କାନ୍ତିକାରୀ ପାଦିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ
ମାତ୍ର ପରିମାଣ ପରିମାଣ ପରିମାଣ ମୌତୁ । ରାଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ତିର୍ଯ୍ୟ
ଗତ କାନ୍ତିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ ପାଦିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ
ମାତ୍ର ପରିମାଣ ପରିମାଣ ପରିମାଣ ମୌତୁ । ରାଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ତିର୍ଯ୍ୟ
ଗତ କାନ୍ତିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ ପାଦିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ
ମାତ୍ର ପରିମାଣ ପରିମାଣ ପରିମାଣ ମୌତୁ । ରାଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ତିର୍ଯ୍ୟ
ଗତ କାନ୍ତିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ ପାଦିକାରୀ କାନ୍ତିକାରୀ
ମାତ୍ର ପରିମାଣ ପରିମାଣ ପରିମାଣ ମୌତୁ ।

জড় ভৰত ।

মহাভাৰত পঢ়ি পাইছা যে পূৰ্বে এই দেশৰ নাম,
ভৰত নামে চন্দ্ৰবংশীয় ৰজা এজনে শাসন কৰাৰ পাচৰ পৰাহে
ভাৰতবৰ্ষ হৈছে । ইয়াক আগেয়ে “অজনাত” বলিছিল ।

ভৰত বৰ জ্ঞানী ৰজা আছিল । তেওঁৰ, পিতৃ পিতামহ
সকলৰ দৰে ঈশ্বৰত বৰ বিশ্বাস আছিল আৰু ঈশ্বৰলৈ সকলো
সময়ত ভয় কৰি চলিছিল । সেই বাবেই তেওঁৰ বাজ্যত অজাই
বৰ স্মৃথেৰে আছিল । তেওঁৰ বাজ্যত কালৰ সৰহ ভাগ সময়
ঈশ্বৰ চিন্তা আৰু দান যজ্ঞৰ নিচিনা পুণ্য কাৰ্য্য কৰিয়েই
কটায়ছিল । লাহে লাহে বুঢ়া হলত পুতেকক বাজ্য ভাৰ
গতাই দি আগৰ কালৰ মাঝুহৰ নিয়ম মতে বনলৈ গৈ
সন্ন্যাস ধৰ্ম ললেগৈ ।

গণকী নৈৰ কাষত থকা হৰিক্ষেত্ৰত তপস্তা কৰি থাবি-
বলৈ আবস্তু কৰিলৈ । ভৰতে এই দৰে বহুত দিন পৰম পুৰুষ
ভগবানৰ চিন্তাত কাল কটাবলৈ ধৰিলৈ । তেওঁৰ মন হৰিব
চিন্তাত যজি গল । পৃথিবীৰ সকলোকে ঈশ্বৰময় দেখিলৈ ।

এদিন মহানুভৱ ভৰত গণকী নৈত স্নান তর্পণ কৰি
এটাই জপ কৰিবলৈ পাবত বহিছে এনেতে হৰিণী এজনী
অক্লৈ সেই নৈতে পিয়াহত পানী থাবলৈ আহিছে, তাই
গাভিনী আছিল । সেই সময়তে নিচেই খচৰতে এটা সিংহৰ

গোজবনি শুনিলে । এনেয়ে হবিগী ভয়াতুব তাতে অকল সবীয়া । সিংহর গোজবনি শুনি বিমোৰ হৈ তৎ মৎ নেপাই পানীতে জাপ মাৰি পৰিল । পানীত কক্ষ বকাই সিপাৰ হব খোজেওতেই পানীৰ মাজতে পোৱালী এটা পালে । এনেয়ে বুকত ভয়, তাতে পোৱালী জগিছে, আকো পানীত সাঁতুবি যাব লাগিছে ! হবিগী মৰা প্ৰায় হ'ল আৰু অলপ পাচতে কিছুদূৰ গৈ মৰি থাকিল ।

ইফালে মহামতি ভৰতে নৈব পাৰতে বহি সকলো ঘটনা চাটি আছে । হবিগী পোৱালীটোৱ দুৰৱস্থা দেখি ভৰতৰ বৰ মৰম লাগিল । পানীত উটি যোৱা মাউৰা পোৱালীটি তুলি আনি আশ্রমলৈ লৈ গল । আশ্রমত অশেষ পৰি-শ্ৰম আৰু প্ৰতিপাল কৰি পোৱালীটি জীয়ালে । যেতিয়া স্বাহ ধৰিব পৰা হল', তেওঁ নিজে স্বাহ কাটি দিয়ে হিংস্ক জন্মৰ আগত পৰে বুলি সদায় বাখি ধাকে । লৰাব নিচিনাকৈ চেনেহ কৰে, মুখত চুমা খায় । মুঠতে তেওঁৰ তপ, জপ, ধ্যান, ধাৰনা সকলো বোৰ এফাল আৰু হবিগী পোৱালীটি এফাল হ'ল । কেতিয়াবা ভাবে ‘আঞ্চ দেহি, এই হবিগী পোৱালীটি অতি দুৰ্ভীয়া, ভাগ্যৰ কেবত ইয়াৰ গোট জ্ঞাতি এৰি মোৰ ওচৰ চাপিছেহি । ই মোকেই ইয়াৰ মাক বাপেক, ককাই ভাই লগ সঙ্গ সকলো বুলি ভাবিছে ; ই মোৰ বাহিবে কাকো নেজানে । ই মোকে সম্পূৰ্ণ বিখাস কৰে সেই বাবে ইয়াৰ পৰা মোৰ মেৱা পূজাতো ব্যাঘাত খটিছে বুলি মেভাৰি

মই ইয়াক ঘাঁহি পানী দি সিংহ বাঘ আদিব পৰা বক্ষা কবি
শক্ত আবত কৰাই হে মোৰ কৰ্ত্তব্য”। শ্বণাগতক অপকাৰ
কৰিলৈ কি হয় মোৰ জন। আছে, অতএব মই ইয়াক
আওকান কৰা উচিত নহয়। এই দৰে সদায় নান। কথা
হবিগাৰ বিষয়েই ভাবি ভাবি হবিগা পোৱালৌটোতে ভোল
গল। তেওঁ হবিগা পোৱালৌটোৰ লগতে শোৱে বহে,
খায়, ফুৰে, গা—ধোৱে আৰু যেতিয়া ফুল তুলসী তুলিবলৈ
বা ঢাবিৰ খবি কাঠ আনিবলৈ ঘাঁয় তেতিয়াও কোনোবা
হিংসুক জন্মৱে অপকাৰ কৰে বুলি লগতে লৈ ঘায়।

তেওঁ বাটত ঘাঁতে ঘাঁতে পোৱালৌটোৰ মৰমত
কেতিয়াবা এচোৱা কাঙ্ক্ষত লৈ ঘায়; এচোৱা কোলাত বা
কেতিয়াবা বুকত সুমাই লৈ ঘায়। নিজৰ কৰ্ত্তব্য শেষ হবলৈ
নৌ পাওতেই কেতিয়াবা কেতিয়াবা উঠি আহি তাক চাই
ঘায়হি আৰু আশীৰ্বাদ কৰি ঘায়হি; “বোপাই কুশলে
থাকা।” কেতিয়াবা তাক নেদেখিলৈ, কৃপণে ধন হেকৱালে
যেনেকৈ ব্যাকুলহৈ কাল্দে; ভবতেও সেই দৰেই অস্তিৰ হৈ
ইনাই বিনাই তাৰ গুণ বৰ্ণাই কান্দিবলৈ ধৰে। বহুত পৰ
নহা দেখিলৈ ক্ৰিয়াকাণ্ড এবি ধৈ তাক বিচাৰি ঘায় আৰু
গোটেই হাবিত তাৰ গুণ বৰ্ণাই কান্দি কাটি বিচাৰি ফুৰে।
এই দৰে হবিগা পোৱালৌটোলৈ তেওঁৰ ইমান মৰম হ’ল,
যে তেওঁ যি উদ্দেশ্যে এই বনত আছিল তাৰ পৰা বহুত
আতিৰি পৰিস। যিজনে তেওঁৰ নিজৰ দৃষ্ট পুতকহাতকে

মুক্তির প্রতিবন্ধক বুলি এবি পেলাইছিল আজি তেওঁ হবিগা পোরালী এটাকে নিজের পুতেকতকৈও বেচি মৰম কৰি তপোভষ্ট হল। তবতে এই কথার গমকে পোরা নাছিল। ইফালে লাহে লাহে তেওঁৰ আয়ুস টুটি আছিল আৰু মৰিবৰ সময়তো সেই হবিগা পোরালীৰ কথাকেহে ভাবি ভাবি মৰিল। সেই বাবেই আকো হবিগা হৈ পুনৰ জন্ম গ্ৰহণ কৰিলে।

এওঁৰ কিন্তু বহুত পুণ্যৰ ফলত আগৰ জন্মৰ কথা বোৰ নেপাহবিছিল। হবিগা পেরালী হৈ উপজিলত তেওঁৰ নিজে বেয়া কামৰ বাবে বৰ দুখ কৰিবলৈ আৰু আকো ভগবানক কিকপে সেৱা পূজা কৰিব পাবি সেই বিষয় চিন্তা কৰিবলৈ ধৰিলে। আৰু নিজক নিজে সদায় ধৰ্মৰ কৰিবলৈ লাগিল। ইয়াৰ পিচত তেওঁ যত উপজিছিল তাৰ পৰা তেওঁৰ লগ ভাগ এবি আহি হবিক্ষেত্ৰত ঋষি সকলৰ ওচৰত গছৰ পাত খাই কেতিয়াকৈ পশু জীৱন ওৰ পৰে ভাবি ভাবি কাল কটাবলৈ ধৰিলে। যেতিয়া মৰণৰ ওচৰ চাপিল সেই তীৰ্থৰ মাঝত প্ৰাণ এৰিলে।

এজন বামুনৰ দুগৰাকী তিকতা আছিল; প্ৰথম গৰাকীৰ লৰা নটা আৰু দ্বিতীয় গৰাকীৰ লৰা এটা ছোৱালী এজনী। এই বামুনজন অনেকতকৈ ভাল আছিল। শম দম তপস্তা বেদাধ্যয়ন সহিষ্ণুতা দান সন্তোষ বিনয় বিশ্বা অনন্ত্যা আত্মজ্ঞান আৰু আনন্দ আদি সকলো গুণ তেওঁৰ

আছিল। তেওঁৰ মুমলীয়া ভাষ্যাৰ লবাটিক সকলোৱে বৰ
জ্ঞানী বুলিছিল। এৱেই ভৰত বজ্ঞ।

ভৰতে বহুত কষ্ট কৰিছে মৃগস্ত এবি বামুনৰ ঘৰত জন্ম গ্ৰহণ
কৰিছে। এইটো কথা ভৰতে সদায় জানিছিল। সেই
কাৰণে যি কাম কৰিলে কৰ্মবন্ধ নেথাকে মনত তাক বিশেষ
কৈ সুমাই লৈ সেই দৰে কাম কৰিবলৈ সাজু হৈছিল।

ভগবানৰ অনুগ্রহত পূৰ্ব জন্মৰ সকলোৱে কথা মনত থকা
গুণে তেওঁ জন্মবে পৰা জড়ভাও ধৰিলে অৰ্থাৎ অকৰা অজল।
মানুহৰ নিচিনা হল। দুখ সুখ ভাল বেয়া একোকে কৰ
নোৱাৰাৰ নিচিনা হল; মাতিবলৈকো এৰিলে।

বামুনে মুমলীয়া ভাষ্যাৰ মুমলীয়া পুতেকক সকলোতকৈ
বেচি চেনেহ কৰিছিল। যদিও জড় তথাপি তেওঁ যথাবিধি
সংস্কাৰাদি বামুনে কৰিব লগীয়া কাম এটাই বোৰকে শিকা-
বলৈ ধৰিলে; কিন্তু পুতেকে এনেদৰে র্যাহাৰ কৰিলে যেন
তেওঁ সেইবোৰ অস্পো ভাল নেপায়। বাপেকে যি শিক্ষা
দিয়ে তাৰ বিপৰীত আচৰণ কৰে; সেই বুলিও বাপেকৰ
চেনেহ কমা নাছিল।

বাপেক মৰা দিনালৈকে যিমান পাৰে ভাল কৰিবলৈহে
সদায় যত্ন কৰি আছিল। এদিন বুঢ়া কালত বাপেক মৰি
থাকিল। পুতেক আৰু জীয়েকক সতিনীয়েকৰ হাতত
গতাই দি সকজনী বৈনীয়েকো বুঢ়াৰ লগতে মৰিল।

বাপেক মাক ছয়ো মৰিলত ককায়েকহাঁতে ভৰতক জড়

ବୁଲିଯେଇ ଠିକ କବି ଲିଖା ପଡ଼ା ଶିକୋରାବ ଅକନୋ ଚେଷ୍ଟା
ନ କବିଲେ । ତେଣୁଲୋକେ ପଡ଼ାଣୁନାତ ସିମାନ ପାଈକେତ ନା-
ଛିଲ ବା ବିଶେଷ ଚର୍ଚା ଓ ନକବିଛିଲ । ମାଥୋନ ନିଜବ ଭିତବଳ
ସଦାୟ ହାୟ କାଂଜିଯା କବି କାଳ କଟାଇଛିଲ । ନିଜବ ଗାତ ଶୁଣ
ନଥକାବାବେଇ ଭସ୍ତବେ ମୋଲ ବୁଜିବ ନୋରାବିଲେ । ସାଧାବଣତଃ
କଳା, ଅକୁବା ବା ବୋବା ମାନୁହକ ମୂର୍ଖ ଲୋକେ ଯେନେକେ ସିଏଥାବେ
ଆକ ଅମ୍ବ ବ୍ୟରହାବ କବେ ତେଣୁଲୋକେ ଆକ ଆନ ମାନୁହେଓ
ଭସ୍ତକ ଠିକ ତେନେଦବେଇ ବ୍ୟରହାବ କବିବଲେ ଲାଗିଲ ।

ଭସ୍ତବ ହତୁରାଇ ସି ଯେତିଯା ଯେନେକୁରା ବନ କବାଇ ତାକେ
କବେ ; ଯିହକେ ଖାବଲେ ଦିଯେ ତାକେ ଖାୟ ।

ମାନୁହେ ବିନା ପରାଚାବେ କାମ କବାବବ କାବଣେ ତେଣୁକ ବଲେବେ
ଧବି ନିଯେହି ଆକ କାମ କବାଇ ଲୟାଗେ । ବହୁତେ ଏହି ଦବେ କାମ
କବାଇଲେ ଅନେକ ଠାଟ୍ଟା ବିକ୍ରିପ କବି ନାଇବା କିବା ବେଯା ବସ୍ତ୍ରକେ
ଖାବଲେ ଦି ପାଠିଯାଇ ଦିଯେ । ତେଣୁ ତାତୋ ଆପନ୍ତି ନକବେ ;
କିଯନୋ ତେଣୁ ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ । ମାନ ଅପମାନ ଦୁଖ ମୁଖ ତେଣୁବ
ପ୍ରତି ସକଳୋ ସମାନ ଆଛିଲ । ତେଣୁ ଜହତ ଜାବତ ବବସୁଣ୍ଠ
ଉଦ୍‌ ଗାବେଇ ଫୁରି ଫୁରିଛିଲ । ତେଣୁ ବବ ଶକତ ଆକ
ବଲୀ ଆଛିଲ । ସଦାୟ ମାଟିତ ଶୁଇଛିଲ ; କେତିଯାଓ ତେଲ
ନସ୍ତିହିଛିଲ ; ଗା ମୁଖୁଇଛିଲ । ମେହ ବାବେ ସଦାୟ ଗାବ ଧୁଲି
ଉବିଛିଲ । କକାଲତ ତେଲି ଚାଇ ମନାର ଦବେ ମଲିନ କାପୋବ
ଗାତ କଳା ଲଞ୍ଛନ ସଦାଇ ବନ୍ଦା ଥାକେ । କୋନୋରେ ତେଣୁକ
ଲେତେବା ବାମୁନ କୋନୋରେ “ଆଶାନବନ୍ଦୁ” ବୁଲିଖ ଉପହାସ କବି

ছিল ; ষেতিয়া তেওঁ কেতিয়াবা কাববাৰ ঘৰত কাম কৰি
কিবা খাবলৈ বিচাৰে তেতিয়া অন্ত এছৰে আকো আহাৰ
দিয়াৰ চল কৰি নি কামত লগাইগে । ককায়েকহাঁতে
এওঁৰ হতুৱাই শালী খেতিব টান কাম বিলাক কৰাই লয় ;
ভৰতে তাকো বিলা ওজৰে কৰি দিয়ে । তেওঁ কেনেকৈ মাটি
সমান কৰিব লাগে কৰ বোকা কত পেলাব লাগে সেই বোৰ
মেজানে, কিন্তু ককায়েক হাঁতে কোনো বকম তেওঁৰ হতুৱায়েই
সেইবোৰ কৰাই লয় । ককায়েকহাঁতে সাধাৰণেত তেওঁক
খুদচাউল, পুকীয়া মাটি মাহ চকত লাগি থকা বা দেৱা ভাত
আঞ্জ। খাবলৈ দিয়ে । তেওঁ বং মনেবে তাকে খায় ।

এদিন কোনো এজন চোৰৰ বজাই পুত্ৰ বাঞ্ছা কৰি ভজ্র
কালীৰ ওচৰত নৰবলি দিবলৈ আগ কৰিছিল ; এই উদ্দেশ্যে
এটা মানুহ আনি বাক্সি দৈছিল । কিন্তু কিবা স্বৰূপত এই
মানুহটো মুকলি হৈ ইঠাই এদিন পলাই গল । তেতিয়া
বঁজাৰ মানুহে সেই পলোৱা মানুহটো বিচাৰি কেউ পিলে
পিয়াপি দিলে । কিন্তু কতো ধৰা নপৰিল । বিচাৰি বাতি
এজোৰা মানুহ বামুনৰ পুতেকহাঁতৰ ধাননি পঠাৰ ওলালগে
বাতি ঘোপ মৰা অক্কাৰ । অকলৈ অকলৈ মাজ নিশা এটা
আচৰিত কোশলেৰে সেই জড় ভৰতে ককায়েকহাঁতৰ ধান
বাথি আছে ; আৰু বঁজাৰ মানুহে তাতে পালে গৈ । সুলক্ষ-
নীয়া বুলি ভাবি বামুণক বাক্সি ধৰিলৈ আহি বজাক ভেতিলেহি ।
বলি দেখি বজায়ে বৰ বং পালে । তত্ত্বালিকে গা-পা

ଧୂରାଇ ଗୋମାନୀ ସବଲୈ ଆନିବଲୈ ଆଦେଶ ଦିଲେ । ବିଧିମତେ ଗା-ଧୂରାଇ ନତୁନ କାପୋର ଅଳକାବ ପିଙ୍କାଇ ଫୁଲ ତୁଳସି ଚନ୍ଦମ ଆନିବେ ଶୁଚୀ କବି ଗୋମାନୀର ଆଗତ ତଳଲୈ ମୁରକୈ ବହରାଲେ । ଇଯାବ ପିଚତ ଚୋରର ପୁରୋହିତେ ଭଦ୍ରକାଳୀକ ଏହି ବଲି ଉଂସଗ୍ର କବି ହାତତ ଚୋକା ଦାଲୈ କାଟିବଲୈ ଠିୟ ହ'ଲ । ଟୋଳ-ଗୋଯନର ଡବୀ—ଶଞ୍ଚବ, କାହ-କଳ-ଭେଦୀର କୋଲାହଳତ କାବୋ ମାତ କତୋ କୁଣ୍ଡନା ହଲ ।

ଏହି ଚୋର ବୋରବ ଏନେ ଆଚବଣ ଦେଖି ଭଦ୍ରକାଳୀର ବବ ଥିଲୁ ଉଣ୍ଟିଲ ? କିଯନେ ଚୋରେ ଯଦିଓ ନେଜାନିଛିଲ, ଗୋମାନୀଯେ ଭସତକ ବାଢ଼ିଆକେ ଚିନି ପାଇଛିଲ । ମେଇ ବାବେଇ ଏନେ ଏଜନ ପୁରୁଷକ ତେଣୁବ ଓଚବତ ବଲି ଦିବ ଖୋଜାଇ ତେଣୁବ ତପତ ତେଜ ଗାବ ଶିବେ ଶିବେ ବବଲୈ ଧରିଲେ ? ତେଣୁ ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ, “ସାବ କାବୋବେ ସୈତେ ଶକ୍ତତା ନାହି, ସାବ ଜୀର ମାତ୍ରେଇ ଆପୋନ, ଯି ସକଳୋକେ ଈଶ୍ଵରର ନିଚିନା ଦେଖେ, ସାକ ପ୍ରଲୟକାଳତୋ ନଷ୍ଟ କବାବ ଯୋଗ୍ୟ ନହ୍ୟ, ଏନେ ଏଜନ ଧ୍ୟାକ ମୋର ଆଗତ ବଲି ଦିବଲୈ ଆନିଛେ ? ଏହି ଭାବି ଗୋମାନୀଯେ ପୁରୋହିତର ହାତବ ଦାବେଇ ଏଟାଇ ବୋର ଚୋରର ମୁର କାଟି ତେଜ ପିଲେ । ମହେ ଲୋକକ ଅତ୍ୟାଚାର କବାବ ଫଳ ହାତେ ହାତେ ସିଇତେ ପୁଲେ । ଭସତକ ବାକ ମୋକୋଲାଇ ଗୋମାନୀଯେ ବିଦାୟ ଈଶ୍ଵରତ ସାବ ଦିଲେ । ଅଚଳା ଭକ୍ତି ଆକ ଅଟିଲ ବିଶ୍ୱାସ ତେଣୁକ ଏଇଦବେହ ବିପଦର ପରା ବନ୍ଧା କରେ ।

ଏଦିନ ମେଇ ସମୟର ଥକା ସିଦ୍ଧୁଦେଶର ବଜାଇ ଦୋଳାତ ଉଠି

কৰবালৈ ফুৰিবলৈ গৈছিল । প্ৰথমে নিয়া ছলীয়া বোৱৰ এটাৰ
ভাগৰ লাগিলত ইচ্ছুচন্তী নৈব পাৰতে দোলাবাধি অলপ
জিবাইছে ; ছলীয়াৰ মুখিয়ালটোৱে আৰু এটা মাছুহ
বিচাৰি গল ? দৈবাৎ বাটতে জড় ভৰতক পাই ধৰি
আনিলে । এওঁক দেধি মানুহটোৱে বৰ ভাল পালে ।
এনেকুৱা শকত-আৱত মানুহেই হে দোলাভাৰ বোৱাৰ
উপযুক্ত । এই ভাবি জোৰেৰে দোলা ভাৰ ববলৈ লগাই দিলে ।
ভৰত ঘদিও দোলাভাৰ বোৱাৰ লায়ক নহয় তথাপি তেওঁ
অন্ত বোৰ মাছুহে সৈতে মনে মনে দোলা কাঙ্ক্ষিত লৈ ঘাৰলৈ
লাগিল । পিচে কেনেৰাকৈ কৰবাত খোজত কোনো আণী
মৰে বুলি খুব সাবধানে ঘাৰলৈ লাগিল । এনেদৰে যাওঁতে
কেতিয়াবা জাপ মাৰি দিব লগাত পৰে, কেতিয়াবা এখোজ
পাচলৈ আহিব লগাত পৰে, কেতিয়াবা আকো খোজতে
খোজ দিয়ে, কেতিয়াবা বেঙা মেলি দিয়ে আকো নাইবা হঠাৎ
বৈ ঘাৰ লগীয়াত পৰে । এনেদৰে ঘোৱাত আনবোৰ ছলিয়াই
তেওঁৰ লগত গৈ বৰ আছকাল পাবলৈ ধৰিলে । বজাও গৈ
হুথ পাওক ছাৰি দুখহে পালে ।

বজাই খঙ্গেৰে কলে “তইত সমানে যা । দোলাখন
এইদৰে জোকাৰি নিনিবি ।” বজাৰ খঙ্গ দেধি আনবোৰ
ছলীয়াই কলে, যে সিইত্ব গাত একো দোষ নাই । কৰ-
বাৰ পৰা নতুন কৈ ধৰি আনি লগাই দিয়া মাছুহটোৰ পৰাহে
এনে হৈছে । এই কথা বজাই বুজিব পাৰি ভৰতক গালি

ପାବି ଆକୁ ଥୁବ କୋବାଇ ଯାବଲେ ସବିଲେ । ଭବତେ ସକଳେ ନିବରେ ସହ କବି ଗୈ ଆଛେ । ଗାଲି ଆକୁ ବେତବ କୋବ ଅସହ ହଲତ ଏବାବ କଲେ, “ହେବ ମୂର୍ଖ ବଜା, ତୋବନୋ ଅଲପୋ ଜ୍ଞାନ ନାଇନେ ?” ଏହି ବୁଲି କୋରା ମାତ୍ରେଇ ଅକ୍ଷବା ମାନୁହେ ମାତିଲେ ବୁଲି ସକଳୋ ଆଚବିତ ହଲ, ବଜାଓ ଦୋଳାବ ପବା ନାମି ପବିଲ । ଭଡ଼ ଭବତେ ତେଣ୍କ ସେଇ ସମୟରେ ବହୁତ ଖର୍ବର କଥା କଲେ, ବଜାଓ କଥା ଶୁଣି ଆଚବିତ ହଲ । ତେଣ୍କ କ୍ରମା ପ୍ରାର୍ଥନା ଖୋଜାତ ଭବତେ ସହଜେ ବଜାକ କ୍ରମା କବିଲେ ଆକୁ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ଦିଲେ ।

ଇଯାବ ପିଚତ ଭବତ ଅବଗ୍ୟନେ ଗୈ ତପସ୍ତୀ କବି ଜୀବନର ବାକୀ କାଳ କଟାଇ ଶେହତ ସର୍ଗଲୈ ଗ'ଲ ।

দেবঘানী ।

দেরতা আৰু অস্তুৰ মাজত পৰম্পৰ প্ৰভুৰ কাৰণে বণ
লাগিছিল। পৰম্পৰ হিত কামনা কৰি দেৱতা সকলে
বৃহস্পতিক আৰু অস্তুৰবোৰে শুক্ৰক গুৰুৰ বৰণ কৰি ললে।
এঙ্গলোক দুয়ো নিজৰ নিজৰ শিষ্যৰ মন্ত্ৰৰ অৰ্থে যেয়ে
যিমান পাৰে চেষ্টা কৰিবলৈ ধৰিলৈ। শুক্ৰই সঞ্জীৰনী মন্ত্ৰ
জানে, সেইবাবে দেৱতাই যিমান দৈত্য মাৰে, তেওঁ এটাই
বোৰকে জীয়াই দিয়ে। ইফালে অস্তুৰে মৰা দেৱতা সকলক
বৃহস্পতিয়ে জীয়াৰ নোৱাৰে। তেভিয়ালৈকে দেৱতাই অহূত
পান কৰা নাছিল। লাহে লাহে দেৱতাৰ সংখ্যা কমি
আহিল আৰু অস্তুৰ সংখ্যা একেদবেই থাকিল।

ইয়াকে দেখি দেৱতা সকলে এদিন মীমাংসা কৰি স্থিৰ
কৰিলৈ যে শুক্ৰৰ সঞ্জীৰনী মন্ত্ৰ যেনেই তেনেই আনিব লাগিব
নহলে যুজত জয় হোৱাহে নেলাগে দেৱতাৰ অস্তিত্বই লোপ
পাৰ। এই উদ্দেশ্যে বৃহস্পতিৰ পুতেক কচক শুক্ৰৰ ওচৰত
বেদ পঢ়িবলৈ পঢ়িয়ালে। যাৰ সময়ত কচক দেৱতা সকলে
কলে, “বৃষপৰ্ব পুৰুত শুক্ৰৰ ঘৰ। তালৈ তোমাত বাহিবে
আন কোনো যাৰ নোৱাৰে। তুমি শুক্ৰৰ শিষ্য
হৈ তেওঁৰ ওচৰত বেদ পঢ়াগৈ! দেবঘানী নামেৰে
তেওঁৰ জীয়েক এজনী আছে। তেওঁক যথাযোগ্য সেৱা-

শুঙ্গাষা করিবা। যেতিয়া উভয়ে তুষ্ট হব, তেতিয়া তুমি
সঙ্গীবনী মন্ত্র শুক্রব পৰা লবা আৰু ঘৰসৈ আহিবা।”
দেৱতা সকলৰ অভিপ্ৰায় মতে কচ শুক্রব ঘৰ পালেগৈ।
শুক্ৰক সেৱা কৰি চিনাকী দি কলে যে তেওঁৰ ওচৰত তেওঁ
বেদ পঢ়িবলৈ আহিছে। শুক্ৰই সকলো শাস্ত্ৰ শিকাবলৈ
গাত ললে। ভাল দিন বাৰ চাই ব্ৰহ্মচৰ্য আদি বিদ্যা আৰম্ভ
কৰিলে। কচে যিমান পাৰে গুৰু সেৱা কৰে, দেবযানীৰ
ওচৰত সদায় হাত যোৰ কৈ ঠিয়ইহে থাকে। যেতিয়া যি
হৃকুল দিয়ে ততালিকে পালন কৰে। নাচ, গান, বাজনা
বজাই সদায় তেওঁক বং লগাই থাকে, এইদৰেই অনেক দিন
গ’ল।

কচক কিছুদিন গুৰু চৰাবলৈ লগালে। নিতো গুৰু হাবিলৈ
যায়। এদিন দৈত্যবোৰে দেখিলে আৰু শুক্রব ওচৰত থকাৰ
কাৰণ জানি দৈত্যবোৰে কচক মাৰি হাৰি মঙ্গহ বোৰ বাপক
খুৱাই দিহাদিহি গ’ল। গধুলী গুৰু আহি ঘৰ পালেহি,
বখীয়া নাই। কচক নেদেখি দেবযানীৰ গা পুৰিবলৈ ধৰিলে।
পিতাকক কান্দি কান্দি কচ নহাৰ বাতৰি দিলে। শুক্ৰই
জীয়েকৰ কান্দোন দেখি মন্ত্ৰৰ বলেৰে কচক জীয়াই দিলে।
সেইদিনোৰ পৰা গুৰু চৰাবলৈ দেবযানৌয়ে কচক আৰু
অপথিৱালে।

অনেক দিনৰ পিচত আকৌ এদিন শুক্ৰই ফুল তুলিবলৈ
পঠিয়ালে। এইবাৰ অসুৰে ধৰি কচক মাৰি পেলালে। ইয়াৰ

পিচত মঙ্গহ বোৰ ঘিউত ভাজি শুক্রক মদৰ লগত খুৱাই দিলে। বহুত পৰ কচক নহা দেখি দেবযানীৰ মনত শঙ্কা হৈ পিতাকক কচৰ বাতৰি স্মৃধিলে। ঘিমানে কচৰ কথা ভাবিবলৈ ধৰিলে সিমানে দেবযানী উত্তোৱল হবলৈ ধৰিলে। অস্মুবেই মাৰিলে বুলি নিশ্চয় কৰিলে। পিতাকক আকো জীয়াই দিবলৈ খাটিলে, পিতাকে কলে, “আই, মৰা মাছুহৰ কাৰণে কাল্দিব নেপায়, মৰিলে কোনো নিজীয়ে। কচৰ কাৰণে বেজাৰ নকৰিবা।” তেতিয়া দেবযানীয়ে কলে, “পিতা! কচ মোৰ ঘিমান উপকাৰী আৰু মোক ঘিমান চেনেহে কৰে, মই সেই কথা কেতিয়াও পাহবিব নোৱাৰ্বে। কচক ষদি জীয়াই নিদিয়ে মই শপত খাই কৈছোঁ আজিৰ গৰা অনাহাৰে মৰিম।” এই বুলি দেবযানীয়ে হাঞ্চ হাঞ্চ কৰে কাল্দিবলৈ ধৰিলে। তেতিয়া শুক্রই কচক মনতে বিচাৰ কৰিলে, বিচাৰত কচক পেটৰ ভিতৰতে পালে। তেওঁৰ পেটত কি উপায়ে সোমাল এই কথা কচৰ পৰা আনিব পাৰি জীয়েকক নিচুকাই ক'লে “আই! কচ মোৰ পেটতে আছে। ষদি কচক জীয়াবলৈ হয় মই মৰিম, ইফালে কচক নেপালে তুমি মৰিবা আৰু কচো মোৰ পেটতে মৰিব। মোৰ গাত দুটা বধ লাগিব, বাক মই তাৰ উপায় কৰ্বে।” এই বুলি গৰ্ভতে কচক সংঘীবনী মন্ত্র দিলে আৰু কলে, বাহিৰ হৈ এই মন্ত্ৰবেই তেওঁক কচে জীয়াৰ লাগিব। ইয়াতে কচ মাণ্ডি হৈ মন্ত্ৰ শিকি ললে। শুক্রই যেতিয়া দাবে নিজৰ পেট ফালি কচক বাহিৰ

କବିଲେ, କଚ ବାହିର ଓଳାଳ ଆକ ଶୁକ୍ର ମବିଳ । କଚେ ଆକେ
ଶୁକ୍ରକ ଜୌଯାଲେ । ପୁନର ଜୌରନ ପାଇ ଶୁକ୍ରର ମଦଲୈ ବର ଥି
ଉଠି ଶାପ ଦିଲେ, “ଆଜିର ପବା ଯି ବାମୁଣେ ମଦ ଥାବ ତେଣୁବ
ଅର୍କତେଜ ନଷ୍ଟ ହବ, ଇହ ଲୋକତ ସମାଜ ନେପାର, ପରଲୋକତ
ସର୍ଗ ନେପାର । ମୋକେ ମଦେ ଏନେକୁବା କବିଲେ ଯେତିଯା ଅନ୍ୟକ
ଆକ ବେଚିଛେ କବିବ—ସେଇ କାବଣେଟ ଏଇ ଶାପ ।” ଇହାବ
ପିଚତ ଅନୁବ ବୋବକ ମାତି ଆନି କଚକ ଏଇଦରେ ହିଂସା କବା
ବାବେ ଖଣ୍ଡ କବିଲେ ଆକ ଭବିଷ୍ୟତ ଏନେ ନକବିବଲୈ ସତର୍କ କବି
ଦିଲେ । ଇହାବ ଅଳପ ଦିନର ପିଚତ କଚେ ସକଳୋ ଶାନ୍ତ୍ରତ
ପାର୍ଗତ ହେ ଶୁକ୍ରର ଶୁଚରତ ବିଦାୟ ଲୈ ଦେବ୍ୟାନୀର ଶୁଚରଲୈ
ଗଲ ।

କଚ ଯେତିଯା ଦେବ୍ୟାନୀର ଶୁଚରଲୈ ଗୈଛିଲ, ମେଇ ସମୟତ ତେଣୁ
ମନେବେ ପତା ଶୁଖର ବାଜ୍ୟତ ଫୁବି ଫୁବିଛିଲ, ହଠାତ କଚେ ଚିବ-
କାଲଲୈ ବିଦାୟ ଲବଲୈ ଆହିଛେ ଜାନି ଆକାଶର ପବା ଯେନ ଥିଲି
ପବିଳ । ବସକେ ଆଶା କବି, ମେଇ ଆଶାତ ବିମୁଖ ହ'ଲେ
ସାଧାବଣତଃ ଯେନେ ହୟ ଦେବ୍ୟାନୀବେ ସେଯେ ହ'ଲ । କୋନୋ ଉତ୍ତର
ଦିବ ନୋରାବି ବଜ୍ଞତ ପବ ତଳକା ମାବି ବୈ ଥାକିଲ । କଚେ
ବିଦାୟ ଥୁଜି ବର ଆମନି କୈ ଥକାତ କଲେ :—

“କଚ ! ତୁମି ଯାବ ନେଲାଗେ, ଇହାତେ ତୁମି ଶୁଖେବେ ମୋବେ
ସୈତେ ସବ ବାବୀ କବି ଥାକୁ । ଚୋରାଚୋନ ତୋମାବ କାବଣେ ଯଇ
କିମାନ କବିଛୋ । ମେଇ ଉନକାବଲୈ ଯନତ ପେଲାଇ ମୋକ
ଆଶାବ ପବା ବଞ୍ଚିତ ନକବିବା—ଏଇ କଥା ତେଣୁ ଥୋକା ଥୋକି

কৈছে কৰ পাৰিছিল ! তেওঁয়া কচে কলে, “তোমাৰ মুখৰ
পৰা এনে কথা শুনিম বুলি সমাজিকতো ভৱা নাহিলোঁ।
মই আচৰিত হৈছেঁ। যে তোমাৰ নিচিমা গুণী, জ্ঞানী ছোৱালী
এজনীয়ে এনেকুৱা কৃৎসিং প্ৰস্তাৱ কৰিব।

চোৱাচোন, যি শুক্ৰব পৰা তোমাৰ জন্ম পাইছা, সেই
শুক্ৰব পৰাই মই জ্ঞান পাইছেঁ। তুমি মোৰ সম্বন্ধত ভনী
হলা। এতিয়া মোক অমুগ্রহ কৰি বিদায় দিয়া। দেবঘানীয়ে
এই বোৰ কথালৈ আওকান কৰি কচক আৰু এবাৰ টানি
ধৰি চালে কিন্তু কচৰ মন অচল হৈয়ে থাকিল। তেওঁয়া
দেবঘানীৰ বৰ খং উটিস আৰু কলে —“মই তোমাক ইমান
কাকুতি মিনতি কৰি যিটো কথাৰ কাৰণে খাটিলোঁ। তুমি সেই
খাটনি নেৰাখিলা, বাক মোৰ পিতাৰ ওচৰত যি পঢ়িলা
মকলো নিষ্ফল হক।”

তেওঁয়া কচে কলে, “মোক তুমি মিছা কথাত শাস্তি দিব
নেলাগিছিল। বাক ময়ো কৈছেঁ। তুমি বামুণী ছোৱালী
যদিও ক্ষত্ৰিয় স্বামী হে পাবা আৰু তুমি যি শাপ দিলা মোৰ
নিষ্ফল হব সঁচা, কিন্তু মোৰ ছাত্ৰৰ গাত মোৰ বিচ্ছা ঘোল
কলা গুণ দিব।” এই বুলি কৈ কচ ঘৰ মুৱা হল। ইয়াৰ বহুত
দিনৰ পিচত এদিন দেবঘানী হাবিৰ মাজত থকা চৈত্ৰৰথ
নামে সৰোবৰ এখনত গা ধুবলৈ গৈছিল। সেই সৰোবৰ-
লৈকে দৈত্যপতি বৃষপৰ্বা বাজাৰ জীয়েক শৰ্ণিষ্ঠাও সহচৰীৰে
নৈতে গা ধুবলৈ গল। পাৰত কাপোৰ গৈ এটাইবোৰ গা

ধূবলৈ নামিল। পানীত ধেমালী কবি থাক্কোতেই বৰ বতাহ
মাৰি পাৰৰ কাপোৰ বোৰ যিহলাই পেলালে। গী ধূই
উঠি আহি নিজৰ নিজৰ কাপোৰ বাচি আনি সকলোৱে
পিঞ্জিলে। লৰালবিৰ বেগত শৰ্মিষ্ঠাই দেৱষানীৰ কাপোৰ
জোৰ পিঞ্জি পেলালে তাকে দেখি দেৱষানীৰ বৰ খং উঠিল
আৰু কলে “শূদিবৰ ছোৱালী হৈ বামুনীৰ কাপোৰ পিঞ্জিলি,
তোৰ ইমান অহকাৰ। ব আজি পিতাৰ আগত কৈ দিঁওঁগৈ।”
শৰ্মিষ্ঠাও বাপেকৰ আলাসৰ লাক। দেৱষানীৰ কেতেবা
মাত শুনি খণ্ডেৰে কলে, “শূদিব বুলি মোক ঘিনাইছ, ষি
বাপেৰৰ জহ কৈছ, সেই বাপেৰেই মোৰ পিতাই দিয়া
খনেৰেইছে বৰ মানুহ। তোৰ বাপেৰে সদায় আমাৰ গাৱঁতে
পেট পেলাই পৰি থাকেগৈ।” এই দৰেই ছয়োজনীৰ মুখে
মুখে লাগি হতাহতি হলগৈ। দেৱষানীক ওচৰৰ গাঁত এটাত
পেলাই শৰ্মিষ্ঠা গুচি আহিল। দেৱষানীৰ নো কি হল আৰু
উভটি নেচালে।

জিখৰৰ ইচ্ছা সেই হাবিলৈকে ঘষাতি চীকাৰ কৰিবলৈ
গৈছিল। বজাৰ পিয়াহ লাগিলত দৃতে পানী বিচাৰি আহি
হঠাত সেই গাঁতটোৰ কাষ পালেহি তাত এজনী ধূনীয়া
ছোৱালী পৰি থকা দেখি বজাক সেই বাতৰি দিলেগৈ। বজাই
আহি কাষ পাই পৰিচয় লৈ প্ৰথমেতে হাতত ধৰি তুলিবলৈ
তয় কৰিছিল কিয়নো। গাঁতক ছোৱালীক হাতত ধৰা অবিধি।

তাতে তেওঁ বামুণী ছোরালী । দেবযানীয়ে বৰকৈ কাঞ্চবা ও
কৰাত সো-হাতত ধৰি তুলি থৈ বাজ্যলৈ শুচি গল ।

এই সময়তে শৃঙ্খিকা নামেৰে সহচৰী এজনী দেখি
দেবযানীয়ে পিতাকলৈ তেওঁৰ তুথৰ বাতবি দি পঠিয়ালে
আৰু কলে ধে ঘৰলৈ নেয়ায় শুক্ৰই থবৰ পাই জীয়েকক
নিজেই লৈ গলহি । দেবযানীয়ে শুক্ৰক শৰ্মিষ্ঠাৰ
দোষৰ কথা এনেদৰে বুজাই দিলে যে তেওঁৰ সঁচা-
কৈয়ে বৃষপৰ্বাৰ ঔপৰত থং উঠিল, আৰু বৃষপৰ্বাৰ ঘৰলৈ গৈ
কলে “মই আৰু তোমালোকৰ ইয়াত নেথাকোঁ । মোৰ
ছোৱালী এজনী । তাইবো তোমালোকৰ ছোৱালীৰ পৰা
সুখ নোহোৱা হল । এই বুলি কৈয়ে আৰু ভোঁ ভোঁ কৰে
শুচি যাবলৈ ওলাল । দৈত্যেশ্বৰে কোনো বকম ভবি হাতত
ধৰি বছৰাই কলে, “প্ৰভু, নিজ গুণে তুষ্ট হোৱা, তুমি যদি
ইয়াৰ পৰা শুচি যোৱা, আমি সকলো বোৰ জীয়াতে মৰিম !”
শুক্ৰই কলে, “তোমালোক মৰাই বা তবাই মোৰ দেবযানীয়ে
ষি কাম কৰিলে বেয়া পায়, মই সেইকাম কেতিয়াও কৰিব
নোৱাৰেঁ । দেবযানীৰ ইচ্ছা যে আমি এই দেশ এৰি শুচি
যাব লাগে । তথাপি তুমি যদি ছোৱালী জনী বুজাই বৰাই
ইয়াত থাকিবলৈ মাণ্ডি কৰাব পাৰা তেতিয়া হলৈ মই থাকিব
পাৰেঁ ।” ইয়াকে শুনি বৃষপৰ্বাই দেবযানীক অনেক বিনয়
বচনেৰে কাকুতি মিনতি কৰি ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰিলে আৰু
কলে যে দেবযানীক যিহকে লাগে দৈত্যেশ্বৰে তাকে দিব,

তথাপি তেওঁলোক ইয়াব পৰা গুচি ষান নেলাগে : তেতিষা
দেবষ্যানৌয়ে কলে যে শশ্রিষ্ঠাক সহচৰীয়ে সৈতে তেওঁৰ দাসী
কৰি দিলে তেওঁক ক্ষমা কৰিব পাবে । দৈত্যেশ্বর উষাতে মাস্তি
হৈ শশ্রিষ্ঠাক সহচৰীয়ে সৈতে দেবষ্যানৌৰ লগত পঠিয়াই দিলে
শশ্রিষ্ঠাও পিতাকৰ আৰু জাতিৰ মঙ্গলৰ কাৰণে আপন্তি
নকৰাকৈ দেবষ্যানৌৰ লগত দাসী ভাবে থাকিবলৈ গুচি
গল ।

বছত বিনৰ পিচত আৰু এদিন দেবষ্যানৌয়ে শশ্রিষ্ঠাক
লৈ চৈত্ৰবথ তাৰিত বং ধেমালী কৰিবলৈ বুলি গৈছিল ।
দৈবাৎ তাতে যষাতিয়ে দেবষ্যানৌক দেখা পালে । পৰম্পৰ
চী চিনাকো হোৱাত জানিব পাবিলে যে এওঁ যষাতিয়েই
এদিন হাতত ধৰি দেবষ্যানৌক গাঁত এটাৰ পৰা তুলিছিল ।
দেবষ্যানৌ যষাতিব কপত মোহ গল আৰু আগেয়ে ষে এক
প্ৰকাৰ পাণি-গ্ৰহণ হৈয়ে আছে এই কথা বজাক বজাই দি
তেওঁক বিয়া কৰাবলৈ খাটিসোয়ায়াতি ক্ষত্ৰিয়হৈ শুক্ৰৰ নিচিনা
নিষ্ঠাবাণ বামুণৰ ছোৱাসী বিয়া কৰাবলৈ প্ৰথমে সাহ কৰিব
নোৱাৰিছিল । দেবষ্যানৌয়ে পিতাকে সৈতে আহি বজাৰ ওচৰ
পালেহি । শুক্ৰই হকুম দিয়াত অনিজ্ঞসহেও যষাতিয়ে
দেবষ্যানৌক বিয়া কৰাবলৈ মাস্তি হোৱাত কলে কলে মোৰ
তপৰ বলত বামুণী ছোৱালী বিয়া কৰোৱা দোষ তোমাৰ গাত
নেথাকে ; কিন্তু দেবষ্যানৌৰ লগত বৃষপৰ্বতৰ জীয়েক শশ্রিষ্ঠাও
যাব, তেওঁৰ ফালে হলে চকু নিদিবা । মোৰ কথা নুগুনিলে

তোমাৰ বেয়া হল।” ইয়াৰ পিচত যষাতিয়ে দেবষানীক লৈ
বাজ্যলৈ উভটি আহিল।

কিছুদিন শুক্ৰৰ কথা মনে চলিল। এদিন মনে মনে দেব-
ষানীয়ে গম নোপোৱাকৈ শৰ্মিষ্ঠাক স্তুতাবে গ্ৰহণ কৰিপেলালে
আৰু তেওঁৰ ফালৰ কালকৰ্মত এটি লৰা হল। দেবষানীয়ে
শোধাত কলে যে এজন নাম গোত্র নজনা খবিয়ে মোক এই
পুত্ৰটি দান কৰিছে। এই দৰেই দেবষানীৰ ছুট। আৰু শৰ্মিষ্ঠাৰ
তিনটা লৰা হল। শৰ্মিষ্ঠাৰ ফাঁকি এদিন ওলাই পৰিল;
দেবষানীয়ে যেতিয়া জানিলে যে শৰ্মিষ্ঠা তেওঁৰ দাসী নহয়
সতিনী হে, তেতিয়া খণ্ড একেবাৰেই শুক্ৰৰ শুচৰ পালেইগে।
দেবষানীৰ খণ্ড দেখি বজাৰম শুক্ৰৰ কথালৈ মনত পৰি দেব-
ষানীৰ পাচে পাচে গৈ শহৰেকৰ ঘৰ ওলালাইগে; শুক্ৰৰ বচন
পেলোৱত খণ্ড উঠি শুক্ৰই জৰা হবলৈ শাশু দিলে। চাই
থাকোতেই যষাতি দাত সৰা চুলি পকা, থকৰ বকৰ কৰা
বুঢ়াটি হৈ পৰিল;

যষাতি শুক্ৰৰ চৰণত দীঘল দি পৰিল; তেতিয়া শুক্ৰই
কলে “যদি বাৰবাক এই অবস্থা দিব পাৰা তেতিয়া তোমাৰ
ডেকা কাল আকো ঘূৰাটি পাৰা? ইয়াত বাহিৰে আৰু
মোৰ উপায় নাই।” ত্বকে বেজাৰে যষাতি দেবষানীৰ সৈতে
আকো ঘৰ পাগেছি।

ইয়াৰ পিতে কিছুকাল পুকক জৰা বোগ দি ডেকা কালৰ

সুখ তোগ কবি আকেই জব। ওভোটইলৈ পুকক বাজ্য দি
য়বাতি স্বর্গলৈ শুচি গল।

পুক শর্মিষ্ঠাব নুমলীয়া পুতেক। দেবযানৌব ছুটাই আক
শর্মিষ্ঠাব ডাঙ্গব ছুটাই পিতাকব জব। বোগ লবলৈ মাস্তি
নোহোৱাত বাজ্য নিদিলে বৰঞ্চ শাও হে দিলে।

দ্রোপদী ।

পাঞ্চাল দেশৰ বজা ক্রপদ । এওঁ এজন বৰ প্ৰতাগী বজা আছিল । প্ৰজায়ো এওঁৰ বাজ্যত বৰ সুখেৰে বাস কৰিছিল বাজ্যৰ কেউপিনে ষেনিয়েই চোৱা তেনিয়েই জয় জয় ময় ময়, তথাপি বজা বাণীৰ মনত অকনো সুখ নাই । তেওঁ-লোক দুয়ো প্ৰায় আদহীয়া হল, ইমানতো সন্তান এটি ও নইল এই দুখেই তেওঁলোকক জুয়ে দহাহি দহিব লাগিছিল ।

অনেক যাগ, যজ্ঞ, দান, পুণ্য কৰিছেহে হয়, কিন্তু ঈশ্বৰে চকু মেলি চোৱা নাই । ষিমানেই দিন পুৰণি হৈ আহিৰলৈ ধৰিছে সিমানেই তেওঁলোকৰ মনকষ্ট বাঢ়ি আহিবলৈ ধৰিছে । কিয়নো অগুৰ্তক হৈ মৰিলে নবকত সদায় পৰি থাকিব লাগিব; আৰু এওঁৰ উপৰি পুৰুষ সকলো পিণ্ড নেপালে স্বৰ্গৰ পৰা খহি পৰিব । এইবোৰ কথাকে চিন্তি ভাবি বজা বাণীৰ মনৰ সুখ অকনো নাইকিয়া হল । মন সদায় মৰা থাকে, জুলুকা লাগি থাকে ।

এদিন সভা পাতি ক্রপদ বজা বহি আছে এনেতে ভৰবাজ মুনিৰ পুত্রেক দ্রোণ আহি ওলাসহি, দ্রোণ আৰু ক্রপদ সক কালত একেলগে পঢ়িছিল ; আৰু দুয়োৰো বৰ মিল আছিল । দ্রোণৰ এতিয়া দুববস্থা হোৱাত বজাৰ উচৰলৈ আহি পূৰ্বৰ দৰেই সমনীয়া ভাৰে বাবহাৰ কৰিছিল । বজাই ইয়াত বেয়া

ପାଲେ । ଚିନାକୀ ଦିଲତୋ ଚିନି ନେପାଲେ । ବସନ୍ତ ଅପରାନ
କବି ସଭାର ପରା ଖେଦାଇ ଦିଲେ । ଇହାର ପିଚତ ଦ୍ରୋଗ ହଞ୍ଚିନା
ପୁରୁଷ ବାଜ କେଇରବ ସକଳର ଅନ୍ତର ଶିକ୍ଷକ ହୈ ଶ୍ରୀ-ଦକ୍ଷିଣୀ ସ୍ଵକପେ
ତେଓଲୋକର ହତୁରାଇ ଦ୍ରୂପଦକ ଧରାଇ ଦ୍ରୋଗର ଓଚବଲେ ଅନାଲେ ।
ଦ୍ରୋଗେ ପ୍ରତିଶୋଧ ଲୈ ଏବି ଦିଲେ ।

ଦ୍ରୂପଦେ ବାଜ୍ୟ ଏବି ଦ୍ରୋଗକ ମାବିବ ପରା ଏଟା ପୁତ୍ର ପାବଲେ
ସଜ୍ଜ ଆବସ୍ତ୍ର କବିଲେ ସଜ୍ଜତ ଇଟ୍ ଦେରତା ତୁଫ୍ଟ ହଲ । ସଜ୍ଜର ନାମ
ଅଗ୍ନିବ ପରା ଏଟି ଲବା ଆକ ଏଜନୀ ହୋରାଲୀ ଶ୍ଲାଳ । ଲବାଟୋର
ଧୁଷ୍ଟଦ୍ୟମ୍ଭ ଆକ ହୋରାଲୀ ଜନୀର ନାମ ଦ୍ରୌପଦୀ । ଏହିକ
ପାଞ୍ଚାଲୀ, ଯାଜ୍ଞସେନୀ ଆକ କୁର୍ମାଓ ବୁଲିଛିଲ । ସଜ୍ଜସେନ (ଦ୍ରୂପଦେ
ଆକ ଏଟା ନାମ) ସଜ୍ଜାଇ ଅର୍ଜୁନର କପ ଶୁଣବ କଥା ଆଗବେ ପରା
ପରା ଜାନିଛିଲ । ସେଇ ବାବେଇ ଜୀଯେକ ତେଓଲୋକେ ଦିବଲୈ
ମନତେ ଭାବି ଦେଇଲାଇ । ସଦିଓ ଆନ ଆନ ମାଝୁହେ ଜତୁ ଗୃହତ
ପାଣ୍ଡବ ମବିଲ ବୁଲି କୈଛିଲ ତଥାପି ଯଜ୍ଞସେନେ ଏହି କଥା ବିଶ୍ୱାସ
ନକରିଛିଲ । ବିଯା ଦିବର ହଳତ ବହୁତ ଓପରତ ଏଟା ମାଛ ଥଲେ,
ମେଇ ମାଛଟୋ ସଦାୟ ଘୁବି ଥାକେ । ତଳତ ଏଚକ ପାନୀ ଥଲେ ।
ଯି ଜନେ ଏହି ପାନୀ ଚକୁଲେ ଚାଇ ଚାଇ ମେଇ ମାଛଟୋର ଚକୁଟୋ
ବିକ୍ରିବ ପାବିବ ଦେଇ ଦ୍ରୌପଦୀକ ପାବ ବୁଲି ଘୋଷଣା କବିଲେ;
ଆକ ଏଥିର ଡାଙ୍କର ଧେନୁଣ୍ଡ ଓଚବତେ ଦେଇ ଦିଲେ । ମେଇ ଖନ
ଧେନୁଣ୍ଡରେ କାଢି ମାବିହେ ମାଛର ଚକୁ ଫୁଟାବ ଲାଗିବ ।

ଏଦିନ ସକଲୋଲୈକେ ଖବର ଦିଲେ ଯେ ଯି ପାବେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ
କବି ଦ୍ରୌପଦୀକ ନିୟକହି । ଖବର ପୋରା ମାତ୍ରେଇ ସଜା ମହାବାଜ

ডেকাবজা, বজাৰ কোঞ্চৰ আৰু অন্যান্য ভাল মানুহোঁ
ড্রোপদীক পোৱাৰে আশাৰে পাঞ্চাল বাজ্য ভবি পৰিষিছি।
ইয়ালৈ মতা প্রাণী কেওঁ নাছিল। ক্ষত্ৰিয় আহিছিল হোৱা-
লীৰ আশাৰে, বৈশ্য আৰু শূদ্ৰ আহিছিল জলপানৰ আশাৰে।
বামুন আহিছিল জলপান আৰু দক্ষিণা দুয়োটাৰ আশাৰে।
খাষি মুনি সকলো ইয়াৰ পৰা বাদ পৰা নাছিল। তেওঁলোক
আকো এনেয়ে ৰং চাবলৈ আহিছিল।

যোলদিন এইদৰেই মানুহ আহি আছে। বজা ঘৰিয়া
কথা। খোৱাই থাইছে শোৱাই শুইছে, দিন বাতি একো
চিন নাইকিয়া হৈছে। শেহৰ দিনা লক্ষ বিক্ষাৰ দিন।
ড্রোপদীক সুন্দৰ কৈ কাপোৰ পিঙ্কাই হাতত ফুলৰ মাল। দি-
যেতিয়া তেওঁৰ কণৰ কথা মুখেৰে বৰ্ণনা কৰিব নোৱাৰিঃ—
‘বগী তৰা, তাতে সোনেৰে গিলিপ মৰা।’ আহিবৰ পৰত যি
সভাচাবলৈ যাওঁ বুলিহে ওলাই আহিছিল, সিও ড্রোপদীক
দেখি লোভ সামৰিব নোৱাৰিএ বাৰ লক্ষ্য ভেদ কৰিবৰ কাৰণে
চেষ্টা কৰি চাবলৈ মন মেলিলে।

এতিয়া ধৃষ্টদ্রুতই ক্ষত্ৰীয় সকলক সম্বোধন কৰি কলে,
‘বাইজ সকল ! লক্ষ্য বিন্ধি ড্রোপদীক বিয়া কৰাগুক।’ এই
বুলি কৰলেহে পালে, চহুৰ্কী মানুহৰ দক্ষিণাত গৰালৰ গুৰিত
বামুনৰ যেনে হেঁচা-তেপা হয়, ধেনুৰ ওচৰতো সেয়ে হ'ল।
পিচে এজন এজন কৈ প্রায় সকলোৱেই চেষ্টা কৰি চালে,
লক্ষ্য ভেদ কৰা দুৰু কথা অনেকে ধেমু খন দাঙ্গিবকে নোৱা-

বিলে ? কর্ণ, দ্রোণ, ভৌমুর নিচিনা প্রসিদ্ধ বৌব সকলেও লক্ষ্য ভেদ করিব নোরাবিলে । সকলো লাজত তলমূৰ কৈ বহি পৰিল । গোটেই সভা খন্তেকলৈ কাহ পৰি জীণ যোৱা হ'ল । তেতিয়া খৃষ্টহ্যন্মই সমাজলৈ চাই কৰলৈ ধৰিলে, “মোৰ পিতা দ্রুপদে উপযুক্ত ক্ষত্ৰিয়লৈ—ভৱীক দিবব মনেৰে এই পথ কৰিছিল । কিন্তু দুর্ভাগ্য বশতঃ কোনো ক্ষত্ৰিয়ই লক্ষ্য ভেদ করিব নোৱাৰিলে ! সেই বাবে এতিয়া আপোনা সকলৰ ভিতৰত যেয়ে পাবে লক্ষ্য ভেদ কৰি মোৰ ভৱীক বিয়া কৰাই পিতাৰ প্রতিজ্ঞা বাখক । এই কথা শুনি বামুণৰ মাজৰ পৰা এজন জটীয়া বামুণ লক্ষ্য ভেদ কৰিবলৈ ঠিয় হল । ইয়াকে দেখি গোটেই সভাই হ'হি গিৰ্জনি মাৰি দিলে । বামুণ বোৰেও তেওঁক পগলা বুলিহে ঠাৰবাৰ খুজিছিল । কিন্তু একো বাধা বিধিনি নেমানি, ঈশ্বৰৰ চৰণ চিহ্নি আক্ষণ আক সাধু মণ্ডলীক সেৱা কৰি লাহে লক্ষ্যৰ ওচৰ চাপিল । ধীৰ আৰু স্থিৰ ভাবে ধেনুত জোৰ দি একেপাত শাবেই মাছৰ চকু বিক্ষিলে । অনেকে এই কথা অবিশ্বাস কৰাত মাছটোকে কাটি আনি সভাৰ মাজত পেলাই দিলেছি । প্রতিজ্ঞা মতে দ্রৌপদীয়ে সেই অচিনাকী আক্ষণ জনক বৰণ কৰিলে ।

দ্রৌপদীক হাতত ধৰি এওঁ সভাৰ মাজৰ পৰা ওলাই যাৰ খোজেও তই এখন তয়াময়া ঘুঁজ লাগিল । তেওঁ যুজত সকলোকে পৰাস্ত কৰি দ্রৌপদীক লৈ ঘৰলৈ গুচি গ'ল ।

এৱেই অর্জন । গধুলী চোতাসৰ মূৰৰ পৰা ভৌমে মাত লগালে, “আই ! আজি এটি ভাল ভিক্ষা পাই আনিছে ।” মাকে কলে, “বোপাই পাটেঁটিয়ে সমানে ভগাই খোৱা ।

জতু গৃহৰ পৰা পলাই আহি আজি প্ৰায় বাৰ বছৰ এই দৰেই পাণ্ডবহঁতে বনে বনে মাগি খুজি খাই ফুবিছে । ব্যাসৰ মুখে দ্রৌপদীৰ স্বয়ম্বৰৰ কথা গম পাই বামুণৰ বেশ ধৰি তালৈ গৈছিল ।

ইফালে ক্রপদে অচিনাকী বামুণ এটাই ছোৱালী জনী লৈ ঘোৱা দেখি মৃত প্ৰায় হৈ চোৰাং চোৱাৰ হত্তুৱাই তেওঁলোকৰ খবৰ কৰাই পাচ দিনা পুৱা বজাৰ ঘৰটৈল মতাই অনালে ।

ষেতিয়া জানিব পাবিলে যে যাক দিম বুলিছিল তেওঁৰ হাততে দ্রৌপদী পৰিছে তেতিয়া তেওঁৰ আৰু আনন্দৰ সামা নবল । ততালিকে সমাৰোহেৰে বিয়া দিবলৈ কাৰবাৰ কৰিলে । যেতিয়া জানিলে যে দ্রৌপদীক পাটোজনে বিয়া কৰাব, বজা আকো বিষম সমস্তাত পৰিল । ব্যাসদেৱ আহিহে এই বিপদৰ পৰা উকাৰ কৰিলেহি ।

ইয়াৰ পিচত পাণ্ডবহঁতক হস্তিনালৈ আনিলে । ইয়াত কিছুদিন থকাৰ পাচত পাশাখেলা হয় । খেলত যুধিষ্ঠীৰ হাৰে । দ্রৌপদীক বজস্বলা অবস্থাত সভালৈ আনি অনেক লঘু লাঞ্ছনা কৰে । আন কি নাঙ্গঠ (বন্ধুবন্ধন) কৰিবলৈকো চেষ্টা কৰিছিল । সৈশ্বৰৰ অনুগ্ৰহত হে বক্ষা পৰিল ।

পাশাত হাৰি বনলৈ যাওঁতে সূৰ্য্যই এওঁক এটা বৰ

দিছিল যে যেতিয়ালকে দ্রৌপদীয়ে আত্মাব নকরে তেওঁর চৰুব ভাত আঞ্জা যিমানক খুরাই লুধুকায়। এই বৰুব শৃণত বহুত আপদ বিপদৰ পৰা তেওঁ বক্ষা পৰি আছিল।

কাম্য বনৰ পৰা, অকলশবীয়া অবস্থাত পাই, এদিন জয়জ্ঞথে দ্রৌপদীক চুবকৈ আনিছিল। পিচে যথাসময়ত ভীম আৰু অজ্ঞুনে পাই জয়জ্ঞথৰ হাতৰ পৰা একৱাই আনে। এই ষটনাৰ পাচতে দ্রৌপদী যে সতী এই কথাটোত তেওঁৰ অহঙ্কাৰ হয়।

এই অহঙ্কাৰ চূৰ্ণ কৰিবৰ কাৰণে শ্ৰীকৃষ্ণই অকালতে এজোপা আমত এটা পকা আম লগোৱালে। দ্রৌপদীৰ সেই আয় দেখি লোত লাগিল। অজ্ঞুনক খাটিলুটি আমটো পৰাই আনিলে। এনেতে শ্ৰীকৃষ্ণ আহি কলেছি বে সেই আমটো এজন ঋষিৰ নিমিত্তে আছিল। এনেদৰেই সদায় একোটা আৰু পকি থাকে। ঋষি আহি আম নেপালে শাপি ধৰংস কৰিবহি। এই কথা শুনি সকলোটিয়ে শ্ৰীকৃষ্ণক বক্ষা কৰিবলৈ খাটিলে। তেতিয়া তেওঁ কলে যে তেওঁলোকৰ গাইপতি মনৰ শৃণু কথা প্ৰকাশ কৰিলে আম এনেয়ে গচ্ছত লাগিব।

প্ৰত্যেকেই কলে, আৰু আম গচ্ছত লাগো লাগো হৱাগৈ। দ্রৌপদীয়ে আচল কথা নোকোৱাত আম আকো নামি আহি বলে ধৰিলে। তেতিয়া এটায়ে ডাবি ছকিদিয়াত কলে, ৰমই এদিন কৰ্ণৰ কপ দেখি ভোল গৈছিলো। আৰু তেওঁক

স্বামী পাবৰ ইচ্ছা কবিছিলো' । সেই কথাত সকলোৱে দ্রৌপদীক নিন্দা কবিবলৈ ধৰিলে । দ্রৌপদীৰো গৰ্ব ভাৰ মনৰ পৰা গল । আম গছত লাগি পৰিল ।

বাৰ বছৰ বনত থাকি সৌবিক্ষ্টী বেশে বিবাট বাজাৰ অস্তঃ পূৰ্বত থাকে । ইয়াতে বজাৰ খুলশালীয়েক কীচকে এওঁৰ সতীত নষ্ট কবিব খুজি ভীমৰ হাতত প্ৰাণ হেকৱায় ।

পাঁচ জনৰ ফালৰ পাঁচোটি পৃতেক হৈছিল । ভাৰত যুদ্ধত অশ্বথামাই মনে মনে বাতি পাঞ্চৱইত বুলি আটাইকেউটা কাটি পেলালে । দ্রৌপদীৰ খং আক বেজাৰ মাৰ নিয়াবলৈ অজ্জনে অশ্বথামাৰ মূৰৰ মণি কাটি আনি তেওঁৰ হাতত দি সাস্তনা কবিলেহি ।

যুদ্ধৰ পাচত যুধিষ্ঠিৰ বজা হ'ল, আৰু দ্রৌপদী বাণী হৈ কিছুকাল সুখেৰে কটাই সেঁ। শৰীৰেৰে স্বর্গলৈ যাবলৈ পাঁচ পাঞ্চৱে সৈতে খোজ ললে । কিন্তু বাটতে তবি পৰ্বত নামে এটা পৰ্বতত মৰি থাকিল । কিয়নো এওঁ অজ্জনক আন কেই জনতকৈ অলপ বেছি ভাল পাইছিল ।

দ্রৌপদী এগৰাকী হিন্দুৰ আদৰ্শ সতী । তেওঁ কপত ষেনে শুণতো তেনে । তেওঁ নিজৰ পুণ্যৰ বলেৰে পাঁচজন স্বামী ভজিও হিন্দু জগতৰ প্রাতঃ স্বৰ্গীয়া তিক্তা । এওঁ কেতিয়াও কেনো পাপ কৰা নাছিল । সেই হে আজিও গায় :—

“অহলা, দ্রৌপদী, কুন্তী, তাৰা, মনোদৰী তথা,
পঞ্চকন্তা স্মৰে নিত্যং মহাপাতকনাশনম্ ।”

সাবিত্রী ।

বজা দ্যমৎসেনৰ সত্যবান নামে এটি লৰা আছিল ।
সত্যবান উপজিবৰ দিনাই বাপেক কণা হয়, আৰু শক্ৰৰে বাজ্য
কাঢ়ি লয় । তেওঁৰা বজা হাবিলৈ পলাই ঘায় আৰু লগতে
পুত্ৰ পৰিবাৰলৈ ঘায় ।

মদ্র দেশৰ বজা অশ্বপতিৰ সাবিত্রী নামে এটি খুনীয়া
ছোৱালী আছিল । ছোৱালীটি বিয়া দিবৰ সময় হৈছে ।
এনেতে এদিন সাবিত্রীয়ে বাপেকক কলে, “পিতৃ ! মই
এবাৰ তৌৰ্থ্য পৰা আহোগৈ ।” বাপেক জীয়েকৰ কথাত মাঞ্চি
হল, আৰু লগত লগুৱা লৈ পাঞ্চিত উঠি তৌৰ্থ্যলৈ যাত্রা
কৰিলে । কিছুদিনৰ পাছত উভটি আহোতে উঠি অহা পাঞ্চিব
পৰা এজন মানুহ দেখিলে আৰু কৰ মানুহ কি কথা সকলো
বৃক্ষাল্প সোধালে । আৰু উপযুক্ত বৰজানি তেওঁক মনে মনে
স্বামী বৰণ কৰিলে । তেওঁৰেই হৈছে সত্যবান—বৰণ কেঁচা
সোগৰ নিচিনা, শৰীৰ শকত আৱৰত ।

সাবিত্রী ষব পালেহি । লাহে লাহে এই কথা বজা
অশ্বপতিৰ কানত পবিল, আৰু তেওঁ এই কথাৰ বাবে মহাধি
নাৰদৰ পৰামৰ্শ লবলৈ বুলি ভাবি থাকোতেই নাৰদ আহি
ওলাঙ্গহি আৰু কথাখিনি শুনি কলে, “সত্যবানৰ আয়ুৰ
অলপ । আজিৰ পৰা এবছৰ পূৰ্ব হৰু দিনাই সত্যবান

মরিব ।” তেজিয়া বাপেকে সাবিত্রীক মাতি আনি এই কথা
ক’লে, কিন্তু সাবিত্রীয়ে কলে, “মই যেতিয়া আগেয়ে সত্যবানক
স্বামী বৰণ কৰিলোঁ। মোৰ আৰু প্ৰতিজ্ঞা নেভাসোঁ। মোৰ
ভাগ্যত যি আছে হব । তাক কোনেও খণ্ডাব নোৱাৰে ।”
তেজিয়া বাপেকে অনেক বুজালে কিন্তু সাবিত্রীৰ মন একোত্তে
ভুলাব নোৱাৰিলে ।

তেজিয়া নাৰদ তাৰ পৰা গুটি গল । অশ্বপতিয়ে জীয়েকৰ
এনেকুৱা দৃঢ় প্ৰতিজ্ঞা দেখি, আৰু সাবিত্রীৰ মন ঘুৰাব নোৱাৰি
অগত্যা বিয়াৰ দিন ঠিক কৰিলে । সাবিত্রীক সত্যবানৰ লগত
অৰণ্যতে অশ্বপতিয়ে বিয়া দিলেগৈ । কিয়নো সত্যবানে
মাক বাপেকক এৰি থৈ আহিবলৈ মাস্তি নহল । বজাই অতি
বেজাৰ আৰু খঙ্গত সাবিত্রীৰ লগত এজনা মাথোন লিগিবী
দিলে । সাবিত্রীয়ে পিতৃ-মাতৃক সেৱা কৰি বিদায় লৈ হাবিৰ
মাজৰ পাতৰ জুপুৰিত থাকিবলৈ ধৰিলো । সত্যবানৰ মাক
বাপেকে সাবিত্রীক পাই বনৰ সকলো দুখ কষ্ট পাহিবলো
সত্যবানে সাধীক পাই আনন্দেৰে কাল কটাবলৈ লাগিল ।
সাবিত্রীয়ে তেওঁৰ শহুৰ শাহু আৰু স্বামীক অচলা ভক্তি কৰি
থাকিল ।

সত্যবানৰ মৃত্যু যে হব এই কথা সাবিত্রীৰ বাহিৰে আন
কৰে নেজানে । সাবিত্রীয়ে আঙুলি মূৰত লেখি থাকোতেই
দিনৰ পাচত পৰ, পঘৰ পাচত মাছ যাবলৈ ধৰিলে । সাবিত্রীৰ
ওপৰত এটা ডাঙৰ ছাই ষেন তেওঁক ঢাকি পেলাইছে ।

চাঁওতে চাঁওতে শেষ হবলৈ আৰু তিন দিন মাত্ৰ আছে। তেতিয়া সাবিত্রীৰ অন্তৰত শোকে খুন্দিয়া খুন্দি কৰিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু জানোচা শহুৰেক শাহুৱেকে গম পাই সেই ভাবি দেখাই বেজাৰ কৰা নাছিল। সাবিত্রীয়ে সেই দিনাৰ পৰা তিৰাত্ৰ ব্ৰত আবস্থ কৰিলে।

বছৰ পূৰ্ণ হস। সত্যবান আগদিনাৰ দৰে হাবিৰ ফঙ
মূল ও আৰু কাঠ আনিবলৈ যাবলৈ ওলাল। তেতিয়া
সাবিত্রীয়ে কলে, “স্বামী মোৰো আজি বনখন চাৰৰ মন
হৈছে। দাসীক লগতে লৈ যাওক।” তেতিয়া সত্যবানে
কলে,—“ঠাইবোৰ হাবি, কাইটেৰে ভৰা; তুমি তাত দুখ
পাবা। তুমি যাব নেলাগে ময়ে ধূনীয়া ফুল আনি ইয়াতে
দিম।” কিন্তু সাবিত্রীয়ে বৰকৈক ধৰাত নিবলৈ ওলাল। দুয়ো
যাবলৈ ধৰিলে : চাঁওতে চাঁওতে দুয়ো অগাধ হাবিৰ মাজ
পালৈগৈ। সাবিত্রীৰ বুকু ফাটি যাওঁ, ফাটি যাওঁ হল। যাওঁতে
বাটত সত্যবানে সাবিত্রীক নানা ফুল, ফল দেখুৱাই নিবলৈ
ধৰিলে অন্তৰ সত্যবানে কলে, “তুমি ইয়াৰ তলতে বহা;
মই গচ জোপা দলি লওঁ। এই বুসি তেওঁ গচত উঠিল।
দুঘাপ মান মাৰ্বেতেই তেওঁৰ মূৰটো ঘুৰাবলৈ ধৰিলে।
সাবিত্রীয়ে তেতিয়া তেওঁক নামি আহিবলৈ কলে। সত্যবান
নামি আহি সাবিত্রীৰ কোলাতে মূৰটো পেলাই পৰিল আৰু
তেতিয়াই তেওঁৰ প্ৰাণ বায়ু গ'ল। তেতিয়া সাবিত্রীৰ বুদ্ধি
হেৰাল ! মৃত স্বামীৰ মূৰ কোজাঙ্গলৈ কান্দিবলৈ ধৰিলে,

আক তেওঁর লগতে আণত্যাগ কৰিবলৈ প্রতিজ্ঞা কৰিলে ।

ইফালে যম বজাৰ বহিত সত্যবানৰ নাম ওলাল । তেওঁ সত্যবানৰ জীৱটো আনিবলৈ দৃঢ় পঠিয়ালে । কিন্তু সতীৰ তেজ দেখি দৃত ওচৰ চাপিব নোৱাৰি আকো যম বজাক কলেগৈ । তেতিয়া যমে সকলো কথা জানি নিজেই আহি সাবিত্রীৰ ওচৰ পালেছি ।

সাবিত্রীয়ে যম বজা অহা দেখি অনেক স্তুতি কৰিবলৈ ধৰিলে । অন্তত যদে তেওঁৰ স্তুতিত তুষ্ট হৈ কলে, “কপালৰ বিধান কোনেও থকাৰ নোৱাৰে । ময়ো আন এজনৰ আজ্ঞাবহ ভৃত্য । তুমি সত্যবানৰ কাৰণে বেজাৰ নকৰিবা । তোমাৰ গুগত মই মুঞ্চ হৈছে ।, দুখত দুখী হৈছে ।, কিন্তু উপায় নাই । তথাপি তুমি ভাল পাবৰ কাৰণে সত্যবানত বাহিৰে যিহকে বিচাৰা তাকে দিম ।” তেতিয়া সাবিত্রীয়ে কলে, “মোৰ পিতা অপুত্রক, তেওঁৰ যেন পুত্ৰ হক । যমে ‘তথাস্ত’ বুলি, সত্যবানৰ জার লৈ ঘাবলৈ লাগিল । কিন্তু সাবিত্রীয়ে যমৰ পিচ এবা নাছিল । তেতিয়া যমে আকো কলে, তুমি মোৰ পিছে পিছে কিয় আহিছা । তোমাৰ ইচ্ছামতে আক এটা বৰ খোজা মই দিম ।” তেতিয়া কলে, “মোৰ শহৰ অঙ্ক, তেওঁ যেন পুনৰ চকু পায় ।” যমে ‘তথাস্ত’ বুলি ঘাবলৈ লাগিল । কিন্তু সাবিত্রীয়ে আকো পাচে পাচে গৈ আছিল । তেতিয়া যম বজাই কলে, “মই কত কওঁ তেওঁ তুমি মোৰ

পাচে পাচে আহি আছা। আক কি বৰ লাগে কোৱা। তেতিয়া
সাবিত্রীয়ে কলে, “মোৰ শহৰে ঘেন হেবোৱা বাজ্য পুনৰ
পায়। যমে “তাকে হক” বুলি কৈ ঘাবলৈ ধৰিলে। সাবিত্রীয়ে
তেওঁৰ আকেৰ পাচ লোৱা দেখি সেই বাব কলে, “এইবাৰ এটা
বৰ তোমাৰ নিজৰ কাৰণে লোৱা।” তেতিয়া সাবিত্রীয়ে
কলে, ‘মই ঘেন এশ পুত্ৰৰ মাক হওঁ। যমে কথাতো
ভাৰি নেচাই “সেঘে হক” বুলি ঘাবলৈ ধৰিছে, এনেতে
সাবিত্রীয়ে কলে, “আপুনি কলৈ ষায়, মোৰ স্বামীক দিয়ক।
আপুনি এতিয়াই মোক এশ লৰাৰ পুত্ৰৱতৌ হবলৈ বৰ দিলে।
কিন্তু স্বামী বিনে আপোনাৰ এই বৰ কেনেকৈ ফলিব।”
তেতিয়া যম এনাজৰিবে বান্ধ খাই মহা বিপদত পৰিল।
তেওঁ কলে; ধন্ত সাবিত্রী। ধন্ত তোমাৰ সতীত্ব!
তোমাৰ সতীত্ব অভাৱত মৃত পতিৰ জীবন ঘূৰাই পালা।
তোমাৰ নাম চন্দ্ৰ দিৱাকৰ থাকে মানে থাকিব।” এই বুলি
আশীর্বাদ কৰি যম গুঁটি গ’ল। সাবিত্রীয়ে জীৱটো আনি
সত্যবানৰ দেহত লগাই দিয়া মাত্ৰকে সত্যবান উস্ বাম বুলি
উঠি বহিল, আক কলে; “মই আজি বহত বেলি শুলোঁ। বাতি
হল, তুমিও মোক জগাই নিদিলা, ঘৰত পিতৃ মাতৃয়ে চিন্তা
কৰিব পায়, এতিয়া আক ঘৰলৈ ঘাব নোৱাৰোহিঁক।

ইফালে ঘৰত বাপেকৰ চকু ঘমৰ বৰ মতে ভাল হল।
কিন্তু চকু ভাল হ’ল যদিও সাবিত্রী সত্যবানক নেদেখি দুঃখে
কান্দিবলৈ, ধৰিলে, আক অনেক বিলাপ কৰি আছে, এনেতে

सावित्री ओ सत्यवान दुयो उलालहि । तेतिया तेंग्लोकक
देखि बृक्ष पितृ मातृव आनन्दव सीमा नोहोरा ह'ल ।
सावित्रीये तेंग्लोकव आगत सकलो कथा भाजि पाति कले
आक चकु भास होराव कथा कले । तेतिया एই बोव
कथा शुनि शहरक शाहरेकव आनन्दव छधावि चकुलो बै
गल । आक सावित्रीक माटिते थबने मृबते लव ताव ठिक
नोहोरा ह'ल । सावित्री आटाइबे आलासव लाक ह'ल ।
एই दबे कैइदिन मान धकाव पाहत एदिन एटा छत आहि
कलेहि ये आपुनि गै आको निज बाज्यात बजा हव लागे ।
तात आपोनाक बजा पातिबैले अनेके मन करिछे ।”

तेतिया तेंग्लोकव आनन्दव पाव नाइ । लबालबिकै
यावैले उलाल । सावित्रीये तेंग यमव पर पोरा बव
फलिओरा देखि बव बं पाले । तेंग्लोक गै नगव पालेगै
आक तात तेंग्क बजा पातिले, आक आति शुख्तेव बाज्य
चलावैले धरिले । इफाले सावित्रीव माकव घवत एই कथा गम
पाले, आक अपुत्रक बजाव पुत्र हल । तेतिया आटाइबोव
आहि बजाव घव भवि पविल । लाहे लाहे सावित्री एश पुत्रव
माक हल, आक शुख्तेव काल नियावैले धरिले ।

सेहिहे एतिया हिन्दू माझुहे छोरालौक सावित्रीव दबे
गुणरत्ती आक सत्ती हवैले, तेंग्व दबे श्वामी सेरा करिव पवा
हवैले बुलि आशीर्वाद करे ।

ନଳଦମୟନ୍ତ୍ରୀ ।

ଅତି ପୁରୁଣି କାଳତ ନିଷଥ ବାଜ୍ୟତ ବୀରସେନର ପୁତ୍ରେକ ନଳ
ବଜା ଆଛିଲ । ତେଣୁ ମହା ଶ୍ରୀ, ଜ୍ଞାନୀ, ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ, ସ୍ଵନ୍ଦର,
ସମସ୍ତୀ, ତେଜସ୍ଵୀ ଅକ୍ଷ ଧୀର ସ୍ଵଭାରର ଆଛିଲ ।

ନିଷଥ ବାଜ୍ୟତ ନଳ ଯେନେକୁରା, ବିଦର୍ଭର ଭୌମ ବଜାଓ ଠିକ
ତେନେକୁରାଇ ଆଛିଲ । ତେଣୁବ ଏଟା ଜୀଯେକ ଆଛିଲ, ନାମ
ଦୟମନ୍ତ୍ରୀ । ଦୟମନ୍ତ୍ରୀ କପତ ଦେରତା, ସଙ୍କ, ମାନୁହ ଆଟାଇବେ
ଅମୂପମା ଆଛିଲ । ତେଣୁ ସକବେ ପରା ସଥି ସକଳର ଲଗତ
ଉମଳି ଫୁରିଛିଲ । ଆକ୍ଷ ସଥିଯେକ ହିଂତେଓ ସଦାୟ ନଳର କଥା
ଦମୟନ୍ତ୍ରିକ କୈଛିଲ ଆକ୍ଷ ନଳର କପଣଗର କଥା ଶୁଣି ତେଣୁବ
ମନତ ନଳର ପ୍ରତି ଅଲୁବାଗ ଜମିଲ ;

ନଲେଓ ବହୁତ ଦିନର ପରା ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର କପ ଶୁଣବ କଥା ଶୁଣି
ଆଛିଲ, ଆକ୍ଷ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର ନିମିତ୍ତେ ମନ ସଦାୟ ବ୍ୟାକୁଲ ଆଛିଲ ।
କିନ୍ତୁ ବିଧାତାର ଲିଖନ କୋନେଓ ଥଣ୍ଡାବ ନୋରାବେ । ଏଦିନ ଗଧୁଲୀ
ବେଲିକା ନଳ ନିଜର ଅନ୍ତେସ ପୁରବ ଫୁଲନି ବାବୀତ ଫୁରି ଫୁରିଛିଲ ।
ଏନେତେ ତେଣୁ ଏଟା ହାଇ ଦେଖିବିଲେ ପାଲେ । ଭାଲ ଦେଖି ତାକ
ଧରି ପେଲାଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଚରିତ କଥା ଯେ ଧରା ମାଏକେ ହାହ-
ଟୋରେ କବିଲେ ଧରିଲେ “ହେ, ବାଜା । ତୁମି ମୋକ ନେମାବିବା,
ତୋମାର ମହି ଅଭିଲାଷ ସିନ୍ଧି କବିମ । ତୋମାର ନିଚିନାଇ
ଧୂନୀଯା ଭୌମର ଜୀଯେକ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର ଲଗତ ତୋମାର ମିଳନ କରାଇ

ଦିମ ;” ଏହି କଥା ଶୁଣି ନଳବ ଅଞ୍ଚଲ ନାଚିବିଲେ ଧରିଲେ ଆକୁ ହାହଟୋ ଏବି ଦିଲେ ।

ହାହଟୋ ଚାଉଁତେ ଚାଉଁତେଇ ନଳବ ଚକୁବ ପରା ଆତବ ହଲ ଆକୁ ବିଦର୍ଭ ଓଜାଲଗୈ । ଆକୁ ଯତ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ସଦାୟ ସଥୀ ସକଳବ ସୈତେ ଫୁବି ଫୁବେ, ସେଇ ଫୁଲନି ବାବିତ ଓଲାଲଗୈ । ସେଇ ଦିନାଓ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ସଥୀଯେକ ସକଳବ ସୈତେ ଫୁଲ ତୁଳିବିଲେ ଗଲ । ଆକୁ ଫୁଲନିବ ମାଜତ ପୁଖୁବିତ ଧୂନୀୟା ହାହ ଏଟା ଦେଖି ଧରି ଦିବିଲେ ସଥୀଯେକହାତକ ଖାଟିଲେ । ସେତିଯା ସଥୀ ସକଳବ ସୈତେ ହାହଟୋ ବେଢ଼ି କୁଡ଼ି ଧରିଲେ ତେତିଯା ହାହଟୋରେ ମାନୁହର ଦବେ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀକ କଲେ “ନିଷଧ ବାଜ୍ୟତ ନଳ ନାମେ ଏଜନ କପେ ଗୁଣେ ଅତୁଳନୀୟ ବଜା ଆ’ଛେ । ତେଓର ଦବେ ଧୂନୀୟା ବଜା ଆକୁ ମାନୁହର ଭିତବ୍ବତ ନାହିଁ । ତୋମାକ ତେଓର ସୈତେ ମିଳ କରାବର ମୋର ବାଙ୍ଗା । ସଦି ଭଗ୍ୟତ ଥାକେ ତେଣେ ନଳ ତୋମାର ପତି ହେ ତୋମାର କପ ଗୁଣବ ସାର୍ଥକ କରିବ ।” ଏହି କଥା ବୋର ଶୁଣି ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ଆନନ୍ଦତ ବିଭୋବ ହେ କଲେ । “ବିଧିଯେ ଗୁଣ-ବାନ ନଳକ ମୋର କାବଣେ ଶ୍ରଜିଲେ । ମଇ ନଳକହେ ଏକ ମାତ୍ର ପତିବରଣ କରିମ ।” ଏହି ଥବର ଦି ହାହଟୋକ ନଳବ ଘଚବିଲେ ପଠିଯାଇ ଦିଲେ । ହାହେ ନଳବ ଆଗତ ସକଳୋ କଥା ଭାଙ୍ଗି ପାତି କଲେ । ନଲେ ହାହିବ ମୁଖେ ଏନେକୁ଱ା ଆନନ୍ଦଦାୟକ କଥା ଶୁଣି ଆନନ୍ଦତ ଏକୋକେ କବ ନୋରାବିଲେ ଗାତ ହାତ ଫୁରାଇ ହାହଟୋକ ବିଦାୟ ଦିଲେ ।

ସି ଦିନାବେ ପରା ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ହାହିବ ମୁଖେ ନଳବ କଥା ବୋର

শুনিলে সেই দিনাব পৰা আৰু তেওঁ সকলো এবিলে, সখী সকলৰ লগত উমলিবলৈও এবিলে। মাত্ৰ ষতে ততে বহি মন মাৰি কিবা কিবি ভাৰি থাকে। ঘনে ঘনে হযুনীয়া কাঢ়ে। খাৱন শোৱনৰ কালে যে কান-সাব একে বাবে এবিলে। সখী সকলে এট বোৰ দেখি শুনি বাপেক ভৌম নৰপতিৰ আগত সকলো কথা ভাঙি পাতি কলে। আৰু তেতিয়াই বজাই দময়ন্তীৰ সয়ন্ত্ৰৰ সকলো আয়োজন কৰিলে আৰু দেশে দেশ দৃত পথিয়ালে।

দময়ন্তীৰ সয়ন্ত্ৰৰ কথা শুনি অনেক দেশৰ বজা আহি বিদৰ্ভ ভৰি পৰিল। নিমন্ত্ৰণ পাই নলো সৈন্যে যাত্রা কৰিগো। বাটতে দেৱতা সকলে নলক দেখি ভাৰিবলৈ ধৰিলে, ‘নল থাকোতে দময়ন্তীয়ে তামাৰ বৰা নিতান্ত অসন্তৰ। এতেকে ইয়াৰ এটা উপায় নকৰিলে নহয়। তেতিয়া ইন্দ্ৰই নসক মাতিলে, আৰু কলে “নল নৰপতি ! তোমাৰ শুচৰত আমাৰ এটা অনুৰোধ আছে। তুমি সেই অনুৰোধটি বক্ষা কৰিম বুলি প্রতিজ্ঞা কৰা। তেতিয়াহে আমি তোমাক কথাটো কম। নল বৰ বিমোৰত পৰিল, আৰু অগত্যা কৰিম বুলি প্রতিজ্ঞা কৰিলে। তেতিয়া ইন্দ্ৰই কলে, “নল ! তুমি দময়ন্তীক গৈ কৰ লাগে যে সয়ন্ত্ৰত চাৰিজন দেৱতাৰ ভিতৰত এজনক বৰিব লাগে।” তেতিয়া নলৰ মূৰত আকাশী সৰগ ভাগি পৰিল। আৰু কলে, “ময়ে দময়ন্তীক লভিবৰ ঘনেৰে আহিছোঁ। এতেকে মই এতিয়া এনে কাম কৰিম ফেনেকৈ ?

ଅନୁଗ୍ରହ କରି ମୋକ ଶପତବ ପରା ମୁଣ୍ଡ କରକ । କିନ୍ତୁ ଦେରତା ସକଳ ବର୍ଷକୈ ଲାଗିଲ । ନଳ ଅଗତ୍ୟା ସାବଲୈ ବାଧ୍ୟ ହଲ ।’’ ତେଣୁ ଆକୋ କଲେ ମହି ଏଟା ମତା ମାନୁହ । ତେଣେ ସ୍ଥଳତ ଇମାନ ପାଲି ପହରିଯାବ ଆଗତ କେନେକୈ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର ଅନ୍ତେସପୁରୁଷୈଲେ ସୋମାମ । ତେତିଯା ଇନ୍ଦ୍ରଇ କଲେ, ଆମାବ କୃପାତ କୋନେଓ ନେଦେ— ଥାକୈ ସୋମାବ ପାବିବା । ନଲେ ଅତି ବେଜାବ ମନେବେ ସାତ୍ରା କବିଲେ । ଆକ କୋନେଓ ନେଦେଥାକୈ ଭିତବ ସୋମାଇ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର ଆଗତ ଥିଯ ହଲଗେ । ଆକ ଦେରତା ସକଳେ କୋରା ସକଳୋ କଥା କଲେ । ତେତିଯା ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ଲାଜୁକି ଭାବେ ଉତ୍ତବ ଦିଲେ । ଏବାବ ଯେତିଯା ମହି ଆପୋନାକ ଘନେ ଘନେ ପତି ବରଣ କରିଛେ ।, ତାବ ଆକ ଅନ୍ୟଥା ନକରେ ।

ନଳ ତେତିଯା ଉଭଟି ଆହି ଦେରତା ସକଳବ ଆଗତ ସକଳୋ କଥା କଲେହି । ତେତିଯା ଦେରତା ସକଳେ ଆନ ଏଟା ଫଳି ପାତିଲେ ।

ସମୟବ ଆବସ୍ତ ହଲ । ସକମୋବେ ମନତ ଏଟା ନତୁନ ଭାବେ ଖୁଲିଯାବଲୈ ଧବିଲେ । ହାତତ ଫୁସବ ମାଲା ଲୈ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀ ସଭାତ ଉପଶ୍ରିତ ହଲହି । ଆକ ନଳକ ଦେଖା ପାବବ କାବଣ କେଉଫାଲେ ଚାବଲୈ ଧବିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦେଖି ଅବାକ, ପାଂଚ ଜନ ନଳ ଏକେ ଶାବୀତେ ବହି ଆଛେ । (ଦେରତା ଚାବିଙ୍ଗନ ନଳବ ବେଶ ଧବି ନମ୍ବର ଲଗତ ବହି ଆଛେ ।) ତେତିଯା ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ଉଚ୍ଚେସ୍ଵରେ କବଲୈ ଧବିଲେ । “ହେ ପରମେସ୍ଥବ ତୁମି ଆକ ମୋକ ଲାଞ୍ଛନୀ

ନକବିବା । କୁପା କବି ମୋକ ଅକ୍ରୂତ ନଳକ ଦେଖୁରାଇ ଦିଯା ।” ତେତିଯା ଆକାଶୀବାନୌଯେ କୈ ଦିଲେ “ମେହି ପାଁଚ ଜନବ ମାଜତ ସିଙ୍ଗନବ ଡିଙ୍ଗିବ ମାଳା ଲେବେଳା ପରା, ଯାବ ଭବି ମାଟିତ ଲାଗି ଆହେ ଆକ ଯାବ ଚକୁ ଏକେଥବେ ଥକା ନାହିଁ, ପିବିକିଯାଇ ଆହେ ତେରେଇ ଅକ୍ରୂତ ନଳ ।” ତେତିଯା ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ନଳବ ଡିଙ୍ଗିତ ଫୁଲବ ମାଳା ଦିଲେ । ଗୋଟେଇ ସଭାଘବ ମଞ୍ଜଳ ଉକଲିବେ ତଳବଳା-ବଲେ ଧବିଲେ । ଆକ ସକଳୋ ସବା ସବି ଗୁଛି ଗଲ ।

ଇଯାବ ପାଁଚତ ନଳ ଆକ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀ ନିଜବ ଦେଶଲୈ ସାତା କବିଲେ । ଦେରତା ସକଳ ଉଭତି ଯାଉଁତେ ବାଟତେ କଲି ଆକ ଦ୍ୱାପରକ ପାଇ କଲେ ଯାବ ବୁଲି ସୁଧିଲେ । ତେଓଳୋକେ କଲେ, ଆମି ଦମୟନ୍ତ୍ରୀବ ସଯନ୍ତ୍ରବଲେ ଯାଉଁ । ତେତିଯା ଇନ୍ଦ୍ରଇ କଲେ, “ସଯନ୍ତ୍ରବ ଶେଷ ହଲ, ନିଷଧ ବାଜ୍ୟବ ଅଧିପତି ନଳକ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ବବିଲେ ।” ଏହି କଥାତ କଲି ଆକ ଦ୍ୱାପର ଥଙ୍ଗତ ବଙ୍ଗୀ ପବିଲ । ଆକ ଗଜି ଦାତ କାମୁବି କବଲେ ଧବିଲେ ଉଃ ଏହିଟେ ସାମାନ୍ୟ ମାନୁହବ ଇମାନ ସାହ ଯେ ଅତବୋବ ଦେରତା ଥାକୋତେଇ ଦମୟନ୍ତ୍ରିକ ପାବ ପାବେ । ବୀକ ଚାମ, ଇ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀବ ଲଗତ କିମାନ ଦିନ ଥାକିବ ପାବେ ।” ଏହି ବୁଲି ଥଙ୍ଗତ ଧବ-ଫରା-ବଲେ ଧବିଲେ । ତେତିଯା ଦେରତା ସକଳେ ଏହି ବୋବ କଥା ଭାଲ ନହଯ ବୁଲି କୋରାତୋ କଲିବ ଥିଲେ ଶାନ୍ତ ନହଲ ।

ନଳ ସକଳୋ କାମତେ ବବ ସାରଧାନ ଅଛିଲ । ଗତିକେ କଲି କୋନୋ ବକମେ ନଳବ ଗାତ ପ୍ରବେଶ କରା ନାହିଁ । ଏଇଦିବେ ୧୨ ବଚବ ଗଲ । ଏଦିନ କୋନୋ କାମତ ଲବା ଲବି ହୋରାତ

ନଳ ଶୌଚାଚାର କବି ସେଇ ଗାବେ ଗୋପାଇ ସବ ସୋମାଳ । ସେଇ ହେଗତେ କଲି ନଳର ଗାତ ପ୍ରବେଶ କବିଲେ । ଆକୁ ନଳର ବୁନ୍ଦି ଦିନକ ଦିନେ ହ୍ରାମ ହୈ ଆହିବଲେ ଧରିଲେ ।

ନଳର ପୁଷ୍କର ନାମେ ଏଟା ଭାସେକ ଆଛିଲ । ତେଣୁ ନଳର ବିପରୀତ ଧବନର ଆଛିଲ । କଲି ତେତିଯା ପୁଷ୍କରର ଉଚ୍ଚବଲୈ ଗୈ କ'ଲେ ‘‘ତୁମି ନଳର ଲଗତ ପାଶା ଖେଳା, ମଇ ତୋମାକ ସହାୟ କବିମ, ଆକୁ ଯେତିଯା ନଳ ହାବିବ ତାକ ହାବିଲେ ଖେଦାଇ ଦିବା । ପୁଷ୍କରେଓ ନଳକ ଦେଖିର ନୋରାବିଛିଲ । ଗତିକେ ଲବା ଲବିକୈ ପାଶା ଖେଲ ଆବର୍ତ୍ତ କବିଲେ, ଆକୁ ନଳକ ମାତିଲେ । ନଲେ ପାଶା ଖେଲ ବବ ଭାଲୁ ପାଇଛିଲ, ଗତିକେ ମତୀ ମାତ୍ରେଇ ଗଲ । କିନ୍ତୁ ଯାବ ଫାଲେ କଲିଯେ କେବାହିକେ ଚାଯ ତାବ କବବାତ ଜୟ ଆହେନେ ? ଏତିଯାଓ ନଳ ଅତ୍ୟେକ ବାବତେ ହାବିବଲୈ ଧରିଲେ । ଅନ୍ତତ ତେଣୁ ଆକୁ ଏକୋ ନୋହୋରାତ ପରିଲ । ନଗରର ପ୍ରଜା, ଦମୟନ୍ତ୍ରୀ ଆକୁ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ସକଳୋରେ ଖେଲ ବନ୍ଧ କବିବଲୈ ବଜାକ କୈଯୋ ନୋରାବି ନିରାଷ ଭାବେ ଉଲଟିଲ । ଅନ୍ତତ ନଲେ ନିଜେ ପିନ୍ଧା ଆକୁ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର ଗାବ ଅଲଙ୍କାର ପାତିଓ ହେବରାଲେ । ପଥ କବି-ବଲୈ ଏକୋ ନୋହୋରାତ ଖେଲୋ ବନ୍ଧ ହଲ ।

ନଳ ଆକୁ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀ ବନଲୈ ଯାବଲୈ ଶଳାଳ । ତେଣୁଲୋକର ଛୁଟି ଲବା ଛାରାଲୀ ଆଛିଲ । ଲବା ଛୋରାଲୀ ଛୁଟି ମାକର ସବତ ଗୈ ତେଣୁଲୋକ ବନଲୈ ଯାବଲୈ ଶଳାଳ । ଏଜାବୋବେ ଅନେକ କାକୁତି ମିନତି କବି କୈଯୋ ତେଣୁ ଲୋକକ ବାଧିବ ନୋରାବିଲେ । ଲାହେ ଲାହେ ଗୈ ତେଣୁଲୋକ ଅବଣା ପାଲେଗୈ ।

ଅବଣ୍ୟ ପାଇଁ ଏଜାକ କପୋ ଚବି ଥକା ଦେଖି ନଲେ ନିଜେ ପିଙ୍କି ଥକା କାପୋର ଖନକେ ଚବାଇ ଧବିବବ ମନେବେ ଦଲି ମାରି ଦିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହିଟୋ ଏକମାତ୍ର କଲିବ ଚକ୍ରାନ୍ତହେ । କପୋ ବୋରେ କାପୋର ଖନ ଲୈ ଉବି ଗଲ । ନଳ ନାଞ୍ଚଠ ହଲ । ଏକୋ ଉପାୟ ନୋହୋରାତ ଦମୟନ୍ତୀର ଖନକେ ଦୁଯୋ ପିଙ୍କିଲେ । ତେତିଯା ନଲେ ଦମୟନ୍ତୀକ କଲେ, “ତୁମি ଆକ ମୋର ଲଗତ ଥାକି ଦୁଖ ଥାବ ନେଲାଗେ । ଏହି ବାଟେଦି ପିତାବର ସବଲୈ ଶୁଚି ଯୋରା ।” କିନ୍ତୁ ଦମୟନ୍ତୀଯେ ଏହି ଉତ୍ତବ ଦିଲେ, “ସ୍ଵାମୀ ଯତ ଥାକେ ତିରୋତାବ ମେଯେ ସ୍ଵର୍ଗ ।” ନଲେ ଆକ ଏକୋ ନେମାତିଲେ ।

ଇଯାବ କିଛୁ ଦିନବ ପାହତ ଏଦିନ ବର ଭାଗବ ଲାଗିଲତ ଦୁଯୋ ଏଜୋପା ଗଛବ ତଳତେ ଶୁଲେ । ଦମୟନ୍ତୀର ବେଗତେଇ ଟୋପନୀ ଆହିଲ । ତେତିଯା ନଳର ମନତ ଏନେ ଭାର ଆହିଲ ଯେ ଯଦି ତେଣୁ ଦୟମନ୍ତୀର ହାତ ସାବିବ ପାବେ, ତେଣେ ତେଣୁ ଆକ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ମନେ ଫୁରିବଲୈ ଚଲ ପାବ । ଆକ ଦୟମନ୍ତୀଯେ ତେତିଯା ବାଧ୍ୟ ହେ ଯାପେକବ ସବଲୈ ଯାବ ଆକ ଲବା ହୋରାଲୀ ଦୁଟିକ ପ୍ରତିପାଳନ କରିବଗୈ । କିନ୍ତୁ ଏଥିନ କାପୋର ଦୁଯୋ ପିଙ୍କି ଆହେ ଜାନେଚା ଆଜୁବିଲେ ଦମୟନ୍ତୀଯେ ସାବ ପାଯ । ଏହି ବୁଲି ଇଫାଲ ସିଫାଲ କବି ଚାଓତେ ଏଥିନ ଚୋକା ତବୋରାଲ ଦମୟନ୍ତୀର ଓଚବତେ ଦେଖିବଲୈ ପାଲେ । (କଲିଯେ ମେହି ତବୋରାଲ ତାତ ଧେ ଦିଛିଲ ।) ତେତିଯା ତେଣୁ ବସ୍ତ୍ରଧନ ମାଜତେ କାଟି ତାବ ପରା ଶୁଚି ଗଲ ।

ଯେତିଯା ଦମୟନ୍ତୀଯେ ସାବ ପାଇ ନଲକ ଓଚବତ ଦେଖା ନେପାଲେ ତେତିଯା ଦମୟନ୍ତୀର ଶୋକବ କଥା ଆମି ଏହି ଲିଖନୀରେ ଲିଖି

ଅଟାବ ମୋରାବୀ । ସନେ ସନେ ମୁର୍ଚ୍ଛା ଗତ ହୈଛେ । ବୁକୁତ୍
ଡୁକୁରାଇ କାନ୍ଦିଛେ, ଆକୁ ହାଁ ନଲ ! ହାଁ ନଲ ବୁଲି ଚିଏବିଛେ ।
ତେଣୁ ବିଚାରେଁତେ ବିଚାରେଁତେ ଗୈ ଗୈ ଏଥନ ନୈବ ପାବ ପାଲେ-
ଗୈ ଆକୁ ତାତ ନାବିକ କିଛୁ ମାନକ ଦେଖି ସକଳୋ କଥା ଭାଙ୍ଗି
ପାତି କଲେ । ତେତିଯା ନାବିକ ବୋବେ କଲେ, ‘‘ଆମି ଚେଦିବ
ବାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟ ବେପାବ କବିବଲୈ ଯାଓ, ସଦି ତୁମି ଘୋରା ଆମାର
ଜଗତେ ଯାବ ପାରା ।’’ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀ ତେଣୁ ଲୋକର ଲଗତ ଗୈ ଚେଦିବ
ବାଜ୍ୟ ପାଲେଗୈ । ତାବ ବଜା ବିବାହ । ଏଦିନ ବିବାହର
ମାକେ ହଠାତ୍ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀକ ଦେଖି ନିଜର ଓଚବଲୈ ଆନି ବବ ଆଦିର
ସାଦର କବି ବାଖିଲେ । ଇଯାବ କିଛୁ ଦିନର ପାଚତ ବାପେକବ
ସ୍ଵରବ ଦୂରେ ପାଇ ବାପେକବ ସବଲୈ ଲୈଗଲ । କିନ୍ତୁ ତାତୋ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର
ଅନ ଏକୋ ଭାଲ ନହଲ ।

ଇଫାଲେ ନଲେ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀକ ଏବି ବେଗା ବେଗିକେ ଆହି ଆଛେ
ଆକୁ ଏକୋବାବ ଏକୋତୀ ଶୋକର ହୃଦୟନିଯା କାଢିଛେ । ଏନେତେ
ଏଟା ଶକ୍ତ ଶୁଣିବଲୈ ପାଲେ । “ହେ ନଲ, ଧର୍ମବାଜ ! ତୁମି ମୋକ
ଏହି ବିଶାଳ ଅଗ୍ନିର ପରା ବକ୍ଷା କବି ଜଗତତ କୌଣ୍ଡି ବାରା । ମଇ
କର୍କଟ ନାମେ ଏକଟା ସାପ ; ନାବଦର ଶାପତ ଏନେ ଦଶା ହୈଛେ ।”
ଧାର୍ମିକ ନଲେ ଏନେ ଶୋକାତୁର ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣି ସାପଟୋ ଜୁଇବ
ପରା ତୁଳି ଆନି ମାଟିତ ଥବ ଖୋଜୋତେଇ, ନଲକ ସାପଟୋରେ
ଖୋଟ ମାରି ଦିଲେ ।

ନଲ ତେନେଇ କଳା ପରିଲ । ଆକୁ ଅଗର ନଲ ବୁଲି ଚିନିବ
ମୋରାବା ହଲ । ତେତିଯା ନଲେ ବେଜାବ ମନେବେ କଲେ “ଅକୁତଞ୍ଜ
୭

জন্ম, তোক মই উপকাব কৰা বাবে তই মোক খুটিলি।
 তেতিয়া সি কলে ‘‘মহাৰাজ মই তোমাক খুটি ভালহে কবিছেঁ।
 কাৰণ এতিয়া আৰু তোমাক কোনেও চিনিব নোৱাৰে।
 তুমি এতিয়া ঝাতুপৰ্ণ বজাৰ ঘৰত থাকাগৈ। তেওঁৰ তুমি
 সাৰথি হৰা। তেওঁ ভাল পাশা খেলিব জানে। তেওঁৰ
 পৰা তুমি পাশা খেল শিকিবা। নলে কৰ্কটে কোৱা
 মতেই গৈ ঝাতুপৰ্ণ বজাৰ ওচৰ পাই সাৰথি পদ গ্ৰহণ কবিলে
 আৰু তেওঁৰ পৰা পাশা খেল শিকিলে। নলে ইমান বথ
 চলাৰ পাৰিছিল যে তেওঁ বথ চলালে ওপৰেই গৈছেনে তলেই
 গৈছে কব নোৱাৰি। নলে সূৰ্য্যৰ পৰা কেইবাটা মান বৰ
 পাইছিল। বিনাজুয়ে ভাত বন্দী, হাতেৰে তাকৰ ব্যৱহাৰ
 কৰিব পাৰিছিল, ইত্যাদি কিন্তু নলৰ মনত এক মাত্ৰ দময়ন্তী।
 বাতি সকলো মানুহ শোৱাৰ পাচত তেওঁ অকলে অকলে
 বহি কিবা কিবি ভাবি থাকে। আৰু মাজে মাজে হাঁ দময়ন্তী
 বুলি একোটা হুমুনিয়াহ কাঢ়ে।

ইফালে দময়ন্তী ঘৰ পাই দেশে দেশে দুত পঠিয়াবলৈ
 ধৰিলে, কিন্তু সকলো মিছ। এজন দুত গৈ ঝাতুপৰ্ণৰ বাজা
 পালে গৈ আৰু বাতি এই দৰে এটা মানুহে দময়ন্তীৰ শোক
 প্ৰকাশ কৰি কান্দি থকা দেখি আহি দময়ন্তীক কলেহি।

দময়ন্তীয়ে খবৰ শুনি একে বাবে বাউলি হৈ নলক অনা
 উপাৱ চিন্তিবলৈ ধৰিলে। অন্তত ভাবি থিক কৰিলে যে
 দময়ন্তীৰ দ্বিতীয় সয়ম্বৰ বুলি ঝাতুপৰ্ণক খবৰ দিয়া যাওক।

ତେତିଯା ଅରଣ୍ୟ ନଳ ତେଓର ଲଗତ ଆହିବ । ଏହି ବୁଲି ଝାତୁ
ର୍ଗଲେ ସବବ ଦିଲେ । ସବବ ପାଇ ଝାତୁପର୍ଗ କେତିଯା ପାଞ୍ଚଗୈ,
ତେତିଯା ପାଞ୍ଚଗୈ ହଲ । ଆକୁ ନଳକ ସଥ ସଜାବଲେ କଲେ ।
ଶେ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର ସ୍ୟାମବବ କଥା ଶୁଣି ବେଜାବତ ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରାୟ ହଲ ।
ଆକୁ ସଜାକ କଲେ “ମହାବାଜ କୃପା କବି ଆଜିବ କାବଣେ
ଇନ ଏଜନ ସାବଥି ଲୋକ , କିନ୍ତୁ ସଜା ମାନ୍ତ୍ରି ନହଲ । ନଳ
ଜାବଲେ ବାଧ୍ୟ ହଲ, ଆକୁ ଯାତ୍ରା କବିଲେ । ସଥ ଇମାନ ବେଗାଇ
ନିଛିଲ ଯେ ବାଟିତ ବତାହର କୋବତ ଝାତୁପର୍ଗର ଉତ୍ତରୀୟ ବସ୍ତ୍ର
ବି ଆହିଲ । ଦମୟନ୍ତ୍ରୀର ବାପେକବ ସବବ ମୁଖତେ ଏଜୋପା
ଶିଲିଥା ଗଛ । ଝାତୁପର୍ଗ ସଜାଇ ଏକ ଅନ୍ତୁତ ଅଙ୍କ ବିଦ୍ୟାର ବଳତ
ଖା ମାତ୍ରେଇ ଗଛର ଫଳ ଆକୁ ପାତର ସଂଖ୍ୟା କବ ପାବିଛିଲ ।
ଇ ବିଦ୍ୟା ନଳକ ଦିଲେ । ଏହି ବିଦ୍ୟାରେ ମେଇ ଶିଲିଥା ଗଛ
ହେବେ ଚାଇ ଯାଞ୍ଚିତେଇ ପାତ ଖୋବ ଲେଖି ପେଲାଲେ ; ଆକୁ
ହେବେକବ ସବ ବୁଲି ଚିନି ପାଲେ ।

ବହୁତ ଅଁତରତ ଥାକୋତେଇ ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ସଥର ଚକବିବ ମାତ
ମେଇ ଜାନିବ ପାବିଲେ ଯେ ନଳ ଆହିଛେ । ନଳେ ଚଲୋରା
ଧିତ ବାଜେ କୋନେଓ ଇମାନ କୋବତ ସଥ ଚଲାବ ନୋରାବେ ।
ତେତିଯା ତେଓର ଆନନ୍ଦର ପାବ ନୋହୋରା ହଲ । ଚାଞ୍ଚିତେ
ଚାଞ୍ଚିତେ ସଥ ଆହି ସବ ପାଲେଇ । କିନ୍ତୁ ଝାତୁପର୍ଗ ସଜା ଦେଖି
ଅବାକ ଯେ ସ୍ୟାମବବ କୋନୋ ଗମ ଗତି ନାଇ । ତେତିଯା ତେଓ
ଧନେଯେ ଆହିଛେ ବୁଲିଯେଇ କଲେ ।

ନଳ ଚହିଚବ ସବତ ଆହେହି । ଦମୟନ୍ତ୍ରୀଯେ ନଳକ ମତାଇ

অনালে। লবা ছোরালী দুটি দেখি নলৰ তুধাৰি চকুলে
তৃগালে বৈ গল। তেতিয়া দময়স্তৌয়ে সুগন্ধি চন্দন গান্ড লেনি
গা, পা ধূৱাই, ভাল সাজ পাৰ পিকালে। তেতিয়া নলৰ
গাৰ চেহেৰা আগৰ দবে হল। আৰু কলি আগতে ওলাই
বিনয় বচলে কলে “মই অত দিন আপোনাক অনেক কন্ট
দিলোঁ। তাৰ বাবে মোক ক্ষমা কৰক। ময়ো তক্ষকৰ বিষ
আৰু ঝতুপৰ্ণৰ অঙ্ক বিদ্যাব বলত অশেষ কষ্ট পাইছিলোঁ।
নলে কলিক ক্ষমা কৰিলে। বজাৰ ঘৰত তেতিয়া এটা
আনন্দৰ বোল উঠিল। ঝতুপৰ্ণ বজাই এইবোৰ কথ
গম পাই নলৰ ওচৰত ক্ষমা মাগিলে।

তাত কিছু দিন থকাৰ পাছত, অনেক লণ্ঠৱা লিকচে
লৈ নল গৈ নিষধ বাজা পাালগৈ। সেই দিন। সকলে
প্ৰজাৰ মনত বং। মন্ত্ৰী আদি কৰি সকলোৱে নলক আ
বচাই নিলেছি। তাৰ পাছ দিন। বজা নলে ভায়েক পুষ্কৰ
পাশা খেলিবলৈ মাতিলে।

এই বাৰ কিন্তু পুকৰ সমূলি হাবিল। নলে পুষ্কৰক মৰ
কৰি বাজ্যতে থাকিবলৈ দিলে। ইয়াৰ পাচত হেওঁলো
বহুত দিন বাজ্য চলাই সুখে শান্তিৰে থাকিল।

অন্ত।

ଗ୍ରହକାରର ଆକ୍ରମ ଏଥିନ କିତାପ
ଦୈତ୍ୟପର ଉପରକ୍ଷା ।

ଦେଖିବଲେ ଯେଣେ ସୁନୀଆ ଆକ୍ରମମୋହା ପଢ଼ିବଲେକୋ ତେଣେ ଭାଲ ;
ପଡ଼ି ଅର୍ମନ ନଳଗା କିତାପ ପାବଲେ ଟାନ । ଏଇଥିନି ଆମି ଡାର୍ତ୍ତି
ସକଳୋକେ ଦିବ ପାବେ । ବେଚଥିଲେ ॥୧୦ ମାଠୋନ ।

ଅକ୍ରମ

ସଚିତ୍ର ଶିଶୋପମୋଗୀ ମାହିଲି । ବଛେବେକୀଆ ବବନ୍ଧନୀ ୨ ମାଠୋନ ।
ଥିଲେ ୧୦ ତିନି ଅନା ।

ମେନେଜାବ,

ଅକ୍ରମ ଅଫିଚ

୬୩୯ ଯୁଗଳକିଶୋବ ମାସ ଲେନ,

କଲିକ ତା

ଭାରତମିହିର ପ୍ରେସ କଲିକାତା ।